

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง
ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

A Study of The Journalist's Code of Ethics in Thai Daily
Newspaper' Front Page Reporting

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒน์ ภูวทิศ

ทุนอุดหนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

พ.ศ.2549

ชื่อเรื่องงานวิจัย การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
 ชื่อผู้วิจัย ผศ.วัฒณี ภูวทิศ
 สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ (วารสารศาสตร์)
 โดย ทูนวิชัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ตลอดจนศึกษาถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง อันเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง อย่างไรก็ตามมีความรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงจริยธรรมทางวิชาชีพ โดยเป็นการดำเนินงานวิจัยเชิงสำรวจจากนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนจากมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ประชาชน และนักหนังสือพิมพ์ ด้วยแบบสอบถามจำนวน 567 ชุด

จากประเด็นเรื่องความคาดหวังของผู้อ่านต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า ผู้อ่านมีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพข่าวมากที่สุด รองลงมาคือการเขียนเนื้อหาข่าว การนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ การเขียนความนำข่าว และการนำเสนอภาพข่าวตามลำดับ

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง รวมทั้งเมื่อพิจารณาทบทวนหน้าที่เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ การนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ การเขียนเนื้อหาข่าว การเขียนความนำข่าว และการนำเสนอภาพข่าว ตามลำดับ

มูลเหตุจูงใจของนักหนังสือพิมพ์ในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ คือ นโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่สังกัดอยู่ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว และความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาด้านจริยธรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย คือ ปัญหาการรายงานข่าวสารที่รุนแรง เกินจริง มีการบิดเบือนไม่ตรงกับข้อเท็จจริง การนำเสนอภาพที่หวือหวา อุจาด ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การรายงานข่าวสารที่มีการพิพากษาผู้ที่ถูกเป็นข่าว และการพาดหัวที่รุนแรง เกินจริงและละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ตามลำดับ

สำหรับแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยคือ การรายงานข่าวสารต้องมีความชัดเจน ตรงกับข้อเท็จจริง ไม่คลาดเคลื่อน บิดเบือนและรุนแรง มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูลก่อนการนำเสนอสู่สาธารณชน ตลอดจนมีการฝึกอบรมและสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบเพื่อกำหนดบทลงโทษหรือฟ้องร้องได้

Title: A study of journalist's code of ethics on Thai daily newspaper's front page reporting

Name: Assistant Professor Wattanee Phoovatis

Major: Communication Arts (Journalism)

By: Bangkok University's Research Funds, Bangkok University

Abstract

The purposes of the study were to investigate the expectations of the mass communication faculty members in universities and the public towards journalist's code of ethics and their roles in front page reporting. Moreover, the study examined motivations that move journalists to break the codes. The results of the study would be benefit in drawing a guideline for journalists to promote front page reporting with morality and responsibility. The study was a survey research using 567 copies of questionnaires distributed to mass communication faculty members in both public and private universities, journalists, and the public.

With respect to the public and communication faculty members's expectation of journalist's code of ethics in Thai daily newspapers's front page reporting, the finding revealed that the public and communication faculty members have high expectation on the front page reporting. The highest expectation was on photo captions, followed by contents, scoops or special reports, news leads, and news photos respectively.

Journalists, according to the result, had high performance in Thai daily newspapers' front page reporting. The first five aspects that showed journalists' high morality were photo captions, scoops or special reports, news contents, news leads, and news photo respectively.

It was also found that there were five factors that tempted journalists to break the code of ethics. Those are the organization's policy, circulation, sponsorship, personal economic status, and non-strictness of the code of ethics.

Besides of the research's result found that the public faced with five problems in front page reporting. Those were harsh and over quoted reporting, news distortion, profaned and vulgar photo releases, privacy reporting with personal judgment, and harsh headline respectively.

According to the data and the result of the study, the researcher proposed the guideline for Thai daily newspapers' front page reporting that there are needs of clear, concise reporting, fact checking before publishing, professional training to make journalists be more concern about the code of ethics, and an institution to monitor the role of journalists.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนสำหรับการวิจัยทั้งโครงการนี้ ตลอดจนคณาจารย์ในทุกฝ่ายที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนกระทั่งการวิจัยสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล จนได้ข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผศ.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัย ที่กรุณาช่วยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้รายการวิจัยดังกล่าวนี้จนครบถ้วนและสมบูรณ์

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผศ.ทิพย์พาพร มหาสินไพศาล ผศ.ดร.พรพรหม ชมงาม อ.ณัฐา ฉางชูโต อ.ญาณิณี เพชรานันท์ และท่านอื่นๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้หมดในที่นี้ ที่ช่วยเหลือทั้งในเรื่องการเก็บข้อมูล การประมวลสถิติ และการเขียนรายงานการวิจัย

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณความสำเร็จทั้งหมดที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ให้กับบุพการี ครูบาอาจารย์ รวมทั้งผู้อุปการคุณทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนีย์ ภูวทิศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทางจริยธรรม.....	8
ความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์.....	11
จริยธรรมทางวิชาชีพกับบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์.....	15
แนวคิดหนังสือพิมพ์.....	21
แนวคิดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์.....	23
แนวคิดแม็ก เจอร์นลลิซึม (McJournalism).....	25
ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
รูปแบบการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
ตัวแปรที่ศึกษา.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การประมวลผลข้อมูล.....	45
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	46
ตอนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่าน.....	47
พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้อ่าน.....	49
ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการ รายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ กลุ่มผู้อ่าน.....	51

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

	ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของนักหนังสือพิมพ์.....	61
	บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการ รายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน.....	64
	มูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ.....	75
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	76
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล.....	84
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลทั่วไป.....	85
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายตามสมมติฐาน.....	95
	สรุปและอภิปรายเพิ่มเติมปัญหาและแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง...	101
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	103
	บรรณานุกรม.....	104
	ภาคผนวก.....	109
ก	แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้อ่าน.....	110
ข	แบบสอบถามสำหรับกลุ่มนักหนังสือพิมพ์.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ลักษณะทางประชากรกลุ่มผู้อ่าน.....	47
2	หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่กลุ่มผู้อ่านนิยมอ่าน 3 อันดับแรก.....	49
3	เนื้อหาส่วนแรกในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่กลุ่มผู้อ่านนิยม อ่านมากที่สุด.....	50
4	เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย.....	50
5	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านโดยรวม และรายด้าน.....	51
6	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการ พาดหัวข่าว.....	52
7	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการเขียน ความนำข่าว.....	54
8	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการเขียน เนื้อหาข่าว.....	55
9	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการนำ เสนอภาพข่าว.....	57
10	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการเขียน คำบรรยายภาพได้ภาพข่าว.....	58
11	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านในการนำ เสนอสื่อบุพิเศษหรือรายงานพิเศษ.....	59
12	ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของนักหนังสือพิมพ์.....	61
13	บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวมและรายด้าน.....	64
14	บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในการพาดหัวข่าว.....	65

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	67
16	68
17	70
18	72
19	73
20	75
21.1	76
21.2	77
22	79
23	80
24	81
25	82
26	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลายครั้งหลายคราที่เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ แต่ดูเหมือนว่าปัญหาดังกล่าวก็ยังเรื้อรังหรือยังคงเป็นปัญหาโลกแตกที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างชัดเจน แม้ว่าสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณทางวิชาชีพ นักหนังสือพิมพ์ เพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติคุณของนักข่าวที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ดังต่อไปนี้ (ราชดำเนิน, 2542: 7)

1. จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าว และความคิดเห็น
2. จักต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวใด ๆ ออกพิมพ์โฆษณา เผยแพร่ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงกับความเป็นจริงต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว
3. ในการจะให้ได้ข่าว ภาพ หรือเอกสารอย่างใด ๆ มาเป็นของตนเพื่อประโยชน์ในการเสนอข่าวจักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและสัตย์ซื่อเท่านั้น
4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าวและรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยไม่มุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะใด ๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จักต้องไม่กระทำอันเป็นการบั่นทอนเกียรติ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

นี่คือสิ่งที่นักหนังสือพิมพ์ยึดถือกันตลอดมา

ไม่เพียงแต่จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ที่ทางสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางให้นักหนังสือพิมพ์ได้ถือปฏิบัติเพียงเท่านั้น หากแต่ภายหลังจากที่การจัดร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขณะนั้นจึงได้กำหนดแนวคิดจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาควบคุมการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชนสาขาหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญด้วย

จนกระทั่ง วันที่ 4 กรกฎาคม 2540 เจ้าของ ผู้บริหาร และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งนายกสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนอีก 10 สมาคม ก็ได้มาร่วมกันลงนามในบันทึกเจตนารมณ์จัดตั้ง สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ขึ้นมา เพื่อตรวจสอบการทำงานของหนังสือพิมพ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ส่งเสริมเสรีภาพและสนับสนุนสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นของพลเมืองไทยในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมพัฒนาการประกอบวิชาชีพและกิจการหนังสือพิมพ์

ปัจจุบันหนังสือพิมพ์แสดงบทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ (Informer) การเป็นสุนัขเฝ้ายาม (Watchdog) หรือแม้กระทั่งการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setter) ของสังคมอย่างเด่นชัดอยู่แล้ว โดยการรวบรวมข่าวสารของวงการต่าง ๆ ในบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวฉาวโฉ่ คาวโลก็ย์ของบุคคลทุกแวดวง การคอร์รัปชันโกงกินของเสือสิงห์กระทิงแรดทั้งวงการการเมืองและข้าราชการไทยที่มีอยู่เสมอ ตลอดจนจนถึงการชั่วของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ เพื่อนำเสนอต่อประชาชน จนส่งผลให้หนังสือพิมพ์กลายเป็นสื่อมวลชนที่ทรงอิทธิพลต่อผู้รับสารเป็นอย่างยิ่ง

อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ต่อผู้รับสารนั้นมีได้มีเพียงต่อปัจเจกชน (Individual) ในด้านความเข้าใจ อารมณ์ ความเชื่อมั่น ความคิดเห็น เจตคติ และพฤติกรรมที่แสดงออกเท่านั้น หากแต่ยังมีอิทธิพลต่อสังคม (Society) วัฒนธรรม (Culture) ทั้งหมดโดยรวมอีกด้วย โดยเฉพาะการหลั่งไหลของข่าวสารอย่างต่อเนื่องของหนังสือพิมพ์ที่ก่อให้เกิดอิทธิพลที่ฝังลึกและหล่อหลอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย (DeFleur and Dennis, 1981: 314)

อย่างกรณีนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุม เฉลยทรัพย์ ได้กล่าวไว้ในการเสวนาทางวิชาการ (Journalism Forum) ครั้งที่ 3 เรื่อง "รายงานข่าวเลือกตั้งอย่างไรให้การเมืองไทยปฏิรูป" ณ ห้องประชุม 5209 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2543 ว่า สื่อสามารถเข้าไปช่วยปฏิรูปการเมืองได้สำเร็จ สื่อมวลชนได้ "ใจ" ประชาชนไปเกินครึ่งหนึ่งแล้ว สื่อพูดออกมาประโยคหนึ่งกับนักการเมืองพูดมาร้อยประโยค คนซื้อสื่อ ประชาชนต้องการรับฟังสื่อมวลชนในการเลือกตั้งอย่างไร สสำรวจประชาชนออกมา 3,000 คน ตอบว่า ช่วงเลือกตั้ง ส.ส. อยากเห็นสื่อมวลชนมีความเที่ยงตรงเป็นกลาง ไม่ลำเอียง นำเสนอเรื่องราวทุกด้าน อย่าเสนอด้านใดด้านหนึ่ง นำเสนอเรื่องราวอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ และวิเคราะห์เจาะลึก (อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี , 2544: 9)

จากอิทธิพลของหนังสือพิมพ์นี้เอง ทำให้หลายครั้งคนในวงการหนังสือพิมพ์ก็กลายเป็นข่าวเสียเอง แต่ก็เชื่อว่าจะเป็นเพียงองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะทำให้เกิดการกระทำผิดในเชิงจริยธรรมทางวิชาชีพ ยังมีอีกหลายองค์ประกอบ เริ่มจากองค์กรหนังสือพิมพ์ที่คงต้องยอมรับว่าหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันแทบไม่มีฉบับใดที่สามารถดำรงความเป็นหนังสือพิมพ์ได้อย่างแท้จริง นักหนังสือพิมพ์ที่ปฏิบัติภารกิจนั้นยังคงมีคำว่า "ธุรกิจ" เข้ามาเกี่ยวข้อง จนกลายเป็นเรื่องช่องว่างของการควบคุม และกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการละเลยจริยธรรมทางวิชาชีพไป

โดยเฉพาะข่าวสารหน้าหนึ่งที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยหลายฉบับในปัจจุบันที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมทั้งบุคคลสาธารณะและบุคคลธรรมดา จนกลายเป็นกรณีศึกษาในเชิงจริยธรรมทางวิชาชีพหลายครั้ง แม้ว่าในกฎหมายรัฐธรรมนูญ จะมีกำหนดไว้ มาตรา 34 ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วย สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มีใจความว่า

"สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน" ก็ตาม

ดังตัวอย่างกรณีข่าวที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติออกคำแถลงกรณีหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวและภาพข่าวละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มีใจความว่า

“จากกรณีที่หนังสือพิมพ์บ้านเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์สยามบันเทิง ในฐานะสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และหนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์ ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้นำเสนอข่าวและภาพข่าว การเผยแพร่ วีดิโอ-ซีดีของบุคคลชั้นสูงในวงสังคมในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวในช่วงวันที่ 9-12 กรกฎาคม 2546 จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมตามที่ทราบกันดีอยู่นั้น ที่ประชุมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2546 ได้พิจารณาในเรื่องนี้แล้วมีมติดังนี้

1. การนำเสนอข่าวและภาพข่าวดังกล่าว เป็นการนำเสนอข่าวที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และเป็นภาพข่าวที่เข้าข่ายการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเห็นว่า เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ.2541 ในข้อต่าง ๆ ดังนี้

“ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพข่าวใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว...”

“ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือนำหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถ้อยถน”

“ข้อ 27 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

2. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเห็นว่า การนำเสนอข่าวสารและภาพข่าวต่าง ๆ หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความสำคัญกับการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวเป็นอันดับแรก

3. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขอชื่นชมต่อการตื่นตัวของภาคประชาชนที่ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์และตั้งคำถามการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ในกรณีนี้และขอแสดงความชื่นชนต่อหนังสือพิมพ์อื่นๆ ทั้งเป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่ไม่นำเสนอข่าวและภาพข่าวดังกล่าว

3. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะมีหนังสือถึงหนังสือพิมพ์ที่ได้นำเสนอข่าวและภาพข่าวในกรณี เพื่อตักเตือน และแสดงความรับผิดชอบทางจริยธรรมหลังจากที่ได้นำเสนอข่าวและภาพข่าวดังกล่าวไปแล้ว (มติชน 18 ก.ค , 2546: 5)

จากกรณีข่าวข้างต้น เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารกับความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อผู้อ่านและสังคมจนก่อให้เกิดประเด็นคำถามในเรื่องจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะต้องแข่งขันในเชิงการค้าในฐานะของ “สถาบันธุรกิจ เอกชน” เพื่อความอยู่รอดขององค์กร จนบางครั้งก็เกิดปัญหาต่างๆ เหล่านี้ขึ้น หากแต่หนังสือพิมพ์ ก็ไม่ยอมละทิ้งความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ในการดำรงเป็น “สถาบันสาธารณะ” เสีย ทั้งหมด อาทิกรณี การต่อสู้ของหนังสือพิมพ์กับอำนาจเผด็จการของรัฐบาล พล.อ.สุจินดา คราประยูร ในเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” จนเกิดการผลักดันให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2534 มาตรา 211 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ “ปฏิรูปการเมือง” และกำหนดโครงสร้างทางการเมือง ที่สามารถเอื้อ ประโยชน์ให้เกิดความยุติธรรมและเท่าเทียมกันในสังคมไทยอย่างแท้จริง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นอกจากจะขั้นตอนการปฏิรูป การเมืองที่สำคัญที่สุดแล้ว ยังเป็นเครื่องหมายของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์ พึ่งได้รับด้วย (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2541: 53)

ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์อยู่ 2 มาตรา คือ มาตรา 39 และมาตรา 41 (ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ, 2540: 19 - 20)

มาตรา 39 เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน มีใจความว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอนเสรีภาพตาม มาตรานี้จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวหรือบทความ ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ ก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ใน ภาวะการสงครามหรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่ง ได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ตามกฎหมาย บัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น อุดหนุนหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนเอกชนรัฐจะกระทำ มิได้”

มาตรา 41 บทบัญญัติที่ว่าด้วย จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ดังมีใจความว่า “พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุ โทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญโดย ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้อง ไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ตามวรรคหนึ่ง ”

จะเห็นว่า ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2540 สื่อมวลชนทุกแขนงไม่เว้นแม้แต่ หนังสือพิมพ์ ได้รับสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารตามบทบาทหน้าที่โดยชอบธรรมตาม แนวคิดอิสรภาพนิยม (Libertarian Theory) มากขึ้น หากแต่แนวคิดที่หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงถึงด้วยคือ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) ที่มีหลักการสำคัญว่า “สื่อจะต้อง ปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานทางวิชาชีพ (McQuail,D, 1994)” รวมทั้ง อภิชาติ ศักดิ์ เศรษฐ์ (2544: 43) ยังกล่าวไว้ว่า “ การควบคุมที่ดีที่สุดสำหรับสื่อ คือ การควบคุมจากตัวสื่อเอง โดย สื่อต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสม ”

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงเน้นทำการศึกษาถึงปัญหาการวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของ หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันว่า นักหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตข่าวสารได้แสดงบทบาทหน้าที่ด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยคำนึงถึงจริยธรรมทางวิชาชีพหรือไม่อย่างไร รวมถึงการสำรวจความ คาดหวังระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของ นักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและ ประชาชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
4. เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่ง
5. เพื่อศึกษาแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงจริยธรรมทางวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง
3. นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน
4. นักหนังสือพิมพ์สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมหรือบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ และความคิดเห็นของนักวิชาการและประชาชน ซึ่งกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังต่อไปนี้คือ

1. นักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าข่าว และบรรณาธิการข่าว
2. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน โดยเป็นคณาจารย์ที่สังกัดอยู่ในคณะนิเทศศาสตร์วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน หรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้านเขียนข่าวและผลิตหนังสือพิมพ์ ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารที่ใกล้ชิดกับการรายงานข่าวสารของหนังสือพิมพ์ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรม ภาระหน้าที่ของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรที่แสดงออกตามภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ในที่นี้คือ การปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

จริยธรรมทางวิชาชีพ หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ได้แก่ การไม่ทำลายศีลธรรมอันดีงามในสังคม การนำเสนอข้อมูลด้วยความถูกต้องและเป็นกลาง การไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ความเหมาะสมในวิธีการหาข้อมูล และนำเสนอ การคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชน รวมทั้งการมีสำนึกในการใช้สิทธิเสรีภาพตามหน้าที่ของตนบนพื้นฐานค่านิยมที่พึงประสงค์

นักหนังสือพิมพ์ หมายถึง บุคคลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในกองบรรณาธิการขององค์กรหนังสือพิมพ์ และมีส่วนร่วมในการกระบวนข่าว ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าข่าว บรรณาธิการข่าว

ข่าวสารหน้าหนึ่ง หมายถึง เนื้อหาต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ อาทิ ข่าว (พาดหัวข่าว พรรคนำ เนื้อข่าว) ภาพข่าว คำบรรยายภาพข่าว สกู๊ปข่าวหรือรายงานพิเศษ ในที่นี้จะยกเว้นเนื้อหาส่วนที่เป็นโฆษณา

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดเวลาออกทุกวัน มีการนำเสนอข่าวสาร ภาพข่าว รายงานพิเศษ บทความ บทบรรณาธิการ คอลัมน์และบทวิเคราะห์ เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข่าวสารให้ประชาชนในสังคมได้รับรู้

ประเภทของหนังสือพิมพ์ หมายถึง การจัดแบ่งหนังสือพิมพ์ตามนโยบายในการนำเสนอข่าวและกลุ่มผู้อ่าน ซึ่งในที่นี้จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ หนังสือพิมพ์ประชานิยม หรือหนังสือพิมพ์มวลชน (Popular / Mass Newspaper) ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก บางกอกทูเดย์ สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพหรือหนังสือพิมพ์ผู้นำ (Quality / Elite Newspaper) ได้แก่ บ้านเมือง แนวหน้า กรุงเทพธุรกิจ ไทยโพสต์ มติชน

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็น ความนึกฝัน ความต้องการผลที่จะได้รับจากบางสิ่งบางอย่างตามที่ตนเองต้องการ หรือ มีความต้องการจะเป็น แม้ในความเป็นจริงจะไม่สามารถทำได้ ในที่นี้คือความคาดหวังของกลุ่มคนในสังคมต่อบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- 1.สามารถนำไปปรับปรุงการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์ให้เป็นไปตามความคาดหวังของสาธารณชนผู้อ่าน
- 2.องค์กรและหน่วยงานอิสระที่ดูแลการทำงานของหนังสือพิมพ์สามารถกำหนดทิศทางหรือข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพได้เข้มงวดขึ้น
- 3.สามารถกำหนดแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์ต่อสังคมและผู้อ่าน รวมทั้งลดการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณชนผู้อ่าน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดทางจริยธรรม

จริยธรรม เป็นทฤษฎีหรือหลักเกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติของคนว่าดีหรือไม่ดี เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจว่าจะทำหรือไม่ก็ได้ (สุกัญญา สุดบรรทัดและคณะ, 2536: 1)

จริยธรรม หมายถึง หลักการที่มนุษย์ในสังคมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคม (วริยา ชินวรรณ, 2546: 10)

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้หลักจริยศาสตร์ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณค่า สามารถวิเคราะห์ค่านิยมที่เป็นคู่กัน (Dichotomy) แยกแยะได้ว่าสิ่งใดดีควรกระทำ และสิ่งใดชั่วควรละเว้น ทำให้ตัดสินคุณค่าของการปฏิบัติตนในแนวทางที่ตั้งใจได้ตามความดีระดับต่างๆ โดยการอธิบายคุณค่าสิ่งที่น่าจะเป็น ควรกระทำ ซึ่งอ้างอิงจาก ลัทธิ ปรัชญา ศาสนา เป็นหลักชี้แนวทาง ซึ่งมีขอบเขตคือ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2540: 20)

1. มีการกระทำ (Action) ที่แสดงออกว่าถูก ผิด เป็นกลาง ๆ เช่น การพูดความจริงเป็นสิ่งถูก ส่วนการพูดโกหกเป็นสิ่งผิด
2. ความต่อเนื่อง (Consequence) ของความดี เลว มีทั้งต่างกัน และไม่แตกต่างกัน ลักษณะการกระทำบางอย่างในสถานการณ์หนึ่ง แต่อาจผิดในอีกสถานการณ์หนึ่ง เช่น การโกหกเป็นข้อห้ามทางศีลธรรม แต่แพทย์ไม่บอกคนไข้ว่าอาการทรุดถึงจะต้องเสียชีวิต เพื่อรักษาขวัญและกำลังใจของคนไข้
3. คุณลักษณะ (Character) คนดีทำดียอมเป็นที่ยอมรับในคุณลักษณะที่แสดงออกซึ่งความดีนั้น
4. แรงจูงใจที่เป็นแรงผลักดัน (Motive) ให้ประพฤติในระเบียบแบบแผนอย่างตั้งใจ

เมื่อนำจริยธรรมไปใช้กับการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญของมนุษย์ ก็ทำให้มนุษย์จะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะจริยธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์มีการอยู่ร่วมกัน และในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นย่อมประกอบด้วยกลุ่มคนหลายกลุ่มซึ่งมีทั้งกลุ่มคนดีและคนเลว เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข จึงควรต้องมีการวางกรอบให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติ เช่นเดียวกับผู้ประกอบวิชาชีพสาขาอื่น ๆ อย่างแพทย์ วิศวกร ทนาย รวมถึงสื่อมวลชน เป็นต้น ซึ่งได้มีการกำหนดจริยธรรมทางวิชาชีพเพื่อให้นักในสายวิชาชีพได้ยึดถือเป็นหลักประพฤติปฏิบัติอันดีงาม

สำหรับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจริยธรรมที่สื่อมวลชนในโลกเสรีที่นำไปปฏิบัติ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวคิดคือ (สุกัญญา ตีระวนิช, 2537: 821)

1.แนวคิดที่มุ่งสู่บุคคล หรือบุคคลาธิปไตย (People-Oriented) จะคำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้อง-ผิด ของตัวสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับว่าจะมีผลต่อตัวสื่อมวลชนและผู้รับสารมากน้อยเพียงใด การตัดสินใจของสื่อมวลชนจะใช้ความรู้สึกของตนเอง ที่มีลักษณะเป็นอัตวิสัย (Subjective) และความรู้สึกของผู้อื่น มาเป็นปัจจัยพิจารณาเลือกข่าว และเลือกเน้นเนื้อหาในบางเรื่อง หรือละเลยที่จะเอ่ยถึงในบางเรื่อง อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนที่ยึดแนวคิดนี้จะเอาความรู้สึกที่มีต่อตนเองและต่อผู้อื่นเป็นเครื่องพิจารณาตัดสินใจการกระทำของเขา

2.แนวคิดที่มุ่งเน้นเหตุการณ์ (Event-Oriented) จะยึดถือข้อเท็จจริงเป็นหลักใหญ่ โดยสื่อมวลชนจะไม่สนใจถึงผลกระทบต่อผู้อื่นที่จะเกิดขึ้นว่ามากน้อยเพียงใด แต่จะใส่ใจในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง (Objective) รวมถึงไม่นำอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ด้วย

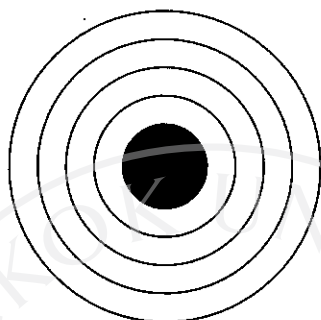
ในโลกเสรีสื่อมวลชนจะต้องเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาสด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในการกระจายความรู้ไปยังกลุ่มต่างๆ ในทุกหนทุกแห่ง เพราะความรู้คืออำนาจ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมที่พลเมืองไม่มีโอกาสได้รับข่าวสารคือสังคมที่อำนาจถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มคนเพียงกลุ่มเล็กเท่านั้น (สุกัญญา สุตบรรทัดและคณะ, 2536: 5) หากแต่สื่อมวลชนก็พึงต้องปฏิบัติหน้าที่ไปพร้อมกับการคำนึงถึงจริยธรรม อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทของสื่อมวลชนในสังคมที่ประกอบด้วยปัจเจกชนที่เป็นเสรี โดยการกระทำของปัจเจกชนแต่ละคนนั้นย่อมมีผลถึงผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อปัจเจกชนจะมีความหมายเมื่อพิจารณามุมมองของพวกเขาในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคม เมื่อมีการกระทำดีหรือเลวของเขาเกิดขึ้น มนุษย์แต่ละคนจึงต้องรับผิดชอบต่อซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะให้สังคมดำรงอยู่ได้ รวมทั้งความรับผิดชอบยังสัมพันธ์กับสิ่งที่สาธารณชนจะต้องรู้และความสามารถของสื่อมวลชนที่จะรายงานข้อมูลข่าวสารด้วย

บางสถานการณ์ในสังคม จะเห็นว่าสื่อที่ถูกแทรกแซงการทำงาน เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวม ดังที่วิลเบอร์ แชมม (Wilbur Schramm, 1966) กล่าวไว้ว่า กลไกทางสังคมอาจมีส่วนสนับสนุนหรือกระตุ้นเตือนสื่อมวลชนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อรัฐบาลและกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่รัฐบาลออกมาเพื่อควบคุม ส่วนกลไกที่สองคือ สื่อมวลชน ซึ่งอาจจะเป็นผู้ประกอบอาชีพทางสื่อมวลชน สมาคม หรืออาจจะเป็นองค์กรที่สื่อมวลชนรวมกันจัดตั้งขึ้น กลไกที่สามคือ สาธารณชน หรือองค์กร สมาคมที่สาธารณชนตั้งขึ้นมา ซึ่งกลไกทั้งสามจะเป็นลักษณะที่ว่า ยิ่งระบบการสื่อสารมีอิสระและมีความรับผิดชอบต่อมากเท่าใด ภาระของรัฐบาลที่ต้องดูแลสื่อมวลชนยิ่งลดน้อยลงเท่านั้น และหากปราศจากความรับผิดชอบต่อรัฐบาลจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมขอบเขตและบทบาทของสื่อมวลชน ทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระ (อภิชาติ ศักดิเศรษฐ์, 2544: 42)

จากกลไกทั้งสามนี้แชมม เห็นว่าการควบคุมที่ดีที่สุดคือ การควบคุมจากตัวสื่อเองโดยสื่อต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสม ในขณะเดียวกัน

สาธารณชนต้องทำหน้าที่เป็นตัวจักรที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพราะสาธารณชนมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบของระบบและการตอบสนองของสื่อมวลชน ทำให้สื่อมวลชนสนองความต้องการของสังคมได้

นอกจากนั้น วอร์เรน เอเก้และคณะ (Warren K. Agee, 1983 อ้างในลักษมี คงลาภ, 2539) อธิบายถึงการควบคุมสื่อมวลชนว่า เปรียบเสมือนวงกลม 5 วง ที่มีจุดศูนย์กลางเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย ตามรูปประกอบข้างล่างนี้

รูปที่ 1 การควบคุมสื่อมวลชน

1. วงกลมในสุด แสดงถึง มาตรฐานทางวิชาชีพ และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าว บรรณาธิการ ตลอดถึงฝ่ายบรรณาธิการ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้กรองข่าวสารหรือนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) คัดเลือกข่าวสารไปยังผู้รับสารให้ได้อ่าน ได้เห็น ได้ฟัง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านี้ต้องคำนึงถึง 4 วงที่ล้อมวงอยู่ด้วย
2. วงกลมที่สอง แสดงถึง แนวทางในการปฏิบัติหรือการกำหนดจรรยาบรรณของสื่อแต่ละชนิด สื่อมวลชนทุกประเภทจะมีกำหนดแนวทางปฏิบัติที่มีทั้งเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ก็ยึดถือปฏิบัติกันจนเป็นธรรมเนียม ดังนั้น บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่จึงต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้น
3. วงกลมที่สาม แสดงถึง มาตรฐานทางวิชาชีพและการดำเนินการภายใต้ระบบมาตรฐานการผลิตทางธุรกิจ ที่ถูกรวบรวมขึ้นเพื่อเป็นข้อตกลงของการปฏิบัติ และจรรยาบรรณของกลุ่มต่างๆ เช่น สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาพันธ์หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย มาตรฐานทางวิชาชีพเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน คือ แรงผลักดันทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดของสื่อมวลชน เช่น หากสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมอาจถูกถอดถอนออกจากการเป็นสมาชิก อาจถูกตัดเงินเดือนจากสมาคมวิชาชีพ หรือเพิกถอนโฆษณา เป็นต้น
4. วงกลมที่สี่ แสดงถึง การควบคุมโดยรัฐบาล โดยการควบคุมสื่อมวลชนในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปตามลักษณะการปกครองของประเทศนั้น ๆ สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามทฤษฎีการสื่อสารมวลชน (The Four Theories of The Press) ได้แก่ อำนาจนิยม อีสรภาพนิยม เบ็ดเสร็จนิยม และความรับผิดชอบต่อสังคม

5. วงกลมนอกสุด แสดงถึงขอบเขตของการยอมรับของบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นขอบเขตที่จะมีขีดความอดทนต่อกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เมื่อได้สื่อมวลชนละเมิดขอบเขตที่บุคคลในสังคมจะยอมรับได้ ก็จะส่งผลให้วงกลมทั้งสามวงล้มเหลว

ความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์

ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ตามบทบาทของนักหนังสือพิมพ์โดยใช้สิทธิและเสรีภาพที่ได้รับตามกฎหมาย นักหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องเตือนตนเองอยู่เสมอว่า ปากกาอันเป็นอาวุธที่ใช้ต่อสู้จัดความชั่วร้ายออกไปจากสังคมนั้นมีทั้งพลังอำนาจและอิทธิพลมาก หากนักหนังสือพิมพ์นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่ชอบธรรม พลังอำนาจและอิทธิพลสามารถให้โทษทางจิตใจแก่ผู้ที่ตกเป็นเป้าหมายร้ายแรงกว่าการถูกทำร้ายทางร่างกาย ด้วยเหตุนี้นักหนังสือพิมพ์จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต่อสังคมในอันที่ให้การศึกษาและความรอบรู้แก่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองให้สูงขึ้น รวมทั้งบอกเล่าให้รัฐบาลทราบถึงผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามที่ได้ให้คำมั่นไว้กับประชาชน

ตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1947 โดยมีหลักการสำคัญคือ แม้ว่าสื่อมวลชนจะได้รับการยืนยันหรือประกันในเสรีภาพของตนก็ตาม แต่ต้องมีภาระเพิ่มในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมลงไปด้วย และสื่อมวลชนจะมีสำนึกและตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องอุทิศตนเองเพื่อรับใช้สังคม อันถือเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นข้อผูกพัน ดังนั้นแนวคิดดังกล่าวจึงมีการกำหนดข้อปฏิบัติที่สื่อมวลชนพึงกระทำด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมดังต่อไปนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 102)

1. สื่อมวลชนจะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริงอย่างละเอียดรอบด้าน และได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบโดยพิจารณาดูบริบทที่เหตุการณ์เกิดขึ้น
2. สื่อมวลชนจะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นสาธารณะ
3. สื่อมวลชนจะต้องเป็นตัวแทนของคนทุก ๆ กลุ่มในสังคม และจะต้องนำเสนอเป้าหมายและคุณค่าของสังคมอย่างชัดเจน

นอกจากนั้น เดนิส แม็คควอล (McQuail, 1994) ได้ระบุลักษณะสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนไว้ดังนี้คือ

1. สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม เจ้าของสื่อควรเป็นมหาชน
2. สื่อต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะอันหลากหลาย
3. สื่อควรจะมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง
4. ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสอดคล้องกัน
5. สื่อจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานทางวิชาชีพ
6. บางสถานการณ์สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ บางครั้งมีอิทธิพลทั้งภายนอกและภายในที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหนังสือพิมพ์ ทำให้บางฉบับต้องขาดความรับผิดชอบต่อผู้อ่านและสังคมไปบางขณะ บางประการเป็นอิทธิพลที่หนังสือพิมพ์สามารถหลีกเลี่ยงได้ และบางประการก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องทนยอมรับแรงกระทบนั้น อิทธิพลเหล่านั้นพยายามเข้ามาแทรกแซงและควบคุมหนังสือพิมพ์ในลักษณะที่มากเกินไปบ้างน้อยเกินไปบ้าง รวมทั้งเป็นลักษณะที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ซึ่งอิทธิพลที่ส่งแรงกระทบต่อความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์มีด้วยกัน 7 ประการคือ (Sandman, Rubin and Sachsman, 1976: 82 ; สิทธิพิชญ์ ชันสุวรรณ, 2542: 67-75)

1. อิทธิพลจากการโฆษณา นับเป็นอิทธิพลที่ทรงพลังต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์อย่างไม่มีใครคาดถึง แม้ว่าโฆษณาคือเป็นการเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้ำมากกว่าผลประโยชน์ทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในประเทศจากที่ธุรกิจต่าง ๆ มุ่งเข้ามาซื้อโฆษณาของหนังสือพิมพ์จำนวนมากก็ทำให้อัตรารายรับจากการขายโฆษณาลดลงอย่างกะทันหัน ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องลดทั้งคุณภาพและจำนวนหน้ากระดาษ ประหยัดค่าใช้จ่าย ปรับราคาขาย และถึงขั้นต้องปิดตัวลง

อิทธิพลจากการโฆษณาที่เข้ามาควบคุมปริมาณพื้นที่และการผลิตของหนังสือพิมพ์ทำให้มีการยอมงดเสนอข่าวหรือยอมถอนข่าวที่กระทบต่อสินค้าที่ลงหรือกำลังจะลงโฆษณาเพราะกลัวจะถูกถอนโฆษณาไปลงหนังสือพิมพ์คู่แข่ง หรือใช้ถ้อยคำแปลก ๆ ของนักเขียนโฆษณาที่หนังสือพิมพ์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ที่สำคัญคือ อิทธิพลของโฆษณาเชิงประชาสัมพันธ์ในรูปข่าวและสารคดี ซึ่งองค์กรธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจซื้อพื้นที่หนังสือพิมพ์ลงโฆษณาในรูปของรายงานพิเศษแฝงอยู่ในหน้าต่าง ๆ กลมกลืนไปกับสื่อบุคคลและข่าวของหนังสือพิมพ์เอง โดยที่ภายในพื้นที่โฆษณานั้นไม่มีสัญลักษณ์หรือไม่มีการระบุว่าเนื้อหาส่วนนั้นเป็น "เนื้อที่โฆษณา" ทำให้หนังสือพิมพ์ถูกตำหนิจากนักวิพากษ์สื่อว่าขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อ่าน ทำผิดจริยธรรม เป็นเครื่องมือเสนอข่าวด้านเดียว

2. อิทธิพลจากระบบการค้าผูกขาด ในธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่หลายรูปแบบ อาทิ การผูกขาดแบบธุรกิจลูกโซ่ (Chain and Network) การผูกขาดธุรกิจแบบธุรกิจข้ามสื่อ (Cross-Media Ownership) การผูกขาดธุรกิจแบบกิจการร่วมทุน (Joint Operating Agreements) และการผูกขาดรวมกลุ่มธุรกิจหลายประเภท (Conglomerates) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อผู้อ่านและสังคมเนื่องจากหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในระบบการค้าผูกขาดจะได้เปรียบหนังสือพิมพ์อื่นที่เจ้าของหนังสือพิมพ์สามารถนำผลกำไรจากกิจการในเครือมาอุดหนุนงานที่ดำเนินอยู่แล้ว ซึ่งสร้างความไม่เป็นธรรมต่อการการแข่งขันการประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์และที่เป็นอันตรายมากที่สุดต่อความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์หากระบบการค้าผูกขาดเข้ามาควบคุมมากเกินไปจนสามารถทำให้เกิดเผด็จการในการรายงานข่าว

3. อิทธิพลต่อแหล่งข่าว ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวย่อมต้องพบปะพูดคุยกับบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวหลายต่อหลายแหล่งด้วยกันที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่าเสมอ จนกลายเป็นความสัมพันธ์กับผู้สื่อข่าวมากจนสร้างอิทธิพลต่อการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์โดยไม่รู้สึกระแวงสงสัยว่าจะ

มีการปิดบังบางส่วนหรือบิดเบือนจากแหล่งข่าว ยิ่งถ้าแหล่งข่าวนั้นมีอคติต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ที่ตกเป็นข่าวด้วยแล้ว เนื้อหาที่นำเสนอต่อผู้อ่านก็ยิ่งขาดความเป็นกลางได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีการควบคุมจากแหล่งข่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ การควบคุมจากแหล่งข่าวประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่มาในรูปข่าวแจกเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ขององค์กรเอกชนและรัฐบาล ผลเสียที่ตามมาจึงตกอยู่กับประชาชนผู้อ่านที่จะได้รับทราบข้อมูลที่ไมครบถ้วนหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

4. อิทธิพลจากรัฐบาล ปัญหาที่มักเกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์คือ ในขณะที่หนังสือพิมพ์พยายามขุดคุ้ยข้อเท็จจริงออกมาเสนอต่อประชาชน รัฐบาลก็พยายามทุกวิถีทางที่จะเก็บงำข้อเท็จจริงบางอย่างที่ประชาชนควรรับรู้ไว้เป็นความลับ พร้อมทั้งนั้นรัฐบาลก็พยายามแพร่อำนาจเข้ามาครอบงำหนังสือพิมพ์เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นผลประโยชน์แก่รัฐบาล ทำให้เกิดความขัดแย้งจากการใช้สิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เพื่อสนองสิทธิในการรับรู้แก่สาธารณชน สำหรับความพยายามในการเข้ามาควบคุมของรัฐบาลที่มักจะปฏิบัติมี 2 ลักษณะคือ ใช้อิทธิพลควบคุมหนังสือพิมพ์ก่อนการตีพิมพ์ และการควบคุมหนังสือพิมพ์หลังตีพิมพ์ และที่ถกเถียงกันมากในการใช้อิทธิพลของรัฐบาลเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างไม่ถูกต้องคือ การตรวจข่าว (Censorship) ทำให้หนังสือพิมพ์ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ และประชาชนผู้รับสารก็ไม่มีโอกาสทราบข้อเท็จจริงที่ถูกควบคุมปิดบังด้วย

5. อิทธิพลจากนโยบายของเจ้าของหนังสือพิมพ์ การควบคุมหนังสือพิมพ์จากเจ้าของจะมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร เนื่องจากใช้อคติส่วนตัวสั่งการให้ปิดกั้นหรือเผยแพร่ไปยังผู้อ่านหรือการทำให้ข่าวให้มีความเด่น (Slant the News) โดยไม่ได้คำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของผู้อ่าน และถ้าเจ้าของมีอิทธิพลควบคุมการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อสนองความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองของตนเองยิ่งอันตรายที่สุด เพราะข่าวสารจะถูกบิดเบือนจนประชาชนไม่สามารถนำไปใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้

6. อิทธิพลจากสาธารณชนผู้อ่าน การที่สาธารณชนผู้อ่านนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ย่อมมีผลให้ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพและแนวทางเนื้อหาด้วย แต่ในปัจจุบันยังมีผู้อ่านจำนวนมากที่ไม่ได้ทำหน้าที่ควบคุมอย่างแท้จริง สาเหตุสำคัญมาจากหนังสือพิมพ์ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทั่วถึงจากปัญหาความไม่รู้หนังสือของประชาชนทำให้ยุ่งยากในการทำความเข้าใจกับปัญหาสาธารณะทางการเมือง เศรษฐกิจและปัญหาความไม่สะดวกในการขนส่งคมนาคม ประชาคมติของสาธารณชนผู้อ่านมีบทบาทต่อการควบคุมคุณภาพเนื้อหาอย่างมีความรับผิดชอบ มิให้หลอกลวง แต่งแต้มข้อมูลอารมณ์ ความรู้สึกและสีสันลงไปมากจนเกินเหตุเพียงเพื่อผลประโยชน์ในการเพิ่มจำนวนจำหน่ายโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่เกิดตามมาแก่ผู้อ่านและสังคม

7. อิทธิพลจากหนังสือพิมพ์เอง ตามกฎหมายแล้วหนังสือพิมพ์มีสิทธิเสรีภาพที่จะรายงานและตีพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารเพื่อสนองสิทธิการรับรู้ของผู้อ่านได้ก็ตาม แต่ข่าวบางข่าวเมื่อรายงานและตีพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วโดยที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้ใช้วิจารณญาณในการคัดสรรข้อมูลข่าวและมีได้ไตร่ตรองถึงวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมควรให้รอบคอบแล้ว ก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงและเกียรติยศและสภาวะจิตใจของผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นข่าวและญาติมิตร หรือกระทบต่อความรู้สึกของสาธารณชนในสังคมได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ สาธารณชนผู้รับสารจึงเรียกร้องหนังสือพิมพ์รับผิดชอบทั้งทางกฎหมายและทางจริยธรรม โดยใช้วิจารณญาณและจิตสำนึก

อันดีงามในการควบคุมตนเอง (Self-Control) ขณะปฏิบัติหน้าที่รวบรวมและนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสม

หากแต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ก็มักถูกสาธารณชนผู้อ่านวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาจริยธรรมหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานข่าว อาทิ (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2542: 85)

1.ความไม่เหมาะสมของวิธีการที่ผู้สื่อข่าวใช้หาข่าว หลายครั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมบางเหตุการณ์ก็มีองค์ประกอบคุณค่าทางข่าวสูง หากแต่วิธีที่ได้มาซึ่งข้อมูลนั้นไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการดักฟังและแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสาร การสะกดรอยและแอบถ่ายภาพด้วยอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง การลอบถ่ายเอกสารข้อมูลส่วนบุคคล และวิธีการที่ไม่เป็นธรรมบางอย่างซึ่งละเมิดธุรกิจค้าความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น

2.ความไม่เหมาะสมของปฏิบัติการที่คัดเลือกมาเสนอ ปฏิบัติการบางเรื่องแม้จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจใคร่รู้ของผู้อ่านบางกลุ่ม หลังจากหนังสือพิมพ์รายงานแล้วอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเมื่อมีการเผยแพร่ออกไปทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่การพาดหัว การใช้ภาพประกอบข่าว คำบรรยายภาพ การเขียนความนำและเนื้อข่าว ที่มีความรุนแรง หือหว่า เกินจริง อาจสร้างความเจ็บปวดซ้ำให้แก่ผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นข่าวได้อีก

3.ความไม่เหมาะสมของวิธีการที่ใช้ในการนำเสนอข่าว หลายครั้งที่หนังสือพิมพ์มักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องการใช้สิทธิและเสรีภาพที่ได้มา ซึ่งข่าวสารมากจนเกินไป พยายามคัดเลือกข่าวชวนให้เกิดความตื่นตัวสนใจ มานำเสนอต่อผู้อ่านเสนอโดยมุ่งเน้นเพียงเพื่อการขายหนังสือพิมพ์เท่านั้น มิได้ตอบสนองสิทธิในการรับรู้ของประชาชน ไม่คำนึงถึงศีลธรรมอันดีงามของสังคม ไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อ่านและสังคม และที่สำคัญอย่างยิ่งคือการไม่เคารพในสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนวิธีการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มักสอดแทรกความรู้สึกส่วนตัวและความคิดเห็นลงไปในเรื่องข่าว

4.อคติส่วนตัวของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ปกติผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต่างก็มีความเป็นปุถุชนทั่วไปย่อมต้องมีความเชื่อมั่นส่วนตัวในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกลายเป็นอคติ หากผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่สามารถแยกแยะอคติออกจากจรรยาบรรณข่าวและการแสดงความความคิดเห็นได้อย่างเด็ดขาดแล้วก็ย่อมจะถูกตำหนิจากสาธารณชนในเรื่องของจริยธรรมทางวิชาชีพได้ตลอดเวลา

นอกจากนั้นจากงานวิจัยของสุวัฒน์ ทองธนากุล (2542) พบว่านักหนังสือพิมพ์นั้นมักต้องเจอปัญหาต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจทางจริยธรรมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน เช่น

1.ปัญหาจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ ด้านความตระหนักถึงจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ ซึ่งนักหนังสือพิมพ์มีความตระหนักถึงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้อ่านกลับเห็นว่านักหนังสือพิมพ์นั้นมีความตระหนักถึงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวในระดับน้อย นักหนังสือพิมพ์เห็นว่าปัญหาด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือปัญหาการวางตัวเป็นกลางหรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอคติ รองลงมาคือ การที่นักหนังสือพิมพ์รับของขวัญ /อามิสสินจ้าง ในขณะที่ผู้อ่านเห็นว่า ปัญหาการวางตัวไม่เป็นกลางหรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอคติ เป็นปัญหาด้านจริยธรรม

เป็นอันดับแรกเหมือนกัน แต่อันดับสองกลับเห็นว่าเป็นปัญหาการเสนอข่าวบิดเบือน แต่เห็นว่าปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดทางจริยธรรมก็คือ การรับซองข่าวหรืออีเมลสินจ้างของนักหนังสือพิมพ์ โดยเกิดจากการที่นักหนังสือพิมพ์เองไม่ตระหนักถึงจริยธรรมและอาชีพที่มีโอกาสหาผลประโยชน์ได้ง่าย และการแข่งขันทางธุรกิจในวงการหนังสือพิมพ์เห็นว่าเวลาเป็นสาเหตุสำคัญ แต่ผู้อ่านเห็นว่าเกิดจากการมีเสรีภาพมากเกินไปของหนังสือพิมพ์เอง

2. มาตรการและกลไกในการควบคุมหนังสือพิมพ์ นั้นมีทั้งมาตรการควบคุมในทางกฎหมาย มาตรการควบคุมทางการปกครอง มาตรการควบคุมโดยสาธารณะและมาตรการควบคุมกันเอง

3. สภาพการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กลไกที่สามารถสามารถกำกับดูแลด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์มากที่สุด ผลปรากฏว่า นักหนังสือพิมพ์เห็นว่ากลไกที่กำกับได้มากที่สุด น่าจะเป็นการควบคุมที่ต้นสังกัด รองลงมาคือกลไกทางสังคมและจารีตประเพณี ในขณะที่ผู้อ่านเห็นว่า สมาคมวิชาชีพเป็นกลไกที่ควบคุมได้เป็นอันดับแรก สองคือ กฎหมายพิเศษที่จะใช้กำกับจริยธรรมคุณลักษณะของกลไกหรือองค์กรที่สามารถกำกับด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ได้นั้น ในแง่ของนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเห็นว่า มีการประชุมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ โดยมีกฏลงโทษที่เด็ดขาด ชัดเจน แต่ผู้อ่านกลับเห็นว่า นอกจากคุณลักษณะของกลไกหรือองค์กรที่จะสามารถกำกับดูแลด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ควรมีการออกใบอนุญาตประกอบอาชีพที่สามารถยึดคืนได้ มีกฎหมายรองรับการทำหน้าที่วินิจฉัยลงโทษและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ได้

ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์จึงต้องมีความรับผิดชอบในทางจริยธรรมที่ยั่งยืน โดยผู้ประกอบการวิชาชีพจะใช้จริยธรรมทางวิชาชีพควบคุมตนเองและกำหนดขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความศรัทธาจากประชาชนโดยการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ปฏิบัติอยู่มี 2 ลักษณะคือการควบคุมกันเองในวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) ของผู้อื่น

จริยธรรมทางวิชาชีพกับบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์

สำหรับจริยธรรมของหนังสือพิมพ์มีกล่าวไว้ว่า เมื่อพูดถึง จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ คนไทยโดยทั่วไปมักจะพูดกันถึงผลที่ออกมาแล้ว โดยส่วนใหญ่จะจะไปพิจารณากันถึงผลงานของหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏสู่สาธารณะว่าดี หรือไม่ดี ถูกต้องตามศีลธรรมกฎหมายหรือไม่ เรามักจะวิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ การเขียนข่าว การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ การล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ นั่นคือพิจารณาตรงผลที่เกิดขึ้นแล้ว แต่เรามักจะไม่ได้คำนึงถึงจุดสำคัญที่สุด คือ จุดของการตัดสินใจเลือกกระทำของหนังสือพิมพ์ (นพวรรณ บุษหมั่น, 2545: 10)

แบ็ลค สตีล และเบรดลีย์ (Black, Steel and Bradley, 1995) ชี้ว่า เรื่องของจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ใช่เรื่องที่จะมองกันแค่ว่าถูกหรือผิด การตัดสินใจในเรื่องจริยธรรมเป็นไปด้วยความยุ่งยากซับซ้อนที่จะต้องคำนึงถึงผลสะท้อนที่จะตามเมื่อมีการตัดสินใจ กระบวนการพิจารณาเรื่องจริยธรรมยังประกอบด้วยเรื่องค่านิยมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญมากน้อยไม่เท่ากัน เช่น ระหว่างการพูดความจริงที่บางครั้งต้องขัดแย้งกับความเห็นอกเห็นใจ เรื่องของความกล้าหาญที่ขัดแย้งกับความรู้สึก

อ่อนไหว การคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะกับสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นตลอดเวลาในการทำงานของหนังสือพิมพ์ จะต้องมีการควบคุมการตัดสินใจทำงานนี้ทุกครั้งเมื่อต้องเผชิญกับความยุ่งยากทางจริยธรรม

สุภา ศิริमानนท์ (2530) ได้กล่าวถึงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ว่า จะต้องเกี่ยวกับปัจจัย 4 ประการคือ สิทธิ (Right) เสรีภาพ (Freedom) หน้าที่ (Function) และความรับผิดชอบ (Responsibility) โดยทั้งสี่ปัจจัยล้วนแต่เป็นพื้นฐานของจริยธรรมทั้งสิ้น โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกันคือ เมื่อกล่าวถึงสิทธิก็จะต้องคู่กับเสรีภาพ และหน้าที่ก็จะเกี่ยวพันกับความรับผิดชอบ

ในทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน ที่มีการศึกษาในระดับโครงสร้าง (Structure) ภาพรวมของความเป็นสื่อมวลชนนั้น ๆ และในระดับของการปฏิบัติงาน (Performance) ที่แสดงออกมาผ่านตัวบุคคล บรรทัดฐานจะเป็นตัวบอกถึงสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่สื่อมวลชนควรที่จะปฏิบัติ ซึ่งจะเกี่ยวพันเรื่อง การควบคุม (Control) การปกป้อง (Protection) และการกำกับดูแล (Regulation) แม้ในความเป็นจริงจะไม่มีสื่อมวลชนใดที่จะทำตามหลักการตามอุดมคติของบรรทัดฐานได้อย่างครบถ้วน แต่บรรทัดฐานจะเป็นตัวที่คอยเหนี่ยวรั้งไม่ให้สื่อตกต่ำหรือผลักดันไปในทางที่เสียหาย

หนังสือพิมพ์ได้รับสิทธิและเสรีภาพเพื่อปฏิบัติภาระหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากสาธารณชน ในฐานะฐานันดรที่ 4 ของสังคม ทำให้หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพ พลังอำนาจอย่างมากในการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน ถือเป็นผู้ที่มีปากกาเป็นอาวุธ ดังนั้นนักหนังสือพิมพ์จึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานในการเสนอข่าวให้เป็นไปอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา และเกิดความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติส่วนตัว ทำให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาควบคุมตนเองในวงการวิชาชีพ โดยมีการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ในหมวด 2 ว่าด้วยจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และหมวด 4 แนวทางปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ดังต่อไปนี้

หมวด ๒

ว่าด้วยจริยธรรมของหนังสือพิมพ์

- ข้อ ๔. หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและครบถ้วน
- ข้อ ๕. หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะ
- ข้อ ๖. หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ข้อ ๗. หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง
- ข้อ ๘. หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าวเพราะความลำเอียงหรือมีอคติ จนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง
- ข้อ ๙. หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว
- ข้อ ๑๐. เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

ข้อ ๑๑. การเสนอข่าวที่มีการพาดพิงอันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อ ๑๒. ในกรณีที่มีการแสดงข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๑๓. หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ ๑๔. หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับหากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์นั้นไว้เป็นความลับ

ข้อ ๑๕. ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็กสตรีและผู้ด้อยโอกาส

ในการเสนอข่าวตามวรรคแรก ต้องไม่เป็นซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็กสตรี และผู้ด้อยโอกาสนั้น ไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

ข้อ ๑๖. การพาดพิงและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

ข้อ ๑๗. หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจารหรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถี่ถ้วน

ข้อ ๑๘. ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ

ข้อ ๑๙. ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด ๓

จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ ๒๐. ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติกรใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๒๑. ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่วาดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่าหรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

หมวด ๔

แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ ๒๓. ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์หรือตำแหน่งเพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ ๒๔. การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวสาธารณะและไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ ๒๕. การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์

ข้อ ๒๖. ในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธกรณีอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

ข้อ ๒๗. หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์ส่วนสาธารณะ

ข้อ ๒๘. หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่ไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่นำสงสัยว่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณชน

ข้อ ๒๙. หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณานั้นเจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งซึ่งมลาย

ข้อ ๓๐. ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพหรือมีความหมายเหยียดหยาม

นอกเหนือจากการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์แล้ว ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้ขอฉันทานุมัติเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2548 เป็นแผนการรับรองภาคีสมาชิกด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวผู้สื่อข่าวในสังกัด เพื่อแสดงศักดิ์และสิทธิของสมาชิกและเพื่อส่งเสริมการควบคุมกันเองในวงวิชาชีพ ช่วยสอดส่องดูแลบุคลากรในสังกัดและกวดขันด้านจริยธรรมอย่างเต็มที่ (สภาการหนังสือพิมพ์, 2548: 11)

ในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของบุคคลนั้น ถือเป็นภาระกระทำซึ่งออกโดยตำแหน่งที่แน่นอนที่บุคคลเป็นอยู่ การแสดงบทบาทของแต่ละคนจะต้องพัฒนาบทบาทของตนโดยอาศัยการเรียนรู้ในแต่ละวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยอยู่ (วราภรณ์ เจริญพานิช, 2544: 19) เช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์ที่ถูกสังคมกำหนดบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ไว้โดยได้รับความคาดหวังจากคนในสังคมอีกด้วย

นอกจากนั้นในการแสดงบทบาทของแต่ละบุคคล ฮันท์ (Hunt, 1977) ได้จัดแบ่งประเภทของบทบาทไว้ดังนี้คือ (อภิชาติ ศรีม่วง, 2537: 14)

1. บทบาทที่ถูกกำหนดโดยสังคม ซึ่งเป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ว่า เมื่อบุคคลอยู่ในตำแหน่งนั้นต้องทำหน้าที่อย่างไร เช่น สังคมกำหนดว่า เป็นครูต้องมีหน้าที่สอนหนังสือ สื่อมวลชนมีหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้

2. บทบาทที่กำหนดให้คนเป็นตัวอย่างของสังคม เช่น การแต่งกาย การพูดจา และความประพฤติของคนในสังคมย่อมบ่งบอกถึงค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรมและสังคมของคนนั้น

3. บทบาทที่สังคมคาดหวัง เป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไว้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นควรปฏิบัติหน้าที่อย่างไร เช่น ครูต้องมีความรู้ดี ประพฤติดี สื่อมวลชนต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ

4. บทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น ครูต้องปฏิบัติตามระเบียบราชการ สื่อมวลชนควรปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

5. บทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้ร่วมงานด้วยกัน คือ ผู้ดำรงตำแหน่งไม่เพียงแต่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนต้องการเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติตามความมุ่งหวังของผู้อื่นด้วย

สำหรับหนังสือพิมพ์ คนจำนวนมากมักกล่าวว่าเป็นสถาบันที่มีอิทธิพล และอำนาจ เพราะมีอำนาจแฝงเร้นมากมายในหน้าหนังสือพิมพ์ ส่วนหนึ่งสะท้อนมาจากบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ที่แสดงออกมา โดยบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์นั้นเป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมถึงสิ่งที่ควรจะทำโดยธรรมชาติ จารีตประเพณี จริยธรรมและสิ่งที่จะต้องการกระทำที่กำหนดไว้ตามยศ ตำแหน่งอาชีพหรือวิชาชีพ (Function) หรือภารกิจหรือพันธกิจ การทำบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เป็นการกระทำการสื่อสารที่ได้ส่งผลหรือกำลังส่งผลต่อชีวิตและสังคม ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อสารตามจารีตประเพณี คีลธรรมของสังคม กฎระเบียบ จริยธรรมทางวิชาชีพ แม้ปัจจุบันมีการสื่อต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารอย่างหลากหลาย แต่บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไป คือจะต้องการเป็นสื่อสารที่อยู่ในกรอบของจรรยาบรรณ และทำหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบในฐานะนักวิชาชีพที่จะต้องมีความสำนึก หรือความรู้สึกรับผิดชอบชีวิตในการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน (สมควร กวียะ, 2539: 8-10) บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ มีลักษณะสำคัญ โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

บทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร จัดเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอันดับแรกของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานหรือนำเสนอให้ประชาชน โดยการนำเสนอจะเป็นการรายงานในรูปลักษณะของข่าว ภาพข่าว บทความ สก๊อปพิเศษ แล้วแต่ความเหมาะสม ที่สำคัญข้อมูลข้อเท็จจริงเหล่านั้นจะต้องถูกต้องสมบูรณ์ เทียงตรงเป็นจริง เป็นธรรมโดยปราศจากอคติส่วนตนหรือมุ่งผลประโยชน์ โดยไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนสามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง ซึ่งรัตน์ นุ่มไพศาล (2522) ระบุว่าหนังสือพิมพ์มีหน้าที่รวบรวมเหตุการณ์มาเสนอประชาชนและทำให้ประชาชนเข้าใจเหตุการณ์นั้นอย่างแท้จริง เพราะหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่ในการให้รายละเอียดได้ดีและเปิดเผยมากกว่าสื่ออื่น

บทบาทหน้าที่ในให้การศึกษา จัดเป็นหน้าที่อีกประการหนึ่ง ในฐานะผู้ให้ความรู้ ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียน หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียนตามระบบการศึกษาของประเทศ แต่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามหนังสือพิมพ์ทุกหนทุกแห่ง (วานิช พลุวัง กาญจน, 2529: 75) โดยเฉพาะในสังคมที่มีประชาชนจำนวนมากอาศัยอยู่ แต่ห่างไกลจากข่าวสาร หนังสือพิมพ์จึงเป็นเสมือนครู ดังที่ สดศรี เผ่าอินจันทร์ (2530) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ว่าการทำหน้าที่เป็นครูนั้นสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม

บทบาทหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นหรืออธิบายความหมายข่าว ในการนำเสนอข่าวต้อง รายงานเฉพาะในส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น ส่วนของความคิดเห็นสามารถแสดงให้เห็นในคอลัมน์พิเศษ หรือสื่อบทข่าว บทความ และบทวิจารณ์ต่างๆ โดยการทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์โดยเชื่อมโยง กับทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องมีความเป็นกลาง และยุติธรรม การแสดงความคิดเห็นของ หนังสือพิมพ์อาจเป็นดาบสองคมได้ เพราะความคิดเห็นดังกล่าวอาจเป็นนมติมหาชนหรือปลุกปั่น ทำลายสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและคณะ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2526) และยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร (2521) ที่ว่าหนังสือพิมพ์ต้องพยายามนำเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้านคือ ด้านที่เห็นพ้องและด้านที่ คัดค้าน นักหนังสือพิมพ์ต้องรู้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและสามารถวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง ฟังระมัดระวัง ในการอธิบายตีความข่าวและแสดงความคิดเห็นบนรากฐานของเหตุผลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะ อาจส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้อ่านอีกด้วย

บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง บางครั้งผู้อ่านไม่ได้ต้องการเพียงเนื้อหาสาระที่ เครื่องเคียดอย่างเดียวนั้น บางกลุ่มต้องการที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ ความรู้สึก จากการทำงาน หรือจากเนื้อหาที่มีในหนังสือพิมพ์ ดังนั้นหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องมีเนื้อหาเพื่อความ บันเทิงไว้ด้วย บางคนสนใจอ่านบทละครล่วงหน้าก่อนดูโทรทัศน์ บางคนชอบรู้ข่าวสาร บางคนของบท วิจารณ์ด้านบันเทิงเป็นพิเศษ ซึ่งโดยทั่วไปผู้อ่านมีความต้องการหลากหลาย และข่าวสารด้านบันเทิง มักจะได้รับความสนใจจากอ่านมากกว่าข่าวสารอื่นๆ ซึ่งกลยุทธ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการดึงดูดผู้อ่าน เพื่อยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอัญชลี จารุสมบัติ (2526) และเดนิส แม็ค เควล (Denis Mcquail, 1987) ที่กล่าวว่า บทบาทในการให้ความบันเทิงของหนังสือพิมพ์เป็นการ สร้างความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจและผ่อนคลายความเครียดให้กับสมาชิกของสังคมได้

บทบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ คือทำหน้าที่ช่วยให้บริการสาธารณะแก่สังคม ส่วนรวม การเสนอข่าวหรือประกาศแจ้งเป็นบริการแก่มวลชน หรือเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม เช่น การเชิญชวนให้รณรงค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมการบำเพ็ญประโยชน์ การสังคม สังเคราะห์ เป็นต้น (นิตยา พุททวงศ์, 2534: 7-10)

บทบาทหน้าที่ในการเป็นสื่อในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ซึ่งหน้าที่นี้ดูเหมือนจะ หลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตย เพราะสภาพการแข่งขันทางธุรกิจการค้า หรือตัดสินใจช่องทางหนึ่ง เชื่อว่าการโฆษณาเป็นสื่อกลางนำเสนอสินค้าธุรกิจให้ผู้อ่านได้มีโอกาสซื้อ ทำให้เกิดการพัฒนาธุรกิจให้ก้าวหน้า และที่เป็นประเด็นสำคัญที่สุดคือ การขายโฆษณาในหน้า หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรายได้สำคัญของหนังสือพิมพ์ซึ่งถือว่า โฆษณาเป็นเส้นโลหิตของธุรกิจ หนังสือพิมพ์ โดยเฉลี่ยหนังสือพิมพ์มีรายได้จากการโฆษณาประมาณ 2 ใน 3 หรือ 75 - 80% ของ รายได้รวมทั้งหมด ถ้าไม่มีโฆษณาหนังสือพิมพ์ย่อมอยู่ไม่รอด จะอาศัยเพียงแค่ราคาจำหน่ายคงไม่ เพียงพอ และไม่คุ้มกับการลงทุนในการผลิต และถ้าไม่มีโฆษณามาเป็นกำลังหนุนให้หนังสือพิมพ์ ประชาชนคงต้องซื้อหนังสือพิมพ์ในราคาที่สูงขึ้นจากปกติมาก และมีผลต่อยอดจำหน่ายและระดับ ความนิยมที่ต้องลดลงไปด้วย ดังนั้นการโฆษณาในหนังสือพิมพ์จึงเป็นหน้าที่บริการอย่างหนึ่งต่อ สาธารณชนของสื่อมวลชนด้วย (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543: 46)

นอกจากบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แล้ว บทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ก็จัดว่ามีความสำคัญ เพราะหากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่านักหนังสือพิมพ์ ได้แก่ บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าว ตลอดจนผู้สื่อข่าวจัดเป็นบุคลากรสำคัญขององค์กรหนังสือพิมพ์และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนระบบการทำงานด้านข่าวทั้งหมด ซึ่งการปฏิบัติบทบาทหน้าที่นี้เป็นไปตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม ที่สื่อมวลชนจะเสรีจากการบีบบังคับทั้งปวง แม้จะไม่พ้นจากความกดดันต่าง ๆ โดยสื่อมวลชนยอมเป็นเสรีเพื่อบรรลุเป้าหมายซึ่งกำหนดขึ้นด้วยจริยธรรมของวงการสื่อสารมวลชนและความต้องการต่าง ๆ ของสังคม เสรีภาพในการแสดงออกตามทฤษฎีไม่ใช่สิทธิสูงสุดเด็ดขาด แต่เป็นสิทธิที่ถ่วงดุลกับสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลอื่น และผลประโยชน์ที่สำคัญของสาธารณะ ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์ในฐานะเป็นสิ่งซึ่งดำรงอยู่ในสังคม ย่อมมีหน้าที่ต่อเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ของสังคม นั่นคือนักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนในการดำรงบทบาทในด้านต่าง ๆ ย่อมมีภาระหน้าที่ต่อผู้รับสาร เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคม และจำเป็นต้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเพียงพอและมีความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย (นาตยา ศรีดี, 2544: 22) โดยการแสวงหาข้อมูลจะส่งผลให้เกิดความรับรู้ความเข้าใจ

แม้ว่าหน้าที่ทางสังคมหรือพันธกิจทางสังคม (Social function) ของสื่อมวลชนตามที่ลาสเวลล์ (Lasswell, 1948) กำหนดไว้หลายประการ อันได้แก่ ผู้ที่เฝ้าระวังและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมทางสังคม และการเมือง หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “สุนัขเฝ้าบ้าน” (Watchdog) แล้วยังมีบทบาทเป็นผู้ประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของสังคมร่วมมือกันแก้ไขสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนบทบาทการเป็นผู้ถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมแก่คนรุ่นต่อไป ซึ่งไรท์ (Wright, 1960) ได้อธิบายขยายความว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมและความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทำให้ปัจเจกบุคคลได้รับความพึงพอใจ ได้ผ่อนคลายความเครียดจากปัญหาชีวิตประจำวัน จนปัจจุบันสื่อมวลชนพยายามระดมให้สมาชิกสังคม คิดและบริโภคในทิศทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อการโฆษณาสินค้าหรือโฆษณาชวนเชื่อทางเมืองและธุรกิจ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และพิรงรอง รามสูต วัฒนันท์, 2547: 5-6)

แนวคิดหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ก่อกำเนิดจากสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่มีบังคับประชาชนในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกต้องการเป็นอิสระจากการกดขี่ข่มเหงอย่างไม่เป็นธรรมของฝ่ายปกครอง บ้านเมือง และประชาชนก็รู้สึกถึงสิทธิที่ตนเองพึงมีคือ สิทธิในการรับรู้ (Right to Know) ข่าวสารต่าง ๆ ไม่เฉพาะเพียงแต่ข่าวสารที่มาจากแหล่งข่าวของรัฐบาลเท่านั้น ทั้งนี้เพราะหากได้รับเพียงข่าวสารมากก็จะช่วยในการนำไปใช้ตัดสินใจในการเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง หนังสือพิมพ์จึงพยายามพัฒนาทุกวิถีทางไม่ว่าจะเป็นการลงทุนหรือนำเสนอเนื้อหาสาระให้ปรากฏสู่สายตาผู้อ่านจนทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง

หนังสือพิมพ์ถือเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีวันจะมีความสำคัญยิ่งในสังคม โดยเฉพาะสังคมข่าวสารที่คนในสังคมต่างพึ่งพาข่าวสาร เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในอาชีพการงานและชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์จะนำข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุบัติการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้นมาเผยแพร่สู่มวลชนโดยการผ่านกระบวนการทำงาน

อย่างมีระบบ เริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล (Gathering) และเลือกสรร (Selecting) แล้วรายงาน (Reporting) ไปยังผู้รับสารในรูปแบบต่างๆ ที่มีความน่าสนใจ

โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ในฐานะการเป็นนายทวารข่าวสาร ที่มักเรียกกันว่า “ Gatekeeper ” ที่ใช้อธิบายถึงกระบวนการในการคัดเลือก กลั่นกรองข่าวสาร ในระหว่างที่ข่าวสารเดินทางผ่านช่องทาง (Channel) หรือสื่อว่าจะได้รับการปล่อยผ่านไปยังจุดตรวจ หรือประตูที่ถูกจัดวางไว้หรือไม่ ซึ่งผู้ทำหน้าที่กลั่นกรองข่าวสารให้ผ่านไปยังประตู เรียกว่า นายทวาร หรือนายประตูข่าวสาร (Hiebert, Unguriat and Bohn, 1975: 107) ทั้งนี้ นายประตูข่าวสาร ก็คือ กลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจว่าข่าวใดควรปล่อยให้ผ่านไปหรือระงับไม่ให้ปล่อยให้ผ่านไป ดังนั้น การทำความเข้าใจงานของประตูข่าวสาร จึงเป็นการช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจของผู้ที่เป็นประตูข่าวสารด้วย

หากเปรียบเทียบอิทธิพลของสื่อมวลชนระหว่างหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และ วิทยุ โทรทัศน์ แล้วจะพบว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารมาก โดยเฉพาะด้านความรู้สึก ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น อารมณ์ ความคิดเห็น ท่าทีและพฤติกรรมการแสดงออกของผู้อ่าน เนื่องจากการไหลของข่าวที่มีความต่อเนื่อง (Continuing flow of Information) ของหนังสือพิมพ์ ทำให้มีอิทธิพลต่อผู้รับสารทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า “หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมโดยรวม ” (DeFleur and Dennis, 1981: 314 อ้างถึงในสิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2541: 57)

นอกจากนั้น หนังสือพิมพ์ยังถือเป็นสื่อมวลชนที่ยังคงความเป็นผู้นำในการนำเสนอข่าวสารได้อย่างเหนียวแน่น เพราะไม่มีสื่อมวลชนใดสามารถเสนอข่าวได้ละเอียดและสมบูรณ์เท่าหนังสือพิมพ์ จากข้อมูลการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เปรียบเทียบการรายงานข่าวระหว่างหนังสือพิมพ์ วอชิงตันโพสต์ฉบับวันอาทิตย์ กับรายการข่าวโทรทัศน์และวิทยุของกรุงวอชิงตัน พบว่า หนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์มีจำนวนข่าวต่อฉบับถึง 300 ชิ้น ในขณะที่ข่าวที่นำเสนอในโทรทัศน์และวิทยุวันเดียวกัน มีจำนวนไม่ถึง 100 ชิ้น และยังพบว่าข่าวในหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์มีการให้รายละเอียดและแง่มุมของข่าวที่ลึกซึ้งกว่า นอกจากนั้นหากเปรียบเทียบสื่อทั้งหมดที่เผยแพร่ในสหรัฐอเมริกาแล้วยังพบว่าสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาได้มากและลึกเท่ากับหนังสือพิมพ์ระดับชาติ 2 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์วอลล์สตรีทเจอร์นัล (Wallstreet Journal) และหนังสือพิมพ์ยูเอสเอทูเดย์ (USA Today)

ตามหลักวิชาการวารสารศาสตร์ ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจำแนกประเภทหนังสือพิมพ์ไว้หลายเกณฑ์ เพื่อเป็นกรอบสำหรับการศึกษาคูณลักษณะ กระบวนการผลิต และผู้รับสารไว้ทั้งสิ้น 5 เกณฑ์ด้วยกัน คือ (วิลาสินี พิพิธกุล, 2547: 302-307)

1. เกณฑ์จำแนกตามเนื้อหา โดยจะจัดแบ่งออกเป็นหนังสือพิมพ์เป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ หนังสือพิมพ์ประชาชนนิยม (Quantity Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ปริมาณ (Popular Newspaper) และหนังสือพิมพ์คุณภาพ (Quality Newspaper) ซึ่งหนังสือพิมพ์ประชาชนนิยมจะนำเสนอเรื่องที่น่าสนใจ ใหญ่ให้ความสนใจ การนำเสนอและภาษาที่ใช้มักเน้นที่ความตื่นเต้น เร้าใจ อ่านแล้วเข้าใจง่าย

ส่วนหนังสือพิมพ์คุณภาพมุ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารที่มีความลับซับซ้อนของเนื้อหา มีการกล่าวถึงเบื้องหลัง มีการวิเคราะห์และเจาะลึก การใช้ภาษาและการจัดหน้าจะเน้นการให้ข้อมูลและดึงดูดผู้อ่านในแง่การชูประเด็นข่าวมากกว่า

2.เกณฑ์จำแนกตามผู้อ่าน โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประจำที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ทำให้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.หนังสือพิมพ์มวลชน (Mass Newspaper) มุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายเหมาะสมสำหรับผู้อ่านจำนวนมาก 2.หนังสือพิมพ์ผู้นำ (Elite) จะมุ่งนำเสนอเนื้อหาเฉพาะด้าน เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ เนื่องจากกลุ่มผู้อ่านเป็นระดับนักคิด ผู้บริหารหรือผู้ที่อยู่ในระดับตัดสินใจหรือที่เรียกว่าผู้นำความคิดของสังคม เช่น นักวิชาการ นักการเมือง นักธุรกิจ เป็นต้น

3.เกณฑ์จำแนกตามระยะเวลาที่ออกเผยแพร่ ซึ่งพิจารณาตามอายุการจำหน่าย มีการแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ 1.หนังสือพิมพ์รายวัน 2.หนังสือพิมพ์ราย 2-3 วัน 3.หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ 4.หนังสือพิมพ์รายปักษ์ 5.หนังสือพิมพ์รายเดือน

4.เกณฑ์จำแนกพื้นที่ที่จำหน่ายหรือเผยแพร่ โดยพิจารณาตามพื้นที่ที่หนังสือพิมพ์ออกเผยแพร่หรือเนื้อหาครอบคลุมไปถึง แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ 1.หนังสือพิมพ์ระดับชาติ (National Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายทั่วประเทศ เนื้อหาครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ มีปริมาณการจำหน่ายสูง 2.หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือหนังสือพิมพ์ต่างจังหวัด (Local Newspaper /Provincial Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายเฉพาะภูมิภาค หรือระดับจังหวัด เนื้อหาครอบคลุมเฉพาะเจาะจงในเขตพื้นที่จังหวัดหรือภูมิภาคเหล่านั้น 3.หนังสือพิมพ์ชุมชน (Community Newspaper) จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาและออกเผยแพร่เฉพาะในชุมชน มีลักษณะความเป็นชุมชน เป็นปากเป็นเสียงหรือสื่อของชุมชน ทำโดยสมาชิกในชุมชนนั้นมีทั้งจำหน่ายและแจกให้สมาชิกของชุมชน และออกเป็นประจำรายสัปดาห์หรือรายปักษ์

5.เกณฑ์จำแนกตามขนาดของหนังสือพิมพ์ แม้ว่าจะเป็นเกณฑ์ที่ล้าสมัยไปแล้วแต่เคยถูกใช้เป็นเกณฑ์ในระยะแรกของการศึกษาวารสารศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1.หนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ (Broadsheet/Standard) ขนาดหน้ากระดาษ 14 "x23 " แบ่งออกเป็น 9 – 12 คอลัมน์ในหนึ่งหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะพิมพ์ด้วยขนาดกระดาษนี้ 2.หนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก (Tabloid) หนังสือพิมพ์ที่เทียบได้กับขนาดพับครึ่งของหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ มีความกว้าง เท่ากับ 11" x 14" แบ่งออกเป็น 4 - 7 คอลัมน์ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวประชานิยมในต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยจะเป็นหนังสือพิมพ์แนวกีฬา

แนวคิดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

หน้าหนึ่ง หรือหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ เป็นหน้าที่สำคัญมากไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ธุรกิจหรือ ในแง่การออกแบบจัดหน้า เนื่องจากว่า หน้าหนึ่งหรือหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ นอกจากจะนำเสนอข่าวสารที่มีความสำคัญซึ่งผ่านการคัดเลือก กลั่นกรอง จากผู้สื่อข่าวไปจนถึงบรรณาธิการข่าว โดยพิจารณาจากหลักคุณค่าข่าว ผู้อ่าน และนโยบายของหนังสือพิมพ์แล้ว หน้าหนึ่งยังเป็นการแสดงถึงลักษณะเฉพาะ (Identity) ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับอีกด้วย

ภาระหน้าที่สำคัญของหน้าหนึ่งมี 2 ประการคือ ประการแรกทำหน้าที่ในการเสนอเนื้อหาสาระ (Editorial Matters) ซึ่งได้แก่ข่าวที่มีความสำคัญหรือน่าสนใจ และบางฉบับมีบทความหรือคอลัมน์ รวมทั้งจะมีองค์ประกอบที่เรียกว่า สารบัญข่าว (Index) หรือ Teaser เพื่อบอกว่าเนื้อหาหน้าในมีอะไรที่น่าสนใจ ส่วนหน้าที่ประการที่สองคือ ทำหน้าที่ด้านการตลาด (Marketing) เพื่อเชิญชวนให้คนอ่านหยุดสายตาลงที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น และตัดสินใจซื้อ (สตศวี เฝ้าอินจันทร์, 2537: 127)

ดังนั้นเมื่อมองในแง่ธุรกิจ ก็ถือว่าหน้าหนึ่งเป็นจุดขาย (Sell point) ของหนังสือพิมพ์ได้ ทั้งนี้เพราะหน้าหนึ่งจะต้องทำหน้าที่สามารถดึงดูดผู้อ่านให้ตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะมีเอกลักษณ์หรือวิธีการในการนำเสนอข่าวสารในหน้าหนึ่งแตกต่างกันไป สำหรับเนื้อหาข่าวสารในหน้าหนึ่งนั้นไม่เพียงแต่จะเป็นนำเสนอข่าวที่สำคัญเท่านั้น แต่ยังมีกรนำเสนอภาพข่าว คำบรรยายภาพข่าว และรายงานพิเศษอีกด้วย ดังนั้นหลายครั้งที่มีการนำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่ง จึงเป็นการนำเสนอเพื่อมุ่งเน้นในการขายมากกว่าต้องการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริง

สำหรับหนังสือพิมพ์ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดมาตรฐาน (Broadsheet) หรือหนังสือพิมพ์ขนาดแทบลอยด์ (Tabloid) มักจะมีองค์ประกอบของเนื้อหาในหน้าหนึ่งเหมือนกัน เพียงแต่อาจจะมีการประกอบแต่ละอย่างมากขึ้นหรือน้อยแตกต่างกันเท่านั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการผลิตหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ซึ่งข่าวสารที่เป็นเนื้อหาในหน้าหนึ่งของงานวิจัยในที่นี้มีองค์ประกอบด้วยกันหลายส่วน ได้แก่ พาดหัวข่าว ความนำข่าว เนื้อข่าว ภาพข่าว คำบรรยายได้ภาพและสฎูปข่าวหรือรายงานพิเศษ

พาดหัวข่าว (Headline) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญส่วนหนึ่งของการนำเสนอในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ พาดหัวข่าวจะเป็นแหล่งสำคัญแหล่งแรกที่จะบอกผู้อ่านให้ทราบว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีข่าวที่น่าสนใจอะไรบ้าง หน้าที่ของพาดหัวข่าวคือสร้างความดึงดูดใจ โดยการใช้คำหรือข้อความที่น่าสนใจ สะดุดตา และชวนติดตาม ภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์จะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ผู้สื่อข่าวจะต้องพยายามใช้คำที่สั้น กระชับ แต่มีน้ำหนัก (ดุรณ์ หิรัญรักษ์, 2534)

ความนำข่าว (Lead) จะเป็นส่วนสำคัญมากที่สุดในการเขียนข่าว ส่วนใหญ่จะเป็นการสรุปใจความสำคัญที่สุดของแต่ละข่าวเพื่อให้ผู้รับสารได้รับทราบว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในสังคมโดยมักจะตอบคำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร หน้าที่ของความนำข่าวคือ การสรุปเนื้อหาของข่าว เนื่องจากต้องใช้เวลาอันสั้นในการบอกกล่าวเรื่องราวทั้งหมด ภาษาที่ใช้ต้องมีความชัดเจน กระชับและกระจ่างที่สุด สามารถกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดความสนใจเข้าไปอ่านรายละเอียดของข่าวอย่างรวดเร็วพร้อมกับช่วยในการเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ เพราะก่อนที่ผู้รับสารจะพบความนำข่าวจะต้องพบกับพาดหัวข่าวก่อน การพาดหัวข่าวเป็นหน้าที่ของบรรณาธิการ โดยจะอ่านเนื้อหาข้อมูลจากความนำข่าว ดังนั้นหากความนำข่าวมีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจนจะสามารถช่วยให้พาดหัวข่าวได้รวดเร็วและตรงกับประเด็นข่าวยิ่งขึ้น

เนื้อข่าว (Body) เป็นส่วนประกอบสุดท้ายของข่าวที่อธิบายถึงรายละเอียดของเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ การเขียนเนื้อข่าวที่ดีต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่เพียงพอ มีประเด็นที่ต้องการจะถ่ายทอดที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ และมีการจัดลำดับข้อมูล เพื่อจะได้รู้ว่าส่วนใดต้องการเน้นให้ผู้อ่าน

ได้รับความเร้าอารมณ์ (Human Interest) ดังนั้นผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์จะสามารถกำหนดโครงร่าง (Outline) ของเรื่องในใจได้

ภาพข่าวหรือภาพถ่ายวารสารศาสตร์ คือภาพบันทึกเหตุการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อเรื่องราวให้ผู้อ่านทราบ โดยมีลักษณะการผสมผสานระหว่างการสื่อสารด้วยภาษาภาพและเรื่องราวที่ปรากฏ ภาพข่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญมากในงานหนังสือพิมพ์ เนื่องจากการสื่อสารด้วยภาพจะสมบูรณ์ในการเข้าใจเนื้อหาได้ดีกว่าการเขียนหรือบอกเล่าด้วยวาจา ดังคำเปรียบเทียบที่ว่า “ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับคำพันคำ” อันสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาพในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี เพราะภาพสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวได้มากกว่าการบรรยายด้วยคำพูด แม้แต่คนที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถเข้าใจเรื่องราวจากภาพได้ ผลงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่สามารถจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้มากขึ้น ถ้าเรื่องนั้น ๆ มีภาพประกอบอยู่ด้วยและจะจดจำภาพเหตุการณ์ได้ดีกว่าเรื่องราวที่ไม่มีภาพประกอบ ภาพข่าวช่วยให้ผู้อ่านเห็นบรรยากาศของเหตุการณ์ รวมทั้งยังเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอีกด้วย (ธรรมยุทธ์ จันทร์ทิพย์, 2548)

คำบรรยายใต้ภาพข่าว คือข้อความอธิบายภาพที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารเพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่า ภาพนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์อะไร ถึงแม้ว่าภาพสามารถแทนคำคำพูดได้ แต่คำบรรยายใต้ภาพข่าวจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้อ่านมากยิ่งขึ้น คำบรรยายใต้ภาพข่าวที่ดีควรให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านในสาระสำคัญของภาพ ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์และความแตกต่างของภาพข่าวหากภาพนั้นสื่อความหมายได้ชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่ต้องบรรยายซ้ำอีก ไม่ควรใส่ความคิดเห็นในคำบรรยายใต้ภาพข่าวแต่ควรอธิบายตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเท่านั้น หากเป็นภาพบุคคลควรระบุชื่อนามสกุลให้ชัดเจน หรือมีการระบุที่ชัดเจนว่าอยู่ตำแหน่งใดของภาพ อย่าคาดเดาว่าผู้อ่านจะรู้จักบุคคลในภาพทั้งหมด แม้ว่าบางคนในภาพจะเป็นบุคคลสำคัญที่รู้จักกันทั่วไปก็ตาม ถ้าเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนควรบอกชื่อจริง อายุ ชื่อของบิดามารดา พร้อมทั้งอยู่ ยกเว้นบางกรณีหนังสือพิมพ์จะต้องงดการนำเสนอชื่อจริงของเด็กและเยาวชน

สลับข่าวหรือรายงานพิเศษ เป็นเนื้อหาส่วนที่หนังสือพิมพ์หลายฉบับให้ความสำคัญเพื่อดึงดูดผู้อ่าน ลักษณะของรายงานพิเศษอาจมีความเกี่ยวข้องกับข่าวที่เคยลงไปแล้วแต่จะมีการขยายรายละเอียดเพิ่มเติมส่วนที่เป็นภูมิหลังของเรื่องราวในรูปสารคดีเชิงข่าวเพื่อให้ผู้อ่านได้มีข้อมูลเบื้องต้นในการเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น บางครั้งรายงานพิเศษก็อาจไม่เคยเป็นข่าวมาก่อนแต่เป็นเรื่องที่ผู้อ่านสนใจ ผู้สื่อข่าวก็ต้องทำหน้าที่ในการแสวงหาข้อมูลแล้วนำมาเรียบเรียงเสนอต่อผู้อ่านได้

แนวคิดแม็ก เจอร์นัลลิซึม (McJournalism)

จากการรายงานของหนังสือพิมพ์มติชนถึงการปาฐกถาพิเศษของ นายรังสรรค์ ษณะพันธุ์ ศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์และกิริติยาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี 2548 เรื่อง “สื่อมวลชนสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและท้าทาย McJournalism ภายใต้ระบอบทักษิณธิปไตย” เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2548 ที่สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดโดยมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ได้มีการวิเคราะห์เรื่อง McJournalism ภายใต้ระบอบทักษิณธิปไตย โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา กำลังอยู่ในกระบวนการ

เปลี่ยนแปลงเป็น McJournalism รวมถึงหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย ก็กำลังย่างกรายเป็น McJournalism ในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ชาวสารแปรสภาพเป็นสินค้า กระบวนการแปรสภาพข่าวเป็นสินค้า ที่เรียกว่า Commodification ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตใหญ่ของตลาดทุนนิยม อีกส่วนมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีความเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้กลุ่มทุนสื่อสารมวลชนซึ่งครอบคลุมทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยเฉพาะโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ตลอดจนอินโฟเทนเมนต์อื่นๆ ทั้งภาพยนตร์และดนตรี กลายเป็นกลุ่มทุนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมเศรษฐกิจประเทศที่พัฒนาแล้ว และสังคมเศรษฐกิจโลก โดยที่กลุ่มทุนเหล่านี้นับเนื่องเป็นกลุ่มทุนวัฒนธรรม การเติบโตใหญ่ของกระบวนการแปรสภาพข่าวเป็นสินค้า ประกอบกับการเติบโตของทุนสื่อสารมวลชน มีผลต่อการจัดระเบียบสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศ ในทางที่เป็นระเบียบเชิงพาณิชย์

สำหรับแนวคิดแมคโดนัลด์ไนชัน (Mcdonalization) เป็นแนวความคิดซึ่งจอร์จ ริดเซอร์ (George Ritzer) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้รับแนวความคิดว่าด้วยกระบวนการทำให้ทันสมัย (Modernization) จากแมกซ์ เว็บบอร์ (Max Webber) อีกทอดหนึ่ง โดยแนวคิดดังกล่าวนี้ใช้ความมีเหตุผล (Rationalization) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล นอกจากนั้น ริดเซอร์ ยังกล่าวอีกว่า สังคมมนุษย์ถูกครอบงำด้วยกระบวนการความมีเหตุผล ซึ่งริดเซอร์เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น Mcdonaldization หรือกระบวนการ “แมคโดนัลด์ไนชัน” ซึ่งเป็นหลักการจัดการร้านอาหารแบบฟาสต์ฟู้ด กำลังครอบงำระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งมีหลัก 4 ประการคือ

1. หลักเรื่องประสิทธิภาพ
2. หลักการคำนวณได้
3. หลักการเรื่องคาดการณ์ได้
4. หลักการเรื่องการควบคุม

จากหลัก 4 ประการสามารถนำมาวิเคราะห์สื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ไทย ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องประสิทธิภาพมากขึ้นในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา การบริหารจัดการธุรกิจสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มีความเปลี่ยนแปลงไปมาก การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจทำให้ธุรกิจสื่อมวลชนไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพถูกผลักดันจากกลไกตลาด ด้วยเหตุนี้สื่อมวลชนจึงต้องสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด การสนองตอบนี้มีผลต่อการจัดองค์กรในการผลิต มีผลต่อการหาและผลิตข่าว และมีผลต่อการนำเสนอข่าว การตลาดทำให้การบริหารจัดการสื่อมวลชนมีลักษณะเป็นธุรกิจมากขึ้น

ธุรกิจสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์กลายเป็นพื้นที่ของกลุ่มทุนและรอยคอการลงทุนของกลุ่มทุนโครงสร้างความเป็นเจ้าของธุรกิจหนังสือพิมพ์มีความเปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในทศวรรษ 2490 สังคมไทยยังมีนายทุนหนังสือพิมพ์ที่มีจิตวิญญาณรับใช้ประโยชน์สาธารณะ แต่ปัจจุบันกลุ่มทุนสื่อสารมวลชนมี Animal Spirit อย่างชัดเจน ซึ่งคำนี้เป็นศัพท์ของอดัม สมิธ ที่กล่าวไว้ในช่วงทศวรรษที่ 2490 และ 2500 ว่าผู้ทรงอำนาจทางการเมืองและพรรคการเมืองให้เงินอุดหนุน จนเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดเป็นของพรรคการเมืองหรือผู้ทรงอำนาจทางการเมืองคนนั้น ๆ หากแต่ในปัจจุบันผู้อ่านไม่อาจทราบได้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดได้รับเงินอุดหนุนจากผู้ทรงอำนาจคนใดหรือพรรคการเมืองใด เพียงแต่รู้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดสนับสนุนหรือวิพากษ์รัฐบาล

เมื่อข่าวแปรสภาพเป็นสินค้าและหนังสือพิมพ์ต้องผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เหตุนี้หนังสือพิมพ์ปัจจุบันจึงมีลักษณะเป็น Consumer Journalism โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่มีผู้บริโภคในตลาดล่าง จึงไม่น่าประหลาดใจที่หนังสือพิมพ์เหล่านี้ให้ความสำคัญกับข่าวไลฟ์สไตล์ของดาราหรือผู้มีชื่อเสียง ความสัมพันธ์ทางเพศของเหล่าไฮโซ ข่าวนอกกระแสตลาดจะมีพื้นที่ให้น้อย ด้วยเหตุนี้ ผลักดันให้เกิดสำนักข่าวทางเลือก เช่น สำนักข่าวประชาธรรม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อิศรา อมันตกุล กล่าวถึงข่าวนอกกระแสตลาดตั้งแต่ทศวรรษ 2490 ในเรื่องสั้นเรื่อง “ข่าวที่บรรณาธิการขวางกึ่ง” เมื่อนักข่าวรายงานเรื่องประชาชนระดับรากหญ้า เด็กผู้หญิงกอดหมาตายกลางห่าระเบิด บรรณาธิการขวางรายงานข่าวนั้นทิ้ง โดยอ้างว่าไม่มีคนอ่าน

ในทศวรรษนี้พื้นที่ของประชาชนในระดับรากหญ้าในหน้าหนังสือพิมพ์มีไม่มากนัก แต่หนังสือพิมพ์ก็พยายามรักษาพื้นที่ดังกล่าวไว้ ซึ่งรวมถึงข่าวภูมิภาคด้วย ที่มักต้องกล่าวถึงการพึ่งพิงข่าวต่างประเทศจากสำนักข่าวต่างประเทศ โดยไม่ตระหนักว่าสำนักข่าวเหล่านั้นมีอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ซ่อนเร้น นอกจากนี้ ตลาดไม่เพียงมีผลต่อการหาข่าวและผลิตข่าวเท่านั้น ยังมีผลต่อการเสนอข่าวตั้งแต่การพาดหัวต้องหวือหวาสว่างอารมณ์ ดึงดูดความสนใจ รายงานข่าวต้องสั้นเพราะผู้บริโภคไม่ชอบอ่านข่าวยาว ๆ

ประการที่สอง หลักการคำนวณได้ การให้ความสำคัญกับสิ่งที่ประเมินเชิงปริมาณได้เป็นหลักการสำคัญของ Mcdonalidization และไม่เน้นในเชิงคุณภาพ แมคโดนัลด์มีบิกแมค แต่กลับไม่เคยพูดถึงรสอร่อย หนังสือพิมพ์ไทยเริ่มให้ความสำคัญกับยอดพิมพ์ ยอดพิมพ์กลายเป็นดัชนีวัดความสำเร็จ

ประการที่สาม หลักเรื่องการพยากรณ์ได้ แมคโดนัลด์สร้างจุดนี้ผู้บริโภคสามารถคาดหวังกับแมคโดนัลด์ได้ ไม่ว่าจะเป็นร้านที่ตกแต่งเหมือนกันทุกสาขา หน้าตาอาหารที่เหมือนกัน พนักงานที่มีการต้อนรับแบบเดียวกัน คือ ทำให้มาตรฐานเดียวกัน และควบคุมโดยอาศัยเทคโนโลยีในสังคมตะวันตกการเปลี่ยนโฉมของหนังสือพิมพ์จากที่พิมพ์ขนาดปกติกกลายเป็นแท็บลอยด์ (tabloid) ที่ซัดคืออังกฤษและอเมริกา ซึ่งที่อังกฤษเราเรียกหนังสือพิมพ์ที่มียอดขายสูงว่า เรดฮอต (Red Hot) ในไทยก็เริ่มเข้าสู่กระบวนการนี้ด้วย แท็บลอยด์จะเน้นข่าวดารา กีฬา บุคคลสาธารณะและกระบวนการทำข่าวให้เป็นเรื่องเช็กซ์

ประการที่สี่ เรื่องการควบคุม แมคโดนัลด์ควบคุมกำกับพนักงานและพยายามควบคุมผู้บริโภคโดยการใช้เทคโนโลยี รูเพิร์ต เมอร์ด็อกซ์ ก็เป็นคนที่ใช้เทคโนโลยีควบคุมพนักงานไม่ให้สภาพแรงงานประท้วงต่อต้านได้ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยกรณีนี้ยังไม่ปรากฏมากนัก

แม้ว่าสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยกำลังจะเปลี่ยนแปลง McJournalism จากพลังของทุนนิยม แต่ก็ยังโชคดียังไม่ก้าวล่วงไปเป็น Juck Journalism อย่างไรก็ตาม สื่อไทยก็มีการแปรข่าวให้เป็นสินค้า และพลังทุนนิยมก็ทำให้การผลิตข่าวตอบสนองผู้บริโภคไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ความหลากหลายของข่าวน้อยลง เสนอข่าวในลักษณะ Spoon Reading หรือป้อนเข้าปาก เพราะผู้บริโภคต้องการแบบนั้น

แม้ว่าประเทศจะมีรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ. 2540 ขึ้นมาสร้าง ความหวังที่จะพัฒนาระบบการเมืองการปกครองไทยให้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์มากกว่าเดิม แต่ปรากฏว่าหลังจากมีการประกาศใช้กลับพัฒนาไปสู่ระบบทักษิณาธิปไตยอันเป็นระบบการปกครองของ พ.ต.ท. ทักษิณ โดย พ.ต.ท. ทักษิณ และเพื่อ พ.ต.ท. ทักษิณ

ระบอบทักษิณาธิปไตยมีผลต่อสังคมการเมืองไทยโดยพัฒนาไปสู่ระบบเผด็จการที่มาจาก การเลือกตั้ง และยังปราศจากการตรวจสอบและถ่วงดุล โอกาสที่จะใช้อำนาจไปในทางฉ้อฉลมีอยู่เป็นอันมาก และปราศจากธรรมาภิบาล รวมถึงมีผลต่อสื่อมวลชน นอกจากนี้ ยังมีวิธีการควบคุมสื่อได้หลายวิธีตั้งแต่รุกคืบเข้าไปยึดพื้นที่ธุรกิจสื่อสารมวลชน ผนีกกำลังไม่ซื้อโฆษณาสื่อที่เป็นปรปักษ์ ควบคุม กำกับงบประมาณสัมพันธของหน่วยงานราชการให้เฉพาะสื่อที่เป็นเด็กดี กลุ่มทุนสื่อและนักหนังสือพิมพ์ ถูกตรวจสอบทรัพย์สิน ใช้กลไกประชาสัมพันธ์ของรัฐตอบโต้และใช้กฎหมายหมิ่นประมาทเป็น เครื่องมือ

McJournalism ภายใต้ระบอบทักษิณาธิปไตย ส่งผลกระทบอย่างน้อย 2 ประการคือ ประการแรกพื้นที่สาธารณะจะหดหาย ประการที่สองจากการขยายตัวของ McJournalism จะช่วยเสริมความแข็งแกร่งระบอบเผด็จการจากการเลือกตั้งในนามระบอบทักษิณาธิปไตย (มติชน, 2548: 5)

ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน

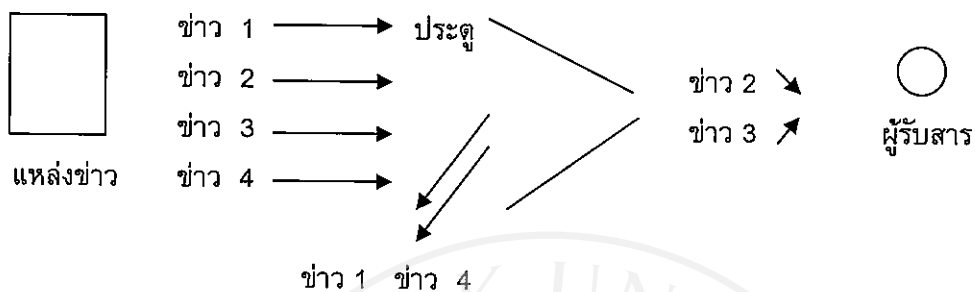
การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีสื่อสารมวลชน ได้แก่ ทฤษฎีสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้ส่งสาร ทฤษฎีสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้รับสาร และทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ (พีระ จิโรโสภณ, 2535: 624 -661)

1.ทฤษฎีสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชน อาจหมายถึง ตัวบุคคล เช่น ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียงข่าว ช่างภาพ หรือหมายถึงองค์การที่ผลิตสาร เช่น สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวความคิด หรือแบบจำลองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น แนวความคิดผู้เฝ้าประตูมวลชน (Gate keeper) ของเค เลวิน (Lewin, 1947: 145) ที่เสนอแนวความคิดผู้เฝ้าประตู โดยให้ข้อสังเกตว่า ข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย บริเวณประตูที่ซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือโดยวินิจฉัยของผู้เฝ้าประตูเองว่าจะยินยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปได้หรือไม่ ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาอธิบายลักษณะการไหลของข่าวสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนซึ่งความคิดนี้ ดี เอ็ม ไวท์ (White, 1950) ได้นำมาใช้ในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรพิมพ์ของหนังสือพิมพ์

ห้องถิ่นอเมริกาฉบับหนึ่งซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว ดีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ผู้เฝ้าประตู

แบบจำลองของผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gate keeper)

จากแบบจำลองของไวท์ สามารถอธิบายได้ถึงปัจจัยในการคัดเลือกข่าวและการนำเสนอข่าว อันเชื่อมโยงไปถึงบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ด้วยว่า แหล่งข่าวส่งข่าวเข้ามาจำนวนมาก คือ ข่าว 1 2 3 และ 4 จากนั้นหนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวบางชิ้นเพื่อนำเสนอสู่สาธารณชน ซึ่งไม่ใช่ข่าวทุกเรื่องที่ได้รับการเสนอ ขึ้นอยู่กับกระบวนการคัดเลือกข่าวด้วย

นอกจากนั้นยังศึกษาบทบาทของบรรณาธิการในการตัดสินใจและการคัดเลือกเรื่องราวที่จะไปพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวของผู้เฝ้าประตูได้แก่

1. ทักษะคิดของบรรณาธิการที่มีต่อข่าว
2. ความรีบเร่งของเวลาที่ใช้ในการทำงาน
3. คุณภาพการเขียนข่าวและวิธีการเขียนข่าว
4. หลักที่ยึดถือในการบริหาร
5. การมองความต้องการของผู้อ่าน
6. การแข่งขันของสื่อ

จะเห็นได้ว่าแบบจำลองนี้ พยายามให้เห็นถึงกิจการผู้เฝ้าประตูของสื่อมวลชนทั่วไป ถ้าเป็นตัวอย่างในเมืองไทยเราก็คงจะหมายถึง บทบาทของบรรณาธิการข่าวต่างประเทศทั่วไป ทำหน้าที่คอยตรวจข่าวจากเครื่องโทรพิมพ์หรือเอกสารข่าวที่ส่งมาจากสำนักข่าวต่าง ๆ เช่น เอพี เอเอฟพี หรือว่าสำนักข่าวไทย เป็นต้น แต่ละวันจะมีข่าวเข้ามาอย่างมากมาย แต่บรรณาธิการจะเลือกพิมพ์หรือนำออกมาเผยแพร่เพียงไม่กี่ชิ้นที่เห็นว่าสนใจ ซึ่งก็แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยในการคัดเลือกในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่ง ซึ่งต้องทำให้ผู้อ่านสนใจ ดึงดูดใจและรู้ว่ามิมีเรื่องราวใดเกิดขึ้นบ้าง จนบางครั้งอาจทำให้ผู้อ่าน

มีความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ในด้านนี้ไว้ในระดับสูงในขณะเดียวกันนักหนังสือพิมพ์ก็พยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้อ่านด้วย

2. ทฤษฎีสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้รับสาร

ผู้รับสารในทางการสื่อสารมวลชน หมายถึง กลุ่มผู้รับสารทั่วไป กลุ่มผู้รับสารในการสื่อสารมวลชนนี้บางทีก็เรียกว่า “สาธารณชน” ซึ่งหมายถึงใครก็ได้ที่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์

การวิจัยในด้านสื่อสารมวลชนในระยะเริ่มแรก มุ่งศึกษาผู้รับสารในฐานะที่เป็นฝ่ายถูกป้อนข่าวสารฝ่ายเดียว แต่ในระยะหลังมีการศึกษาพบว่า ผู้รับสารมิใช่ผู้ถูกกระทำหรือถูกป้อนฝ่ายเดียว แต่มีบทบาทในลักษณะเลือกสรรหาและคอยตอบโต้ข่าวหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน ข่าวสารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ความต้องการของผู้รับสารจะเพิ่มขึ้นเมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือกำลังต้องการข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ บุคคลจะไม่รับข่าวสารเข้าสู่ตัวเองทั้งหมด แต่จะเลือกเพียงบางส่วนของสิ่งที่คิดว่ามีประโยชน์ (วุฒิชัย จำนง, 2523) ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของเอทคิน (Atkin, 1973) ที่กล่าวว่าบุคคลจะเลือกรับสารใดจากสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับ การคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนกับการลงทุนลงแรง และพันธะผูกพันที่จะตามมา หากผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าการลงทุน หรือสูงกว่าการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจ บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสาร แต่ถ้าผลตอบแทนน้อยกว่า บุคคลก็จะเฉยเมยต่อข่าวสารนั้น หรือในกรณีที่บุคคลเห็นว่าข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดภาระผูกพันก็จะหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้นเช่นกัน นั่นคือผู้รับสารในบางครั้งอาจมีลักษณะหัวแข็งหรือไม่ยอมรับข่าวสารง่าย ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ข่าวสารนั้นขัดแย้งหรือไม่ตรงกับความสนใจ และความต้องการ ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความคิดเห็น ความเชื่อทัศนคติของผู้รับสาร ข่าวนั้นจะไม่ได้รับความสนใจจากผู้รับสารเลย และมีพฤติกรรมปิดรับข่าวสารดังกล่าวด้วย

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ยังได้กล่าวถึงกระบวนการหรือพฤติกรรมในการเลือกสรรข่าวสารของผู้รับสาร (Selective Process) เปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ขั้นตอนคือ

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากทางสื่อมวลชนแหล่งใดแหล่งหนึ่งตามความสนใจและความต้องการ และจะเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน เช่น เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะต้องการรู้เรื่องข่าวสารชาวบ้าน หรืออ่านหนังสือพิมพ์มติชนเพราะสนใจข่าวการเมือง เป็นต้น และการที่ผู้รับสารเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกันเนื่องมาจากทฤษฎีความแตกต่างทางปัจเจกชน (The Individual Difference Theory) กล่าวว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันด้านบุคลิกภาพ และสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม มีการเรียนรู้มาจากสังคมที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ แตกต่างกัน (DeFleur, 1966)

2. การเลือกรับรู้หรือตีความหมาย (Selective Perception or Selective Interpretation) หมายถึง เมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารอาจจะตีความของข่าวขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านทางสื่อมวลชนไม่ตรงกับข่าวที่ส่งไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือตีความ ความเข้าใจ

ประสบการณ์ ทักษะ ทักษะ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาพร่างกายหรือแม้แต่สภาวะของอารมณ์ในขณะนั้นอีกด้วย

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) หมายถึง แนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารต่างๆ เฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้รับสารเอง

จากขั้นตอนการเปิดรับสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เมื่อบุคคลมีความเชื่อ มีทัศนคติ ค่านิยม ประสบการณ์ หรือแม้แต่ความต้องการที่แตกต่างกันแล้ว ย่อมส่งผลให้บุคคลมีกระบวนการเลือกเปิดรับ เลือกสนใจ เลือกรับรู้ หรือเลือกตีความ และเลือกจดจำข่าวสารที่แตกต่างกันด้วย

ชาเรมม (Scharamm, 1973) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้การเลือกรับข่าวสารของผู้รับสารที่ความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ประสบการณ์ ผู้รับสารที่มีประสบการณ์ต่างกัน จะแสวงหาข่าวสารที่ต่างกันด้วย
2. การประเมินประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารก็ต่อเมื่อข่าวสารนั้นมีประโยชน์สามารถสนองตอบความต้องการหรือทำให้ผู้รับสารบรรลุในวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้
3. ภูมิหลังที่ต่างกัน จะส่งผลต่อผู้รับสารทำให้เกิดความสนใจต่อข่าวสารที่แตกต่างกัน
4. การศึกษา อาชีพ และสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จะทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาที่แตกต่างกัน
5. ความสามารถในการรับสาร สภาพร่างกาย และจิตใจที่ต่างกันของบุคคล มีผลทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพ ผู้รับสารที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สภาพอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายข่าวสารได้ดียิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามก็สามารถเป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจความหมายในข่าวสารได้เช่นกัน
8. ทักษะ จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือข่าวสารที่ผู้รับสารได้รับ

นอกจากนี้ ตามทฤษฎีของเดอเฟลอร์ (DeFleur, 1966) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม (Social Categories Theory) ว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น การศึกษา รายได้ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศ ภูมิสำเนา เป็นต้น จะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันด้วย เช่น การเปิดรับสาร ความพอใจในสื่อ โดยเชื่อว่าผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน ทำให้เห็นว่าลักษณะของกลุ่มทางสังคมมีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารของบุคคล รวมถึงปัจจุบันสื่อมวลชนก็ให้ความสำคัญของข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นได้จากมีการแบ่งย่อยประเภทของสื่อแต่ละชนิดตามความสนใจของผู้รับสาร เช่น ประเภทหนังสือพิมพ์ตามลักษณะทางสังคมของบุคคล เป็นหนังสือพิมพ์มวลชน นำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายเหมาะสมสำหรับผู้อ่านจำนวนมาก หนังสือพิมพ์ผู้นำ นำเสนอเนื้อหาเฉพาะด้าน เนื่องจากกลุ่มผู้อ่านเป็นระดับนักคิด ผู้บริหารหรือผู้ที่อยู่ในระดับตัดสินใจหรือที่เรียกว่าผู้นำความคิดของสังคม เช่น นักวิชาการ นักการเมือง นักธุรกิจ เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ก็ศึกษาถึงข้อมูลของผู้รับสารในเรื่อง อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา เช่นกันอันเป็นปัจจัยภายนอกของผู้รับสารที่มีการวิเคราะห์บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า มนุษย์ดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางแบบอย่างไว้ให้ (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542: 44) ดังนั้นคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์เหมือนกัน เช่น อายุอยู่ในวัยเดียวกัน น่าจะมีพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ส่วนคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน ก็ทำให้ความคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน รวมถึงความรู้ ความเข้าใจด้วย เช่น บุคคลที่มีอาชีพเป็นนักวิชาการที่มีอายุมากย่อมมีประสบการณ์และความรู้มาก ทำให้บุคคลดังกล่าวต้องเปิดรับข่าวสารเพื่อแสวงหาความรู้ข่าวสารแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการแสวงหาข้อมูลจะส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอทกิน (Atkin, 1973) ที่ว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้น หูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่รับข่าวสารน้อย ส่วนบุคคลที่เป็นประชาชนมีอาชีพเป็นนักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัทที่มีอายุน้อยย่อมมีประสบการณ์น้อย จึงไม่ค่อยมีความจำเป็นต้องแสวงหาข่าวสารมากนัก จึงส่งผลให้บุคคลมีความรู้และความเข้าใจน้อยไปด้วย นอกจากนี้จะทำให้ความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันแล้วยังจะส่งผลถึงความสนใจ ความคิดเห็น ค่านิยม และทัศนคติ แตกต่างกันด้วย สาเหตุที่ความคิดเห็นของนักวิชาการแตกต่างจากความคิดเห็นของประชาชน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอาชีพที่ถูกสังคมกำหนดส่งผลให้นักวิชาการและประชาชนกระทำการทบาททั้งตามกฎหมายเกณฑ์หน้าที่ของตนเองและตามความคาดหวังของผู้อื่นแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์อีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น อุดมการณ์ ความต้องการข่าวสาร และมีระดับความรู้ที่แตกต่างกันไป (ประมะ สตะเวทิน, 2533) นอกจากนี้คนที่มีการศึกษาดีจะได้เปรียบในแง่ความเข้าใจเรื่องที่ยากและมีความเกี่ยวข้องได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย เช่น นักวิชาการจะมีความคิดเห็นและสามารถเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งได้ดีกว่า ทั้งนี้เพราะนักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ทางทฤษฎีด้านสื่อสารมวลชนโดยตรงและในทางปฏิบัติก็มีการปลูกฝัง และอบรมนักศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้ง เพื่อก้าวไปสู่อาชีพสื่อสารมวลชนที่ดีด้วย

ดังนั้นความแตกต่างทางลักษณะประชากรศาสตร์ และการแบ่งกลุ่มทางสังคมของผู้รับสารที่แตกต่างกัน ทำให้นักวิชาการ และประชาชนมีความต้องการและแสวงหาข้อมูลมากน้อยแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น อุดมการณ์ ความคาดหวังของนักวิชาการและประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างด้วย

ส่วนทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม (K-A-P) เป็นอีกทฤษฎีที่จะอธิบายความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของผู้รับสาร ทฤษฎีดังกล่าวให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัวคือ ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ (พฤติกรรม) โดยมีหลักการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้าความรู้ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับ หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงตามมา

คาร์เตอร์ กู๊ด (Carter Good, 1973: 325) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวม สะสมไว้จากประสบการณ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกับโรเจอร์ (Rogers, 1969: 208-209) ที่ให้ความหมายของความรู้ว่า การรับรู้เบื้องต้นที่ผ่านจากประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้าและจัดระบบโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพทางจิตวิทยา เป็นกระบวนการภายใน แต่ก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ (พิชญ์สินี พงษ์จงมิตร, 2545: 23)

บลูม (Bloom, 1971) ได้กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกถึง เฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธีและกระบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ ซึ่งบลูมได้แบ่งพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้และความคิด โดยแบ่งเป็น 6 ระดับคือ

1. ความรู้ความทรงจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งบุคคลนั้นเคยประสบมา โดยที่เรื่องราวนั้นอาจได้มาจากที่ใดก็ได้ เช่น ประชาชนได้ทราบข่าวสารความรู้จากสื่อมวลชน นักวิชาการรู้ถึงจริยธรรมทางวิชาชีพของสื่อมวลชนจากการปฏิบัติหน้าที่หรือตำราทางวิชาการ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการทำบางสิ่งบางอย่างมากกว่าการจดจำเนื้อหาที่ได้รับ โดยสามารถเขียนข้อความเหล่านั้นด้วยถ้อยคำของตนเอง แบ่งเป็น 3 ชั้นตอน คือ

2.1 การแปลความหมายของคำหรือข้อความ สัญลักษณ์ในมุมมองใหม่ตามเนื้อเรื่องและหลักวิชานั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง

2.2 การตีความ โดยการแปลความหมายทั้งหมดมารวมกันแล้วสรุปความได้

2.3 การขยายความนั้นตามมุมมองใหม่ โดยใช้ข้อมูลอย่างเพียงพอและเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นได้

3. ความนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความจำและความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย หรือเป็นการหาความสำคัญ สัมพันธ์และหลักการหรือทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุของเรื่องราวต่าง ๆ ได้

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูลหรือความคิด หรือส่วนย่อยมาผูกพันกันเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลงริเริ่มสร้างสรรค์ ทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ความสามารถวินิจฉัยหรือตีความ เป็นการตัดสินใจว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี อย่างมีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานที่เชื่อถือได้

อย่างไรก็ตาม การเกิดความรู้ในระดับใดก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึนึกคิด ซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจของบุคคลต่างกัน อันเป็นปัจจัยมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลให้บุคคลมีความคิดและแสดงออกตามความคิดความรู้สึนึกคิดของตน ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายในที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลได้ และยังมีผลกระทบต่อผู้รับสารในเชิงทฤษฎีการสื่อสาร โดยมีสาเหตุ 5 ประการคือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาข้อมูลสารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบข้อสงสัยและความสับสนของตน

2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้น ส่วนมากนิยมใช้สารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการเผยแพร่วัตกรรมการนั้น ในฐานะความรู้

3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไปเพื่อให้ประชาชนตระหนักกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชนและค่านิยม ผู้รับสารก็จะเลือกข้อมูลนั้น

4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารในสังคมมักจะมีการกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ไปสู่ประชาชน ทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นเรื่อย ๆ

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงเหล่านี้ ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจค่านิยมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ทัศนคติ (Attitude) เป็นดัชนีชี้ว่าคุณคนนั้นมีความคิด และความรู้สึกอย่างไรต่อคนรอบข้าง วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม ทัศนคติมีรากฐานมาจากความเชื่อ ที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และยังเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ และทัศนคตินี้ยังเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้และพฤติกรรมด้วย (สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, 2533)

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจทำได้โดยที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนี้อาจจะมาจากบุคคล สื่อมวลชน ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบของทัศนคติ ซึ่งซิมบาร์โด และแอบบีเซน (Zimbardo and Ebbesen, 1970) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทัวไปทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือมีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้น ขึ้นอยู่กับค่านิยม อารมณ์ หรือความรู้สึกที่จะเป็นตัวเร้าความคิดของบุคคลอีกทอดหนึ่ง ถ้าบุคคลมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็จะแสดงออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component) เป็นการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิดและความรู้สึก

นอกจากนี้ นักวิชาการยังมีความเห็นว่า ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากหลายวิธี เริ่มจากแหล่งสาร (Source) ที่อาจจะเป็นบุคคลเดียว กลุ่มบุคคล สื่อมวลชนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ด้านความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทัศนคติ โดยแหล่งสารนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น มีความสามารถ ความเป็นที่ดึงดูดความสนใจ ความคุ้นเคยและอำนาจ จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากกว่า รวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น เนื้อหาข่าวสาร ที่อาจพิจารณาถึง ภาษา ความยากง่าย และตัวผู้รับสาร เช่น มีทักษะ ทัศนคติ ระบบสังคม ก็เป็นองค์ประกอบในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งสิ้น (สุภาพงษ์ วรรวยทรง, 2535: 18)

แมคไกวร์ (McGuire, 1969) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นมีด้วยกัน 5 ขั้นตอน

- 1.การเอาใจใส่ (Attention)
- 2.ความเข้าใจ (Comprehension)
- 3.การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding)
- 4.การเก็บเอาไว้ (Retention)
- 5.การกระทำ (Action)

พร้อมกล่าวว่า ถ้ากระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อทางด้านข่าวสารทำให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วจะทำให้เกิดการเอาใจใส่หรือใส่ใจ เกิดความเข้าใจ การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น การเก็บเอาไว้ และการกระทำ และการที่ผู้รับสารจะเกิดขึ้นตอนเหล่านี้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ และอื่น ๆ

พฤติกรรม (Behavior) เป็นการกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลนั้น โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของแต่ละบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเกิดจากการเปิดรับสื่อและตีความของสารแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันจะมีผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (ภาวนา ทองศรี, 2541)

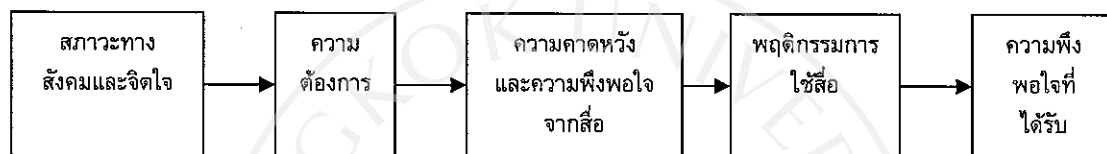
จะเห็นว่า ผู้วิจัยนำทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม (K-A-P) มาอธิบายถึงความคาดหวังที่แตกต่างกันของนักวิชาการและประชาชนต่อความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเป็นความคิดเห็นอย่างหนึ่งที่บุคคลแสดงออกมา

ส่วนทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารนี้เป็นการมองผู้รับสารในแง่จิตวิทยาสังคม โดยเน้นค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ และความคิดเห็นส่วนบุคคล การศึกษาถึงแนวทฤษฎีนี้ จึงเน้นที่ความต้องการและสาเหตุของความต้องการของประชาชนผู้ใช้สื่อมวลชน คือเปลี่ยนความสนใจจากความตั้งใจของผู้สร้างข้อความมาเป็นความต้องการของผู้ใช้สื่อ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการทางสังคมและจิตวิทยาของผู้ใช้ ซึ่งนอกจากความต้องการพื้นฐาน 5 ประการตามทฤษฎีของมาสโลว์คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความนับถือ และความต้องการความสำเร็จในชีวิตแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการอยากเรียนรู้ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะแสวงหาระเบียบและความเข้าใจสภาวะแวดล้อมของตนเอง ความต้องการที่จะเรียนรู้นี้เป็นแรงผลักดันที่มนุษย์เราเรียนรู้มาจากการอยู่ในสังคม ซึ่งจากการศึกษาในเรื่องนี้เป็นการยอมรับว่ามนุษย์เราสนใจแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชน

นอกจากนี้ แคทซ์และคณะ (Katz and other, 1974) อธิบายถึงการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อของผู้รับสารไว้ว่าเป็นการศึกษาผู้รับสารเกี่ยวกับ

1. สภาวะสังคมและจิตใจซึ่งก่อให้เกิด
2. ความต้องการจำเป็นของบุคคล และเกิดเป็น
3. ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่นๆ และนำไปสู่
4. การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ กันและจะได้
5. การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการและ
6. ผลที่ตามมาที่ไม่ได้มุ่งหวังไว้

ซึ่งแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนดังกล่าว แสดงเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

จากแบบจำลองสามารถอธิบายถึงกระบวนการรับสารในการสื่อสารและการเปิดรับสื่อมวลชนโดยปัจเจกชนหรือกลุ่มบุคคล ที่แสดงให้เห็นว่าการบริโภคสื่อมวลชนนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสาร ปัจเจกชนแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ ความตั้งใจและความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่างกัน โดยมีการสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมที่มีบทบาทในการกำหนดความต้องการและความพอใจของแต่ละคนไว้ว่า

1. บุคคลได้รับแรงกดดัน ความตึงเครียด ความขัดแย้งทางสังคม ทำให้บุคคลต้องผ่อนคลายแรงกดดันต่างๆ ด้วยการบริโภคสื่อมวลชน
 2. สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมกระตุ้นให้แต่ละบุคคลต้องตระหนักถึงปัญหาทำให้บุคคลเหล่านั้นต้องแสวงหาข่าวสารจากสื่อ
 3. โอกาสที่ปัจเจกบุคคลจะได้รับการตอบสนองความพึงพอใจ ความต้องการ สถานการณ์ทางสังคมนั้นมีน้อยมาก เพราะฉะนั้นสื่อมวลชนจะต้องเป็นตัวเสริมหรือทดแทนบริการต่างๆ ที่ขาดหายไปจากสังคม
 4. การบริโภคข่าวสารจากสื่อทำให้สอดคล้องกับค่านิยมการเป็นสมาชิกและการเสริมสร้างความเชื่อทางสังคม
 5. สถานการณ์ทางสังคมจัดขอบเขตความคาดหวังและความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นการเปิดรับสื่อมวลชนจะเป็นตัวสนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของกลุ่มในสังคม
- ขณะเดียวกันการใช้สื่อเพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของบุคคลนั้นมี 6 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรับทราบเหตุการณ์ (Surveillance) การเปิดรับสื่อทำให้ทราบว่าจะอะไรเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจในขณะนี้
2. เพื่อช่วยตัดสินใจ (Decision) การเปิดรับสื่อทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนต่อเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเนื่องจากมีข้อมูลในการตัดสินใจ
3. เป็นข้อมูลในการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับสื่อทำให้บุคคลมีข้อมูลที่นำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
4. ต้องการมีส่วนร่วม (Participation) การเปิดรับสื่อช่วยสร้างให้บุคคลรู้สึกว่ายู่ในเหตุการณ์
5. เสริมสร้างความคิดเห็น (Reinforcement) การเปิดรับสื่อช่วยให้ความคิดเห็นเดิมของบุคคลมันคงยิ่งขึ้นและสนับสนุนการตัดสินใจที่ดำเนินการไปแล้ว
6. เพื่อความบันเทิง เพราะการเปิดรับสื่อ ช่วยทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์หลังจากที่บุคคลรู้สึกเครียดจากภารกิจต่าง ๆ ในแต่ละวัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒนา พัฒนพงศ์ และคณะ (2530) นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง “ สื่อมวลชนกับบทบาทด้านจริยธรรม” ชี้ว่า แม้ว่ามาตรการควบคุมทางการปกครองจะถูกนำมาใช้ในการควบคุมหนังสือพิมพ์แต่ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบอาจจะละเลยเพิกเฉย บางครั้งอาจเข้ามาควบคุมจับ แต่ก็เป็นเพียงชั่วคราว แล้วก็จะมีการปล่อยปละละเลยกันต่อไปจน ทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่เกรงกลัวที่จะถูกลงโทษ

ศรีลักษณ์ ศิลปี (2534) ศึกษา “ปัญหาทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม” พบว่า การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายในคดีฆาตกรรมกระทำชำเรา ควรพิจารณาแนวทางในการนำเสนอใหม่โดยไม่ใช่เพียงแต่จะละเว้นชื่อจริง นามสกุลจริงของผู้เสียหายเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงรายละเอียดอื่น ๆที่ทำให้เหยื่อได้รับความอับอายพอ ๆ กัน เช่น ที่อยู่ ที่ทำงานหรือภาพ จนบางครั้งสามารถเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อจิตใจและอนาคต โดยเฉพาะอาชญากรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน นอกจากนั้นนักหนังสือพิมพ์ควรให้ความสำคัญกับความเสียหายของผู้ตกเป็นข่าวและนำเสนอข้อมูลอยู่ในขอบเขตที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะจริง ๆ

นิธินา เมลืองนนท์ (2539) ระบุไว้ในงานวิจัยเรื่อง “ ความตระหนักของผู้สื่อข่าวต่อจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย” พบว่า ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีความตระหนักจากคำถามที่วัดความตระหนักอย่างตรงไปตรงมาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อเพิ่มปัจจัยแทรก ได้แก่ ข้อจำกัดด้านเวลา การแข่งขัน ผลประโยชน์ขององค์กร และผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งทำให้ระดับความตระหนักลดลงอยู่ในระดับปานกลาง และจะลดลงอย่างชัดเจนเมื่อวัดหลักจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับ “ความถูกต้องตามความเป็นจริง ” และ “ความน่าเชื่อถือ” นอกจากนั้นพบว่าระดับความตระหนักต่ำสุดในคำถามสถานการณ์สมมติเกี่ยวกับ “การเสนอภาพสื่อในทางกามารมณ์” และผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ภูมิหลังของผู้สื่อข่าวด้านระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ต่อจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย

อรนุช วาณิชทวีรัตน์ (2539) ชี้ให้เห็นในงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2539” ระบุว่าปัจจุบันหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่พิมพ์จำหน่ายวันละหลายกรอบได้รับข่าวโดมาและเห็นว่ามีที่น่าสนใจ มีคุณค่าความเป็นข่าวก็จะนำเสนอทันที โดยไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อน บางครั้งนำเสนอเพียงข่าวลือจนทำให้ข่าวใหญ่โต หรือการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ตกเป็นข่าวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการแสดงถึงความไม่รับผิดชอบของหนังสือพิมพ์

ชินกมล สุวรรณโชติ (2540) เสนอไว้ในงานวิจัยเรื่อง “แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐภาควิชาชีพ และภาคประชาชนเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์” ว่าประเด็นเรื่องการบิดเบือนข่าวสารของสื่อหนังสือพิมพ์เป็นปัญหาประการหนึ่ง เพราะการบิดเบือนข่าวสารหรือการเสนอข่าวไม่ตรงกับข้อเท็จจริง นอกจากจะเข้าข่ายผิดกฎหมายในลักษณะของการละเมิดหรือหมิ่นประมาทแล้ว ยังมีผลต่อระบบสังคม เนื่องจากข่าวสารที่บิดเบือนดังกล่าวจะถูกแพร่กระจายไปในสังคมวงกว้าง ซึ่งเป็นอันตรายต่อกระบวนการตัดสินใจ ทักษะคิด การรับรู้ ตลอดจนถึงพฤติกรรมของผู้รับสารที่ได้บริโภคสารนั้นด้วย

อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี (2540) ศึกษาเรื่อง “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปินนักแสดง และประชาชนทั่วไป” โดยชี้ให้เห็นว่า ประเด็นที่นักหนังสือพิมพ์ละเมิดต่อกลุ่มนักการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ ประชาชน อาทิ การบริหารประเทศอันมีความไม่ชอบมาพากล ความเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพรรคหรือประโยชน์ เรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ความประพฤติดส่วนตัวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางเพศ เรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการผิดทางอาญา และการเปิดเผยเรื่องสามี-ภรรยา โดยมีปัจจัยในการละเมิดต่อกลุ่มคนดังกล่าว ในเรื่องประโยชน์ทางธุรกิจและการตอบสนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านเป็นสำคัญ

วิโรจน์ ศรีหิรัญ (2541) ศึกษาถึง “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์” พบว่า จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ของช่างภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีจิตสำนึกมากที่สุดในเรื่องความรับผิดชอบต่อเนื้อหาข่าวที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจริยธรรม ส่วนจิตสำนึกน้อยที่สุด คือ เสรีภาพ โดยเฉพาะเรื่องหนังสือพิมพ์ยังเสนอข่าวสารได้อย่างถูกถ้วนและเป็นที่พึงของประชาชนได้แม้ไม่มีเสรีภาพในการนำเสนอ ในด้านภาพรวมของการตัดสินใจเชิงจริยธรรม พบว่า ตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นปัญหาที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรมโดยยึดถือค่านิยมผูกพันกับหน้าที่ ยึดหลักการเน้นการพูดความจริง เลือกกักตึต่อผู้อ่านหรือประชาชน อิงทั้งคุณค่าทางข่าวและหลักจริยธรรม

สุวัฒน์ ทองธนากุล (2542) ระบุไว้ในงานวิจัยเรื่อง “ปัญหาด้านจริยธรรมและบทบาทของสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติในการกำกับด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์” โดยเห็นว่าหากสื่อมวลชนไม่ได้รับความคุ้มครองเรื่องสิทธิเสรีภาพ หลักแห่งประชาธิปไตยก็ต้องถูกกระทบกระเทือน เพราะเสรีภาพของสื่อมวลชนใช้เสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตหรือขาดความรับผิดชอบต่อ หรือมุ่งหมายจะกอบโกยผลประโยชน์ส่วนตัวหรือในทางธุรกิจ ซึ่งเป็นผลพวงจากการแข่งขันทางธุรกิจกันเองในวงการ ก็จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงได้มีสภาหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงได้ถูกจัดตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับด้านจริยธรรม แต่สภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาตินี้ก็ยังไม่ใช่บทสรุปในการแก้ไข

ปัญหาในด้านจริยธรรมของวงการหนังสือพิมพ์ จึงได้ประเมินบทบาทการกำกับในด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ทั้งในแง่มุมมองของนักหนังสือพิมพ์ที่มองนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองและในแง่มุมมองจากผู้อ่านมองนักหนังสือพิมพ์

อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ (2544) กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง "ปัจจัยการเสนอข่าวผิดพลาด และการยอมรับของหนังสือพิมพ์" ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ลักษณะความผิดพลาดในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มี 3 ประการคือ 1.ความผิดพลาดจากการใช้ภาษา 2.ความผิดพลาดจากการตีความหรือหยิบประเด็นและ 3. ความผิดพลาดจากการอ้างอิงแหล่งข่าวหรือข้อมูล ซึ่งสาเหตุเกิดจากปัจจัยหลัก 4 ประการคือ นักข่าว แหล่งข่าว เงื่อนไขเวลา และนโยบายองค์กรของหนังสือพิมพ์ และจากการเสนอข่าวผิดพลาดส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนต่าง ๆ จนทำให้มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมของนักข่าวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เกิดความบกพร่องในหน้าที่โดยรวม 7 ประเด็น คือ 1.ความถูกต้อง 2.ความสมดุล 3.ความเป็นธรรม 4.ความเป็นกลาง 5.การใช้และอ้างอิงแหล่งข่าวหรือข้อมูล 6.สิทธิส่วนบุคคล 7.คุณค่าข่าว

บุษมา เมฆศรีทองคำ (2545) ศึกษาเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจทางจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์สำหรับนักศึกษาวารสารศาสตร์" พบว่าจริยธรรมในทางวิชาชีพ ประกอบด้วยจริยธรรมด้านความรู้ และเจตคติซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในบุคคล ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ และจริยธรรมด้านพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอกและสามารถสังเกตเห็นได้ สำหรับจริยธรรมทางวิชาชีพที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเห็นว่าสำคัญและควรคำนึง คือ 1. ความถูกต้อง 2.ความซื่อสัตย์ 3.สิทธิส่วนบุคคล

นพวรรณ บุษหมั่น (2545) เสนอไว้ในงานวิจัยเรื่อง "คดีหมิ่นประมาทกับปัญหาในกระบวนการทำข่าวของหนังสือพิมพ์" พบว่า การเสนอเนื้อหาหลักขณะหมิ่นประมาทที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์มีทั้งการนำเสนอเป็นข่าว และ บทความแสดงความคิดเห็น โดยเนื้อหาที่นำเสนอส่งผลกระทบชื่อเสียงบุคคลเป็นส่วนใหญ่ โดยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะและการนำเสนอโดยไม่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม สำหรับความผิดลักษณะหมิ่นประมาทที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ การเสนอเนื้อหาผิดไปจากข้อเท็จจริง และการเสนอความเห็นโดยมิชอบ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะความผิดดังกล่าว ได้แก่ การใช้แหล่งข่าว การนำเสนอข่าวไปล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์และการตีความและสรุปความประเด็นข่าว ในส่วนกระบวนการทำข่าวพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดข่าวลักษณะหมิ่นประมาทมาจากบุคคลในกระบวนการผลิตคือนักข่าว และบรรณาธิการข่าว เป็นเงื่อนไขสำคัญ ทั้งนี้เพราะนักหนังสือพิมพ์ขาดความตระหนักและใส่ใจต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขอื่นๆ เช่น แหล่งข่าวและผู้เสียหายจากข่าว นโยบายองค์กร ข้อจำกัดทางด้านเวลาในการทำงานและเงื่อนไขด้านคุณค่าข่าว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ” เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ที่ใช้การวัดความครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่อาศัยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) โดยมีระเบียบวิธีดังต่อไปนี้

1. นักหนังสือพิมพ์ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือ เป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าว หรือ บรรณาธิการ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และสังกัดอยู่กับหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีการวางจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 13 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ หนังสือพิมพ์ประชานิยม ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก สยามรัฐ บางกอกทูเดย์ ส่วนหนังสือพิมพ์คุณภาพ ได้แก่ มติชน ไทยโพสต์ แนวหน้า บ้านเมือง โพสต์ทูเดย์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน หลังจากนั้นเลือกตัวแทนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดมาแต่ละชื่อฉบับ กำหนดฉบับละ 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 260 คน

2. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ นักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อของนักวิชาการที่สังกัดอยู่ในสถาบันการศึกษามีการเรียนการสอนในด้านการเขียนข่าว ผลิตหนังสือพิมพ์ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 16 แห่งคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยเซนจอห์น มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยเลือกมาสถาบันละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 64 คน

3. ประชาชน ซึ่งจะเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ (Taro Yamane) โดยอาศัยความเชื่อมั่น 95 % ผิดพลาดไม่เกิน ± 5 เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยจะสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Probability

Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยพิจารณาจากจำนวนเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขต ดังต่อไปนี้

1.พระนคร	11.พญาไท	21.ธนบุรี	31.บางนา	41.คันนายาว
2.ป้อมปราบศัตรูพ่าย	12.ราชเทวี	22.คลองสาน	32.คลองเตย	42.สะพานสูง
3.ปทุมวัน	13.ห้วยขวาง	23.บางกอกน้อย	33.วัฒนา	43.มีนบุรี
4.สัมพันธวงศ์	14.ดินแดง	24.บางพลัด	34.บางเขน	44.คลองสามวา
5.บางรัก	15.ประเวศ	25.บางกอกใหญ่	35.สายไหม	45.ภาษีเจริญ
6.ยานนาวา	16.สวนหลวง	26.จอมทอง	36.ดอนเมือง	46.บางแค
7.สาทร	17.จตุจักร	27.ราชบุรีบูรณะ	37.หลักสี่	47.บางขุนเทียน
8.บางคอแหลม	18.ลาดพร้าว	28.ทุ่งครุ	38.บางกะปิ	48.บางบอน
9.ดุสิต	19.หนองจอก	29.หนองแขม	39.วังทองหลาง	49.ตลิ่งชัน
10.บางซื่อ	20.ลาดกระบัง	30.พระโขนง	40.บึงกุ่ม	50.ทวีวัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลือกวิธีการจับสลาก (Lottery Method) เลือกเขตที่จะทำการเก็บข้อมูล ทำให้เขตที่จะทำการศึกษา ดังนี้คือ

1.ทวีวัฒนา	6.พระโขนง	11.ธนบุรี	16.บางแค	21.ดุสิต
2.พญาไท	7.ราชเทวี	12.คลองสาน	17.วัฒนา	22.มีนบุรี
3.วังทองหลาง	8.ห้วยขวาง	13.ตลิ่งชัน	18.หนองแขม	23.บางคอแหลม
4.ดอนเมือง	9.บึงกุ่ม	14.จตุจักร	19.จอมทอง	24.คลองสามวา
5.ราชบุรีบูรณะ	10.ประเวศ	15.หลักสี่	20.สวนหลวง	25.ภาษีเจริญ

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในแต่ละเขต ๆ ละ 16 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 400 คน จนครบจำนวนตามต้องการ

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้มีสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ

จริยธรรมทางวิชาชีพของ
นักหนังสือพิมพ์

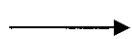
ตัวแปรตาม

ความคาดหวังของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน
และประชาชน

สมมติฐานที่ 2 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง

ตัวแปรอิสระ

จริยธรรมทางวิชาชีพของ
นักหนังสือพิมพ์

ตัวแปรตาม

ความคาดหวังระดับสูงของนักวิชาการและ
ประชาชน

สมมติฐานที่ 3 นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ

ประสบการณ์การทำงาน
ของนักหนังสือพิมพ์

ตัวแปรตาม

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของ
นักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง

สมมติฐานที่ 4 นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกัน จะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ

ประเภทของหนังสือพิมพ์
ที่นักหนังสือพิมพ์สังกัดอยู่

ตัวแปรตาม

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของ
นักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

แบบสอบถาม โดยมีแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 2 ชุด

ชุดที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มด้วยกัน คือ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และประชาชน

ชุดที่ 2 เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

แบบสอบถามชุดที่ 1 (ดูจากภาคผนวก ก -1)

แบบสอบถามชุดที่ 1 ประกอบด้วยคำถามที่เป็นปลายเปิด (open-ended question) คำถามปลายปิด(close- ended question) และคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ชื่อฉบับที่กลุ่มตัวอย่างเลือกอ่าน 3 อันดับแรก ส่วนของเนื้อหาในหน้าแรกที่กลุ่มตัวอย่างเลือกอ่านเป็นอันดับแรก และระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวน 84 ข้อ โดยเรียงลำดับความคาดหวังจาก 1 (คาดหวังน้อยที่สุด) จนถึง 5 (คาดหวังมากที่สุด)

ตอนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ปัญหาการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

แบบสอบถามชุดที่ 2 (ดูจากภาคผนวก ก - 2)

แบบสอบถามชุดที่ 2 ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close-ended question) คำถามปลายเปิด (open-ended question) และคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัดหนังสือพิมพ์ ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามระดับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวน 85 ข้อ โดยเรียงลำดับระดับบทบาทหน้าที่จาก 1 (บทบาทหน้าที่น้อยที่สุด) จนถึง 5 (บทบาทหน้าที่มากที่สุด)

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ปัญหาด้านจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้อ่านจากการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในปัจจุบัน มูลเหตุที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์มักละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (Pretest)

แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยทดสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กับกลุ่มประชาชนจำนวน 50 ชุด และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ 10 ท่าน อ่านแบบสอบถามแล้ววิจารณ์เนื้อหาในแบบสอบถามตามความจริง และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

เกณฑ์การให้คะแนนเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนเพื่อวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ ในการคำนวณหาค่าทางสถิติโดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 3 (แบบสอบถามชุดที่ 1) ระดับความคาดหวังด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ตอนที่ 2 (แบบสอบถามชุดที่ 2) ระดับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ซึ่งแบ่งระดับเป็น	5	ระดับ	คือ
มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

ส่วนเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนความคาดหวัง และบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จะแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 3.68 - 5.00 หมายถึง ความคาดหวังด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอยู่ในระดับสูง

คะแนนระหว่าง 2.34 - 3.67 หมายถึง ความคาดหวังด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง ความคาดหวังด้านจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอยู่ในระดับต่ำ

*** (คำนวณจากค่าคะแนนสูงสุด ลบ ด้วยคะแนนต่ำสุด หาร ด้วยจำนวนระดับคะแนนคาดหวังที่ต้องการ) คือ $5 - 1 / 3 = 1.33$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้อ่าน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ประชาชน กับ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มประชาชนตามเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ชุด แต่ภายหลังจากการตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าใช้ได้เพียง 351 ชุด ส่วนกลุ่มนักวิชาการสื่อสารมวลชน ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปแจกตามสถาบันการศึกษาที่กำหนดไว้จำนวน 64 ชุด ซึ่งภายหลังจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก็ปรากฏว่าใช้ได้เพียง 49 ชุด

2. นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งแบ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประชานิยม และนักหนังสือพิมพ์สังกัดหนังสือพิมพ์คุณภาพ ที่มีการวางจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปแจกยังสำนักพิมพ์และสถานที่ที่นักหนังสือพิมพ์ได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวประจำ จำนวน 260 ชุด แต่ภายหลังจากตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าใช้ได้เพียง 167 ชุด

การประมวลผลข้อมูล

ภายหลังจากรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาแสดงผลในรูปแบบของตารางเพื่อสรุปและวิเคราะห์ผล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้อ่านและกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้อ่านระดับความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่าน บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ แนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของทั้งผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์

2.การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้คือ การใช้ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างในเรื่องความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนกับประชาชน กับการทดสอบความแตกต่างของประเภทหนังสือพิมพ์ที่นักหนังสือพิมพ์สังกัดต่อบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และใช้ One-Sample T-Test เพื่อทดสอบว่าทั้งนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีระดับความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอย่างไร ส่วนการทดสอบความแตกต่างด้านประสิทธิภาพการทำงานต่อบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ใช้ ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ” ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิจัยและผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบาย

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นผู้อ่าน โดยจะแบ่งเป็นผลวิจัยดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลประชากรศาสตร์

1.2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์

1.3 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ โดยจะแบ่งเป็นผลการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักหนังสือพิมพ์

2.2 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

2.3 มุมเหตุจูงใจของนักหนังสือพิมพ์ในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์คือ การใช้ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของความคาดหวังระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนกับประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และเพื่อทดสอบความแตกต่างของประเภทหนังสือพิมพ์ที่นักหนังสือพิมพ์สังกัดต่อบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และใช้ One - Sample T- Test เพื่อทดสอบระดับความความคาดหวังของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย รวมทั้งใช้ ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างประสิทธิภาพการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ต่อบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นผู้อ่าน

1.1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่าน

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทของผู้อ่าน		
นักวิชาการ	49	12.3
ประชาชนทั่วไป	351	87.7
รวม	400	100.0
2. เพศ		
ชาย	141	35.2
หญิง	259	64.8
รวม	400	100.0
3. อายุ		
20-25 ปี	158	39.5
26-30 ปี	61	15.2
31-35 ปี	50	12.5
36-40 ปี	49	12.2
41-45 ปี	36	9.0
46-50 ปี	29	7.2
51-55 ปี	12	3.0
มากกว่า 55 ปี	5	1.2
รวม	400	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	85	21.2
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	228	57.0
ปริญญาโท	80	20.0
ปริญญาเอก	7	1.7
รวม	400	100.0
4 อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	136	34.0
ครู / อาจารย์	49	12.3
ข้าราชการ	55	13.7
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	3.5
พนักงานบริษัทเอกชน	95	23.7
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	42	10.5
อื่น ๆ	9	2.3
รวม	400	100.0

จากข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้อ่านที่ปรากฏอยู่ในตารางที่ 1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน โดยกลุ่มผู้อ่านทั้งหมดมีจำนวน 400 คน เป็นเป็นเพศหญิง 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 และเพศชาย จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2

สำหรับอายุของกลุ่มผู้อ่านที่มีจำนวนมากที่สุดในการศึกษาครั้งนี้คือ ช่วงอายุระหว่าง 20 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.2 ช่วงอายุ 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 ช่วงอายุ 36 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.2 ช่วงอายุ 41 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 9 ช่วงอายุ 46 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.2 และช่วงอายุ 51 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.2

ในด้านการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.7

ด้านอาชีพกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ กลุ่มที่มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 23.7 กลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 13.7 กลุ่มที่เป็นครูหรืออาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 12.3 และกลุ่มที่มีอาชีพอิสระหรือค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 10.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างด้านอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.5

1.2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้อ่าน

ตารางที่ 2 หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน 3 อันดับแรก

หนังสือพิมพ์	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	240	60.0	60	15.2	37	9.3
เดลินิวส์	55	13.7	130	32.7	50	12.4
ข่าวสด	21	5.2	23	5.8	54	13.5
คมชัดลึก	25	6.2	54	13.5	75	18.7
สยามรัฐ	-	-	1	0.3	3	0.8
มติชน	30	7.5	38	9.7	50	12.4
กรุงเทพธุรกิจ	12	3.0	17	4.3	20	5.0
ผู้จัดการรายวัน	2	0.5	14	3.5	13	3.3
โพสต์ทูเดย์	5	1.2	6	1.5	10	2.5
บางกอกทูเดย์	1	0.2	-	-	2	0.5
ไทยโพสต์	2	0.5	2	0.5	7	1.8
แนวหน้า	-	-	1	0.3	3	0.8
บ้านเมือง	-	-	-	-	1	0.2
อื่นๆ	5	1.2	5	1.4	10	2.5
	398	99.5	351	88.7	335	83.7
กลุ่มตัวอย่างไม่ระบุเลือกฉบับ	2	0.5	49	12.3	65	16.3
รวม	400	100.0	400	100.0	400	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน 3 อันดับแรก มีดังต่อไปนี้

3 อันดับแรกของอันดับที่ 1 คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ 13.7 และหนังสือพิมพ์มติชน คิดเป็นร้อยละ 7.5

3 อันดับแรกของอันดับที่ 2 คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 15.2 และหนังสือพิมพ์คมชัดลึก คิดเป็นร้อยละ 13.5

3 อันดับของอันดับที่ 3 คือ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก คิดเป็นร้อยละ 18.7 รองลงมาคือ ไม่ระบุชื่อฉบับ คิดเป็นร้อยละ 16.3 และหนังสือพิมพ์ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ 13.5

ตารางที่ 3 เนื้อหาส่วนแรกในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านมากที่สุด

ส่วนแรกของเนื้อหาในหน้าหนึ่ง	จำนวน	ร้อยละ
ภาพข่าว	192	48
ความนำข่าว	107	26.7
คำบรรยายใต้ภาพ	39	9.7
เนื้อข่าว	24	6.0
โฆษณา	1	0.2
สื่อบุคคล / รายงานพิเศษ	15	3.7
อื่น ๆ	22	5.7
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ส่วนแรกของเนื้อหาในหน้าหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างเลือกอ่านมากที่สุดคือ ภาพข่าว คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ ความนำข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.7 คำบรรยายใต้ภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.7 ส่วนเนื้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.0 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.7 ซึ่งได้แก่ พาดหัวข่าว สื่อบุคคล / รายงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 3.7 และส่วนแรกในกลุ่มตัวอย่างเลือกอ่านน้อยที่สุดคือ ส่วนโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 0.2

ตารางที่ 4 เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที	66	16.5
11 - 30 นาที	264	66.0
31 - 50 นาที	47	11.8
มากกว่า 50 นาที	22	5.5
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละครั้งมากที่สุดคือ กลุ่มผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ ประมาณ 11 - 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาคือ กลุ่มผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยกว่า 10 นาที คิดเป็นร้อยละ 16.5 กลุ่มผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ประมาณ 31- 50 นาที คิดเป็นร้อยละ 11.8 และกลุ่มผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า 50 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

1.3 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่าน

ตารางที่ 5 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและรายด้าน

จริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคาดหวัง
ด้านการพาดหัวข่าว	3.63	0.54	ปานกลาง
ด้านการเขียนความนำข่าว	3.75	0.71	สูง
ด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าว	3.81	0.68	สูง
ด้านการนำเสนอภาพข่าว	3.71	0.71	สูง
ด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ	3.85	0.72	สูง
ด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ	3.80	0.65	สูง
ความคาดหวังโดยรวม	3.76	0.61	สูง

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่าน มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

สำหรับความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ รองลงมาคือ ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสามคือ ด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ ด้านการเขียนความนำข่าว และด้านการนำเสนอภาพข่าว ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสาร
หน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการพาดหัวข่าว

จริยธรรมทางวิชาชีพในด้าน การพาดหัวข่าว	ระดับความคาดหวัง					ค่า เฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับความ คาดหวัง
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
เสนอข้อเท็จจริง ถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ	147 (36.8)	99 (24.8)	134 (33.5)	17 (4.3)	3 (0.8)	3.93	0.97	สูง
บอกสาระสำคัญของประเด็น ข่าวได้ชัดเจน	115 (28.8)	158 (39.5)	111 (27.8)	15 (3.8)	1 (0.3)	3.93	0.86	สูง
จัดลำดับความสำคัญของข่าว	52 (13.0)	191 (47.8)	137 (34.3)	14 (3.5)	6 (1.5)	3.67	0.80	ปานกลาง
เน้นให้เกิดประเด็นถกเถียงกันใน สังคม	41 (10.3)	138 (34.5)	151 (37.8)	57 (14.3)	13 (3.3)	3.34	0.96	ปานกลาง
ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา กระชับชัดเจน	103 (25.8)	134 (33.5)	119 (29.8)	38 (9.5)	6 (1.5)	3.73	1.00	สูง
ใช้ถ้อยคำที่มีความรุนแรง สะท้อนอารมณ์ มีสีสันทัน หรือหยา แฉความรู้สึก	43 (10.8)	71 (17.8)	139 (34.8)	107 (26.8)	40 (10.0)	2.93	1.13	ปานกลาง
ใช้ถ้อยคำที่ดึงดูดความสนใจเพื่อ การขาย	65 (16.3)	123 (30.8)	112 (28.0)	69 (17.3)	31 (7.8)	3.30	1.16	ปานกลาง
สร้างประเด็นที่น่าสนใจในสังคม	56 (14.0)	200 (50.0)	109 (27.3)	26 (6.5)	9 (2.3)	3.67	0.88	ปานกลาง
สะท้อนความเป็นไปของสังคม	87 (21.8)	193 (48.3)	94 (23.5)	24 (6.0)	2 (0.5)	3.85	0.85	สูง
สะท้อนความทุกข์ยากของคน ในสังคม	70 (17.5)	122 (30.5)	159 (39.8)	43 (10.8)	6 (1.5)	3.52	0.95	ปานกลาง
กระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกิดการแก้ไขปัญหา	143 (35.8)	104 (26.0)	107 (26.8)	36 (9.0)	10 (2.5)	3.83	1.09	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท	115 (28.8)	117 (29.3)	113 (28.3)	36 (9.0)	19 (4.8)	3.68	1.12	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเจ็บปวด แก่ผู้ซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก	113 (33.3)	97 (24.3)	102 (25.5)	50 (12.5)	18 (4.5)	3.69	1.18	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าว ว่าผิดก่อนการดำเนินการตาม กฎหมาย	137 (34.3)	109 (27.3)	93 (23.3)	43 (10.8)	18 (4.5)	3.76	1.16	สูง
ไม่เน้นการใช้ถ้อยคำที่เกินจริง	111 (27.8)	125 (31.3)	99 (24.8)	51 (12.8)	14 (3.5)	3.67	1.12	ปานกลาง
ไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการ ตีความหมายที่สับสน	119 (29.8)	124 (31.0)	101 (25.3)	45 (11.3)	11 (2.8)	3.74	1.09	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.63	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการพาดหัวข่าวของผู้อ่าน มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.63

สำหรับการพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ โดยเฉลี่ยมากที่สุดมีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ การนำเสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ และสามารถบอกระยะความสำคัญของประเด็นข่าวชัดเจน รองลงมาคือ การสะท้อนความเป็นไปของสังคม

ส่วนความคาดหวังในการพาดหัวข่าว อันดับสามคือ การพาดหัวข่าวควรกระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกิดการแก้ไขปัญหา อันดับสี่คือ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าวว่าผิดก่อนการดำเนินการตามกฎหมาย และอันดับห้าคือไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการตีความหมายที่สับสน ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการเขียนความนำข่าว

จริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนความนำข่าว	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับความคาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สรุปและสะท้อนเฉพาะประเด็นสำคัญของเนื้อหาข่าว	103 (25.8)	171 (42.8)	114 (28.5)	10 (2.5)	2 (0.5)	3.91	0.97	สูง
สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ถูกต้องครบถ้วนแม่นยำชัดเจน	143 (35.8)	126 (31.5)	94 (23.5)	34 (8.5)	3 (0.8)	3.93	0.86	สูง
สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	153 (38.3)	123 (30.8)	101 (25.3)	19 (4.8)	4 (1.0)	4.00	0.80	สูง
ลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวชัดเจนตรงไปตรงมา	92 (23.0)	177 (44.3)	100 (25.0)	25 (6.3)	6 (1.5)	3.81	0.96	สูง
ข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้	72 (18.0)	189 (47.3)	124 (31.0)	12 (3.0)	3 (0.8)	3.79	1.00	สูง
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่มีสีสันหรือหวาเร้าอารมณ์	45 (11.3)	110 (27.5)	167 (41.8)	67 (16.8)	11 (2.8)	3.28	1.13	ปานกลาง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท	102 (25.5)	126 (31.5)	123 (30.8)	39 (9.8)	10 (2.5)	3.68	1.16	สูง
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์	112 (28.0)	111 (27.8)	125 (31.3)	40 (10.0)	12 (3.0)	3.68	0.88	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.75	0.71	สูง

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านด้านการเขียนความนำข่าว มีภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.75

สำหรับการเขียนความนำข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จะต้องสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ ชัดเจน

ส่วนความคาดหวังในการเขียนความนำข่าว อันดับสามคือ สรุปและสะท้อนเฉพาะประเด็นสำคัญของเนื้อหาข่าว และอันดับสี่คือ ลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา อันดับห้าคือ ข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้า
หนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการเขียนเนื้อหาข่าว

จริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียน เนื้อหาข่าว	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับความ คาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ	179 (44.8)	103 (25.8)	105 (26.3)	12 (3.0)	1 (3.0)	4.12	0.92	สูง
ข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผย ชัดเจน	170 (42.5)	113 (28.3)	93 (23.3)	20 (5.0)	4 (1.0)	4.06	0.97	สูง
ลีลาการเขียนบอกข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมาต่อเนื่อง และเข้าใจง่าย	128 (32.0)	154 (38.5)	93 (23.3)	22 (5.5)	3 (0.8)	3.96	0.92	สูง
ลีลาการเขียนดึงดูดและน่าสนใจ	42 (10.5)	179 (44.8)	155 (38.8)	22 (5.5)	2 (0.5)	3.59	0.77	ปานกลาง
สร้างเป็นประเด็นพูดคุยระหว่าง บุคคลได้	35 (8.8)	169 (42.3)	165 (41.3)	29 (7.3)	2 (0.5)	3.51	0.78	ปานกลาง
เน้นประเด็นที่เป็นจุดสนใจของสังคม	62 (15.5)	186 (46.5)	130 (32.5)	19 (4.8)	3 (0.8)	3.71	0.81	สูง
สร้างเสริมแบบอย่างต่อผู้อ่านและ สังคมได้	82 (20.5)	157 (39.3)	130 (32.5)	26 (6.5)	5 (1.3)	3.71	0.91	สูง
สะท้อนความเป็นไปและกระดุนเดือน สังคม	100 (25.0)	172 (43.0)	111 (27.8)	15 (3.8)	2 (0.5)	3.88	0.84	สูง
สร้างสรรค์และจรรโลงสังคม	105 (26.3)	135 (33.8)	120 (30.0)	31 (7.8)	9 (2.3)	3.74	1.00	สูง
ไม่เอนเอียงเข้าข้างต่อฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง	149 (37.3)	101 (25.3)	110 (27.5)	27 (6.8)	13 (3.3)	3.87	1.09	สูง
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	136 (34.0)	126 (31.5)	109 (27.3)	28 (7.0)	1 (0.3)	3.92	0.95	สูง
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	95 (23.8)	144 (36.0)	130 (32.5)	27 (6.8)	4 (1.0)	3.75	0.93	สูง
ปกปิดที่มาและชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อความปลอดภัย	95 (23.8)	142 (35.5)	122 (30.5)	33 (8.3)	8 (2.0)	3.71	0.98	สูง
มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ / สำนักข่าวของ เหตุการณ์	68 (17.0)	169 (42.3)	128 (32.0)	33 (8.3)	2 (0.5)	3.67	0.87	ปานกลาง
แสดงหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่ น่าเชื่อถือได้	124 (31.0)	140 (35.0)	110 (27.5)	25 (6.3)	1 (0.3)	3.90	0.92	สูง

ตารางที่ 8 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการเขียนเนื้อหาข่าว(ต่อ)

จริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนเนื้อหาข่าว	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับความคาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เสนอไม่สร้างความเจ็บปวดแก่ผู้ซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก	131 (32.8)	114 (28.5)	99 (24.8)	48 (12.0)	8 (2.0)	3.78	1.09	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงหรือแสดงข้อเท็จจริง	127 (31.8)	141 (35.3)	93 (23.3)	33 (8.3)	6 (1.5)	3.87	1.00	สูง
ตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของเหตุการณ์	138 (34.5)	117 (29.3)	99 (24.8)	38 (9.5)	8 (2.0)	3.85	1.06	สูง
ข้อเท็จจริงไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท	126 (31.5)	114 (28.5)	115 (28.8)	37 (9.3)	8 (2.0)	3.78	1.05	สูง
ข้อเท็จจริงที่เขียนมาจากวิธีการที่เชื่อถือได้เหมาะสม	120 (30.0)	116 (29.0)	129 (32.3)	31 (7.8)	4 (1.0)	3.79	0.99	สูง
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้สื่อข่าวลงไป	116 (29.0)	139 (34.8)	96 (24.0)	41 (10.3)	8 (2.0)	3.79	1.04	สูง
ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงจนคลาดเคลื่อน หรือเกินจริง	155 (38.8)	112 (28.0)	82 (20.5)	42 (10.5)	9 (2.3)	3.91	1.10	สูง
เสนอข้อเท็จจริงอย่างเป็นกลาง	132 (33.0)	125 (31.3)	110 (27.5)	29 (7.3)	4 (1.0)	3.88	0.99	สูง
แก้ไขข้อมูลข้อเท็จจริงให้ถูกต้องทันทีที่ลงข่าวผิดพลาด	154 (38.5)	108 (27.0)	77 (19.3)	47 (11.8)	14 (3.5)	3.85	1.16	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้อ่านและสังคมตรวจสอบข้อเท็จจริงได้	136 (34.0)	128 (32.0)	92 (23.0)	34 (8.5)	10 (2.5)	3.87	1.06	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.81	0.68	สูง

จากตารางที่ 8 พบว่าความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านด้านการเขียนเนื้อหาข่าวมีภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

สำหรับการเขียนเนื้อหาข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ ร่องลงมาคือ การเสนอข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยชัดเจน

ส่วนความคาดหวังในการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสามคือ สื่การเขียนบอกข้อเท็จจริงตรงไปตรงมาต่อเนื่องและเข้าใจง่าย อันดับสี่คือมีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และอันดับห้าคือแสดงหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการนำเสนอภาพข่าว

จริยธรรมทางวิชาชีพ ในการนำเสนอภาพข่าว	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับความ คาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
เลือกสรรภาพข่าวที่เหมาะสมกับผู้อ่าน	106 (26.5)	158 39.5	105 26.3	27 6.8	4 1.0	3.84	0.93	สูง
เน้นตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน	5 1.3	28 7.0	136 34.0	163 40.8	68 17.0	2.35	0.89	ปานกลาง
องค์ประกอบของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ครบถ้วน	84 (21.0)	153 (38.3)	129 32.3	32 8.0	2 0.5	3.71	0.90	สูง
เน้นนำเสนอข้อเท็จจริงตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	125 (31.3)	162 (40.5)	96 (24.0)	16 (4.0)	1 (0.3)	3.99	0.86	สูง
ปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็กหรือเยาวชน	126 (31.5)	126 (31.5)	111 (27.3)	26 (6.5)	11 (2.8)	3.82	1.04	สูง
แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาดหรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว	139 (34.8)	126 (31.5)	84 (21.0)	38 (9.5)	13 (3.3)	3.85	1.10	สูง
ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและหมิ่นประมาท	146 (36.5)	115 (28.8)	89 (22.3)	42 (10.5)	8 (2.0)	3.87	1.08	สูง
ไม่จาด ลามก อนาจาร รุนแรง หวาดเสียวสยดสยอง	137 (34.3)	116 (29.0)	89 (22.3)	44 (11.0)	14 (3.5)	3.79	1.13	สูง
ไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก	147 (36.8)	108 (27.0)	92 (23.0)	43 (10.8)	10 (2.5)	3.85	1.11	สูง
ไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง	181 (45.3)	105 (26.3)	96 (24.0)	15 (3.8)	3 (0.8)	4.12	0.95	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.71	0.71	สูง

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการนำเสนอภาพข่าว มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

สำหรับการนำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ การไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง รองลงมาคือ การเน้นนำเสนอเหตุการณ์ให้ตรงกับข้อเท็จจริง

ส่วนความคาดหวังในการนำเสนอภาพข่าว อันดับสามคือ ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและหมิ่นประมาท อันดับสี่มีจำนวนเท่ากันคือ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาดหรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าวและไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำ

ตารางที่ 10 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ

จริยธรรมทางวิชาชีพในการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับความคาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน	110 (27.5)	162 (40.5)	112 (28.0)	14 (3.5)	2 (0.5)	3.91	0.86	สูง
รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว	125 (31.3)	153 (38.3)	107 (26.8)	14 (3.5)	1 (0.3)	3.97	0.86	สูง
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับ เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย	115 (28.8)	175 (43.8)	89 (22.3)	20.5 (5.0)	1 (0.3)	3.96	0.86	สูง
ไม่ใช่ลีลาการเขียนที่หวือหวา มีสีสันเร้าอารมณ์	69 (17.3)	160 (40.3)	115 (28.8)	52 (13.0)	4 (1.0)	3.60	0.95	ปานกลาง
ไม่ใช่ถ้อยคำที่รุนแรง สะเทือนขวัญ	89 (22.3)	152 (38.0)	119 (29.8)	28 (7.0)	12 (3.0)	3.69	0.99	สูง
ไม่ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็ก เยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา	136 (34.0)	123 (30.8)	110 (27.5)	27 (6.8)	4 (1.0)	3.90	0.98	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล່วงละเมียดลิวหรือส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง	141 (35.3)	129 (32.3)	99 (24.8)	27 (6.8)	4 (1.0)	3.94	0.98	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.85	0.72	สูง

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่านด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

สำหรับการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ การให้รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริง รองลงมาคือ ใช้ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับ เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย

ส่วนความคาดหวังในการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ อันดับสามคือ การไม่ใช่ถ้อยคำที่ล่งละเมียดลิวหรือส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง อันดับสี่คือ การสรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน และอันดับห้าคือ ไม่ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็ก เยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ความคาดหวังด้านจริยธรรมวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการนำเสนอสุกูปข่าว หรือรายงานพิเศษ

จริยธรรมด้านวิชาชีพในการนำเสนอสุกูปข่าวหรือรายงานพิเศษ	ระดับความคาดหวัง					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับความคาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข้อมูลข้อเท็จจริงมาจากวิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม	116 (29.0)	157 (39.3)	108 (27.0)	15 (3.8)	4 (1.0)	3.92	0.89	สูง
เสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ	115 (28.8)	176 (44.0)	96 (24.0)	12 (3.0)	1 (0.3)	3.98	0.82	สูง
เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม	130 (32.5)	168 (42.0)	84 (21.0)	16 (4.0)	2 (0.5)	4.02	0.86	สูง
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา เปิดเผยข้อเท็จจริงชัดเจน และอ่านเข้าใจง่าย	126 (31.5)	152 (38.0)	101 (25.3)	19 (4.8)	2 (0.5)	3.95	0.90	สูง
ลีลาการเขียนที่ดึงดูดให้ติดตามเรื่องราว	79 (19.8)	168 (42.0)	135 (33.8)	15 (3.8)	3 (0.8)	3.76	0.84	สูง
วิพากษ์วิจารณ์ / แสดงความคิดเห็นกับทุกฝ่ายอย่างยุติธรรม	110 (27.5)	139 (34.8)	123 (30.8)	25 (6.3)	3 (0.8)	3.82	0.93	สูง
เนื้อหาที่นำเสนอสอดแทรกความบันเทิง	40 (10.0)	118 (29.5)	188 (47.0)	48 (12.0)	6 (1.5)	3.35	0.87	ปานกลาง
เนื้อหาที่นำเสนอเสริมสร้างความรู้ทั่วไป	64 (16.0)	183 (45.8)	129 (32.3)	18 (4.5)	6 (1.5)	3.70	0.84	สูง
เนื้อหาที่นำเสนอเสริมสร้างความรู้ อันเป็นประสบการณ์ ชีวิตแก่ผู้อ่าน	84 (21.0)	184 (46.0)	109 (27.3)	19 (4.8)	4 (1.0)	3.81	0.85	สูง
ชื่อเรื่องไม่หวือหวามีสีสันเร้าอารมณ์รุนแรง หยาดคาย สะเทือนขวัญ	53 (13.3)	136 (34.0)	156 (39.0)	47 (11.8)	8 (2.0)	3.45	0.93	ปานกลาง
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่หวือหวามีสีสันเร้าอารมณ์	42 (10.5)	139 (34.8)	160 (40.0)	51 (12.8)	8 (2.0)	3.39	0.91	ปานกลาง
ไม่ใช้ถ้อยคำลามก อนาจาร หรือทำลายศีลธรรมอันดีงามในสังคม	116 (29.0)	144 (36.0)	109 (27.3)	24 (6.0)	7 (1.8)	3.85	0.97	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำลายชื่อเสียง	129 (32.3)	126 (31.5)	119 (29.3)	22 (5.5)	4 (1.0)	3.89	0.96	สูง

ตารางที่ 11 ความคาดหวังด้านจริยธรรมวิชาชีพในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างในการนำเสนอสรุปข่าวหรือรายงานพิเศษ (ต่อ)

จริยธรรมด้านวิชาชีพในการ นำเสนอสรุปข่าว หรือรายงานพิเศษ	ระดับความคาดหวัง					ค่า เฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับความ คาดหวัง
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ไม่แต่งเติมข้อมูลเท็จจริงจน คลาดเคลื่อนหรือเกินจริง	139 (34.8)	143 (35.8)	84 (21.0)	27 (6.8)	7 (1.8)	3.95	0.99	สูง
ไม่นำเสนอภาพประกอบที่อุจาด ลามก อนาจาร รุนแรง สะเทือนขวัญ ทำลายศีลธรรมอันดีงามในสังคม	131 (32.8)	130 (32.5)	104 (26.0)	27 (6.8)	8 (2.0)	3.87	1.01	สูง
ตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว	141 (35.3)	140 (35.0)	96 (24.0)	18 (4.5)	5 (1.3)	3.99	0.94	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจง / แสดง ข้อเท็จจริงได้	122 (30.5)	141 (35.3)	101 (25.3)	29 (7.3)	7 (1.8)	3.85	0.99	สูง
เปิดโอกาสให้ประชาชน / สังคม ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้	135 (33.8)	127 (31.8)	98 (24.5)	35 (8.8)	5 (1.3)	3.88	1.02	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.80	0.65	สูง

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการนำเสนอสรุปข่าวหรือรายงานพิเศษ มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

สำหรับการนำเสนอสรุปข่าวหรือรายงานพิเศษในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ เสนอเรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม รองลงมาคือ มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว

ส่วนความคาดหวังในการนำเสนอสรุปข่าวหรือรายงานพิเศษ อันดับสามคือ เสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ อันดับที่มีผู้ตอบ 2 ประเด็นคือ ไม่แต่งเติมข้อมูลเท็จจริงจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจริง และลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมาเปิดเผยข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอ่านเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำลายชื่อเสียง

2.กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นนักหนังสือพิมพ์

2.1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของนักหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 12 ลักษณะทางประชากรของนักหนังสือพิมพ์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	94	56.3
หญิง	73	43.7
รวม	167	100.0
2. อายุ		
25-29 ปี	31	18.6
30-34 ปี	54	32.3
35-39 ปี	47	28.1
40-44 ปี	24	14.4
45-49 ปี	3	1.8
มากกว่า 50 ปี	8	4.8
รวม	167	100.0
3.ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	1.8
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	146	87.4
ปริญญาโท	16	9.6
ปริญญาเอก	1	0.6
ไม่ระบุ	1	0.6
รวม	167	100.0

ตารางที่ 12 ลักษณะทางประชากรของนักหนังสือพิมพ์ (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
4 สังกัดหนังสือพิมพ์		
ประชาชนนิยม	69	41.3
คุณภาพ	98	58.7
รวม	167	100.0
5.ตำแหน่ง		
ผู้สื่อข่าว	97	58.1
หัวหน้าข่าว	25	15.0
ผู้ช่วยหัวหน้าข่าว	10	6.0
บรรณาธิการ	11	6.5
รองบรรณาธิการข่าว	1	0.6
ผู้เรียบเรียงข่าว	17	10.2
ช่างภาพ	3	1.8
อื่น ๆ	3	1.8
รวม	167	100.0
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 3 ปี	23	13.8
3-6 ปี	17	10.2
6-9 ปี	28	16.8
9-12 ปี	43	25.7
มากกว่า 12 ปี	56	33.5
รวม	167	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 167 คน เป็นเพศชาย 94 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 เพศหญิง 73 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7

ช่วงอายุของนักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 30 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 35 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.1 ช่วงอายุระหว่าง 25 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.6 และช่วงระหว่างอายุ 40 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.4

ในด้านระดับการศึกษา พบว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 87.4 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.6 และระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.8

ส่วนประเภทของหนังสือพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ คือประเภทหนังสือพิมพ์ประชาชนนิยม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก และบางกอกทูเดย์ สยามรัฐ คิดเป็น

ร้อยละ 41.3 หนังสือพิมพ์คุณภาพ ได้แก่ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน โพสต์ทูเดย์ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ และมติชน คิดเป็นร้อยละ 58.7

สำหรับตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นผู้สื่อข่าว คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา คือ หัวหน้าข่าว คิดเป็นร้อยละ 15.0 ผู้เรียบเรียงข่าว คิดเป็นร้อยละ 10.2 บรรณาธิการ คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ หัวหน้าข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.0

นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือ ช่วงระหว่าง 9-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.7 และช่วงระหว่าง 6-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.8

2.2 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการ รายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ตารางที่ 13 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน
ข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวม และรายด้าน

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับบทบาท หน้าที่
ด้านการพาดหัวข่าว	3.68	0.56	สูง
ด้านการเขียนความนำข่าว	3.87	0.60	สูง
ด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าว	4.00	0.60	สูง
ด้านการนำเสนอภาพข่าว	3.79	0.75	สูง
ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ	4.14	0.66	สูง
ด้านการนำเสนอสื่ूपพิเศษ หรือรายงานพิเศษ	4.01	0.58	สูง
ระดับบทบาทหน้าที่ภาพรวม	3.91	0.56	สูง

จากตารางที่ 13 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการ
รายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.91 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56

สำหรับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวหน้า
หนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านโดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการ
เขียนคำบรรยายได้ภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนำเสนอสื่ूपพิเศษหรือรายงาน
พิเศษ อันดับสามคือ ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสี่คือด้านการเขียนความนำข่าว และ
อันดับห้าคือด้านการนำเสนอภาพข่าว ตามลำดับ

ตารางที่ 14 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน

ข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการพาดหัวข่าว

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม การพาดหัวข่าว	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่า เฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับ บทบาท หน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
เสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ	58 (34.7)	67 (40.1)	40 (24.0)	2 (1.2)	0 (0.0)	4.08	0.79	สูง
ถ้อยคำเขียนบอกสาระความสำคัญ ของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน	56 (33.5)	71 (42.5)	39 (23.4)	1 (0.6)	0 (0.0)	4.09	0.77	สูง
ถ้อยคำที่เขียนสามารถจัดลำดับ ความสำคัญของข่าว	38 (22.8)	91 (54.5)	35 (21.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.98	0.72	สูง
สร้างให้เกิดประเด็นการถกเถียงกัน ในสังคมชั้น	39 (23.4)	70 (41.9)	49 (29.3)	6 (3.6)	3 (1.8)	3.81	0.90	สูง
เขียนสั้น กระชับรัด ตระกวมหมาย	55 (32.9)	73 (43.7)	36 (21.6)	3 (1.8)	0 (0.0)	4.08	0.78	สูง
ใช้ถ้อยคำที่สุภาพเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา	38 (22.8)	64 (38.3)	57 (34.1)	8 (4.8)	0 (0.0)	3.79	0.86	สูง
ใช้ถ้อยคำที่บอกเรื่องราวอย่างชัดเจน	37 (22.2)	68 (40.7)	53 (31.7)	8 (4.8)	1 (0.6)	3.79	0.86	สูง
ใช้ถ้อยคำที่มีรุนแรงสะท้อนอารมณ์ มีสีสัน หวีอหวา เร้าความรู้สึก	10 (6.0)	20 (12.0)	50 (29.9)	61 (36.5)	26 (15.6)	2.56	1.08	ปานกลาง
ใช้ถ้อยคำที่ดึงดูดความสนใจเพื่อ การขาย	2 (1.2)	8 (4.8)	43 (25.7)	63 (37.3)	51 (30.5)	2.08	0.93	ต่ำ
สร้างเป็นประเด็นที่น่าสนใจในสังคม	48 (28.7)	89 (53.3)	25 (15.0)	3 (1.8)	2 (1.2)	4.07	0.78	สูง
สะท้อนความเป็นไปของสังคม	42 (25.1)	87 (52.1)	34 (20.4)	3 (1.8)	1 (0.6)	3.99	0.76	สูง
สะท้อนความทุกข์ยากของคนใน สังคม	33 (19.8)	69 (41.3)	48 (28.7)	14 (8.4)	3 (1.8)	3.69	0.94	สูง
กระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกิด การแก้ไขปัญหา	50 (29.9)	73 (43.7)	31 (18.6)	11 (6.6)	2 (1.2)	3.95	0.93	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท	59 (35.3)	35 (21.0)	46 (27.5)	20 (12.0)	7 (4.2)	3.71	1.19	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้ ซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก	55 (32.9)	31 (18.6)	50 (29.9)	22 (13.2)	9 (5.4)	3.60	1.22	ปานกลาง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าวว่า ผิดก่อนการดำเนินการตามกฎหมาย	47 (28.1)	44 (26.3)	50 (29.9)	19 (11.4)	7 (4.2)	3.63	1.13	ปานกลาง
ไม่เน้นการใช้ถ้อยคำที่เกินจริง	42 (25.1)	52 (31.1)	51 (30.5)	18 (10.8)	4 (2.4)	3.66	1.05	ปานกลาง
ไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการ ตีความหมายสับสน	43 (25.7)	57 (34.1)	52 (31.1)	12 (7.2)	3 (1.8)	3.75	0.98	สูง
ความคาดหวังโดยรวม						3.68	0.56	สูง

จากตารางที่ 14 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการพาดหัวข่าว มีภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใช้ถ้อยคำเขียนบอกสาระสำคัญของประเด็นประเด็นข่าวอย่างชัดเจน รองลงมามีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ นำเสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ และการเขียนต้องสั้น กระชับรัด ตรงความหมาย

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ด้านพาดหัวข่าว อันดับสามคือการเขียนพาดหัวสามารถสร้างเป็นประเด็นที่น่าสนใจ อันดับสี่คือ สะท้อนความเป็นไปของสังคม อันดับห้าคือ ถ้อยคำที่เขียนสามารถจัดลำดับความสำคัญของข่าวได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 15 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในด้านการเขียนความนำข่าว

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมการความนำข่าว	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับบทบาทหน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
เสนอเนื้อหาสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้	57 (34.1)	82 (49.1)	27 (16.2)	1 (0.6)	0 (0.0)	4.17	0.71	สูง
สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	52 (31.1)	83 (49.7)	32 (19.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.12	0.70	สูง
ลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา	38 (22.8)	92 (55.1)	37 (22.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.01	0.67	สูง
ข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้	44 (26.3)	92 (55.1)	29 (17.4)	2 (1.2)	0 (0.0)	4.07	0.70	สูง
ไม่ใช่ลีลาการเขียนที่มีสีสันหรือหยาบ เร้าอารมณ์	15 (9.0)	49 (29.3)	71 (42.5)	26 (15.6)	6 (3.6)	3.25	0.95	ปานกลาง
ไม่ใช่ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท	57 (34.1)	45 (26.9)	46 (27.5)	16 (9.6)	3 (1.8)	3.82	1.07	สูง
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในเรื่องข้อเท็จจริงของเหตุการณ์	46 (27.5)	53 (31.7)	45 (26.9)	20 (12.0)	3 (1.8)	3.71	1.05	สูง
บทบาทหน้าที่โดยรวม						3.87	0.60	สูง

จากตารางที่ 15 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการเขียนความนำข่าว มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

นักหนังสือพิมพ์มีระดับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนความนำข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ เสนอเนื้อหาสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้ รองลงมาคือ สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนความนำข่าวอันดับสามคือ การเขียนความนำข่าวด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้ อันดับสี่คือ ลีลาการเขียนบอกเรื่องราวอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา อันดับห้าคือ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและหมิ่นประมาท ตามลำดับ

ตารางที่ 16 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการเขียนเนื้อหาข่าว

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม การเขียนเนื้อหาข่าว	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับบทบาทหน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ	74 (44.3)	56 (33.5)	34 (20.4)	2 (1.2)	1 (0.6)	4.20	0.84	สูง
ข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	73 (43.7)	72 (43.1)	21 (21.6)	1 (0.6)	0 (0.0)	4.30	0.71	สูง
ลีลาการเขียนบอกข้อเท็จจริงตรงไปตรงมา ชัดเจน แก่ผู้อ่าน	54 (32.3)	74 (44.3)	34 (20.4)	4 (2.4)	1 (0.6)	4.05	0.82	สูง
ลีลาการเขียนดึงดูดแล่น่าสนใจ	33 (19.8)	77 (46.1)	48 (28.7)	5 (3.0)	4 (2.4)	3.78	0.88	สูง
ลีลาการเขียนที่ต่อเนื่องอ่านแล้วเข้าใจง่าย	41 (24.6)	92 (55.1)	34 (20.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.04	0.67	สูง
สร้างเป็นประเด็นพูดคุยระหว่างบุคคลได้	39 (23.4)	84 (50.3)	39 (23.4)	4 (2.4)	1 (0.6)	3.93	0.78	สูง
เน้นประเด็นข่าวให้เป็นจุดสนใจของสังคม	48 (28.7)	94 (56.3)	22 (13.2)	2 (1.2)	1 (0.6)	4.11	0.71	สูง
สร้างเสริมแบบอย่างต่อผู้อ่านและสังคมได้	34 (20.4)	74 (44.3)	51 (30.5)	8 (4.8)	0 (0.0)	3.80	0.82	สูง
สะท้อนความเป็นไปและกระตุ้นเตือนสังคม	40 (24.0)	92 (55.1)	31 (18.6)	4 (2.4)	0 (0.0)	4.01	0.72	สูง
สร้างสรรค์และจรรโลงสังคม	34 (20.4)	72 (43.1)	51 (30.5)	8 (4.8)	2 (1.2)	3.77	0.87	สูง
ไม่เอนเอียงเข้าข้างต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	56 (33.5)	51 (30.5)	49 (29.3)	9 (5.4)	2 (1.2)	3.90	0.97	สูง
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	58 (34.7)	70 (41.9)	36 (21.6)	3 (1.8)	0 (0.0)	4.10	0.79	สูง
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	55 (32.9)	69 (41.3)	33 (19.8)	9 (5.4)	1 (0.6)	4.01	0.90	สูง
เสนอข้อเท็จจริงเปิดเผยชัดเจน	55 (32.9)	74 (44.3)	33 (19.8)	4 (2.4)	1 (0.6)	4.07	0.82	สูง
ปกปิดที่มาและชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อความปลอดภัย	65 (38.9)	51 (30.5)	47 (28.1)	4 (2.4)	0 (0.0)	4.06	0.88	สูง
มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ / ผู้เชี่ยวชาญ / สำนักข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์	51 (30.5)	80 (47.9)	36 (21.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.09	0.72	สูง
แสดงหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือได้	54 (32.3)	74 (44.3)	34 (20.4)	5 (3.0)	0 (0.0)	4.06	0.80	สูง

ตารางที่ 16 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการเขียนเนื้อหาข่าว (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม การเขียนเนื้อหาข่าว	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับบทบาทหน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข้อมูลข้อเท็จจริงต้องไม่สร้างความเจ็บปวดแก่ผู้ซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก	51 (30.5)	60 (35.9)	37 (22.2)	17 (10.2)	2 (1.2)	3.84	1.01	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงหรือแสดงข้อเท็จจริง	59 (35.3)	73 (43.7)	26 (15.6)	9 (5.4)	0 (0.0)	4.09	0.85	สูง
มีความตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของเหตุการณ์	56 (33.5)	68 (40.7)	33 (19.8)	10 (6.0)	0 (0.0)	4.02	0.88	สูง
ข้อมูลข้อเท็จจริงต้องไม่ล່วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว	60 (35.9)	49 (29.3)	43 (25.7)	12 (7.2)	3 (1.8)	3.90	1.03	สูง
ข้อเท็จจริงที่เขียนใช้วิธีการที่ข้อเท็จจริง สุกภาพ เหมาะสม	46 (27.5)	74 (44.3)	41 (24.6)	6 (3.6)	0 (0.0)	3.96	0.82	สูง
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้สื่อข่าวลงไป	57 (34.1)	50 (29.9)	52 (31.1)	7 (4.2)	1 (0.6)	3.93	0.94	สูง
ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจริง	63 (37.7)	51 (30.5)	39 (23.4)	12 (7.0)	2 (1.2)	3.96	1.01	สูง
เสนอข้อเท็จจริงอย่างเป็นกลาง	64 (38.3)	60 (35.9)	37 (22.2)	5 (3.0)	1 (0.6)	4.08	0.88	สูง
แก้ไขข้อมูลข้อเท็จจริงให้ถูกต้องทันทีที่ลงข่าวผิดพลาด	58 (34.7)	59 (35.3)	31 (8.6)	17 (10.2)	2 (1.2)	3.92	1.02	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้อ่านและสังคมตรวจสอบข้อเท็จจริงได้	63 (37.7)	57 (34.1)	35 (21.0)	11 (6.6)	1 (0.6)	4.02	0.95	สูง
บทบาทหน้าที่โดยรวม						4.00	0.60	สูง

จากตารางที่ 16 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการเขียนเนื้อหาข่าว มีภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

นักหนังสือพิมพ์มีระดับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนเนื้อหาข่าวโดยมากที่สุดคือ ข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ การนำเสนอข้อเท็จจริงที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสามคือ การเขียนเนื้อหาข่าวเน้นประเด็นข่าวให้เป็นจุดสนใจของสังคม อันดับสี่คือ การชี้แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ และอันดับห้ามี 2 ประเด็นคือ มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และสำนักข่าวของเหตุการณ์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงหรือแสดงข้อเท็จจริง ตามลำดับ

ตารางที่ 17 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการนำเสนอภาพข่าว

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม การนำเสนอภาพข่าว	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับบทบาทหน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
เลือกสรรภาพข่าวที่เหมาะสมกับผู้อ่าน	47 (28.1)	64 (38.3)	43 (25.7)	10 (6.0)	3 (1.8)	3.85	0.96	สูง
เน้นตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน	1 (0.6)	2 (1.2)	35 (21.0)	84 (50.3)	45 (26.9)	1.98	0.76	ต่ำ
พิจารณาถึงองค์ประกอบภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ว่าครบถ้วนก่อนนำเสนอต่อผู้อ่าน	50 (29.9)	78 (46.7)	35 (21.0)	3 (1.8)	1 (0.6)	4.04	0.80	สูง
เน้นเสนอข้อเท็จจริงตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	68 (40.7)	75 (44.9)	23 (13.8)	1 (0.6)	0 (0.0)	4.26	0.71	สูง
ปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็กหรือเยาวชน	69 (41.3)	52 (31.1)	33 (19.8)	11 (6.6)	2 (1.2)	4.05	0.99	สูง
แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาดหรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ถูกเป็นข่าว	57 (34.1)	54 (32.3)	36 (21.6)	17 (10.2)	3 (1.8)	3.87	1.06	สูง
ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง	68 (40.7)	42 (25.1)	35 (21.0)	19 (11.4)	3 (1.8)	3.92	1.11	สูง
ไม่อุจาด ลามก อนาจาร	72 (43.1)	41 (24.6)	31 (18.6)	19 (11.4)	3 (1.8)	3.96	1.12	สูง
ไม่แสดงความรุนแรง หวาดเสียว สยดสยอง	65 (38.9)	36 (21.6)	33 (19.8)	28 (16.8)	5 (3.0)	3.77	1.22	สูง
ไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก	68 (40.7)	35 (21.0)	41 (24.6)	19 (11.4)	4 (2.4)	3.86	1.15	สูง
ไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง	95 (56.9)	28 (16.8)	32 (19.2)	6 (3.6)	6 (3.6)	4.20	1.09	สูง
บทบาทหน้าที่โดยรวม						3.79	0.75	สูง

จากตารางที่ 17 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการนำเสนอภาพข่าวโดย มีภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79

นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการนำเสนอภาพข่าว โดยมากที่สุด คือ เน้นเสนอข้อเท็จจริงตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รองลงมาคือ ไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ด้านการนำเสนอภาพข่าว อันดับสามคือ ภาพข่าวควรมีการปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็กหรือเยาวชน อันดับสี่คือภาพข่าวควรพิจารณาถึงองค์ประกอบภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ว่าครบถ้วนก่อนนำเสนอต่อผู้อ่าน และอันดับห้าคือภาพข่าวไม่อุจาด ลามก อนาจาร ตามลำดับ

ตารางที่ 18 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมการเขียนคำบรรยายได้ภาพ	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบน	ระดับบทบาทหน้าที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ ครบถ้วน	55 (32.9)	73 (43.7)	35 (21.0)	4 (2.4)	0 (0.0)	4.07	0.80	สูง
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย	62 (37.1)	71 (42.5)	30 (18.0)	2 (1.2)	2 (1.2)	4.13	0.83	สูง
รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว	66 (39.5)	80 (47.9)	21 (12.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.27	0.67	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่รุนแรงสะเทือนขวัญ	49 (29.3)	67 (40.1)	45 (26.9)	6 (3.6)	0 (0.0)	3.95	0.84	สูง
ไม่ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็กเยาวชน ที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา	76 (45.5)	(59) (35.3)	30 (18.0)	2 (1.2)	0 (0.0)	4.25	0.79	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง	76 (45.5)	59 (35.3)	23 (13.8)	8 (4.8)	1 (0.6)	4.20	0.90	สูง
บทบาทหน้าที่โดยรวม						4.14	0.66	สูง

จากตารางที่ 18 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

นักหนังสือพิมพ์มีระดับบทบาทหน้าที่ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ โดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว รองลงมาคือ ไม่ระบุชื่อและนามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็กเยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ อันดับสามคือ ไม่ใช้ถ้อยคำที่ลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง อันดับสี่คือ ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน ตามลำดับ

ตารางที่ 19 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมวิชาชีพในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทยของนักหนังสือพิมพ์ในด้านการนำเสนอสื่อบุคคลข่าวหรือรายงานพิเศษ

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรม การนำเสนอสื่อบุคคล หรือรายงานพิเศษ	ระดับบทบาทหน้าที่					ค่า เฉลี่ย	ค่าความ เบี่ยงเบน	ระดับ บทบาท หน้าที่
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงใช้ วิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม	59 (35.3)	76 (45.5)	32 (19.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.16	0.72	สูง
ตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว	67 (40.1)	75 (44.9)	23 (13.8)	1 (0.6)	1 (0.6)	4.23	0.75	สูง
เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและ กระตุ้นเตือนสังคม	67 (40.1)	79 (47.3)	18 (10.8)	2 (1.2)	1 (0.6)	4.25	0.74	สูง
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา อ่านแล้วเข้าใจง่าย	56 (33.5)	83 (49.7)	26 (15.6)	2 (1.2)	0 (0.0)	4.16	0.72	สูง
ลีลาการเขียนที่ดึงดูดให้ติดตาม เรื่องราว	57 (34.1)	81 (48.5)	26 (15.6)	3 (1.8)	0 (0.0)	4.15	0.74	สูง
วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความ คิดเห็นกับทุกฝ่ายอย่างยุติธรรม	59 (35.3)	72 (43.1)	32 (19.2)	4 (2.4)	0 (0.0)	4.11	0.79	สูง
เนื้อหาที่สอดแทรกความบันเทิง	24 (14.4)	52 (31.1)	73 (43.7)	17 (10.2)	1 (0.6)	3.49	0.88	สูง
เนื้อหาที่เสริมสร้างความรู้ทั่วไป	37 (22.2)	76 (45.5)	51 (30.5)	3 (1.8)	0 (0.0)	3.88	0.77	สูง
เนื้อหาที่เสริมสร้างความรู้อันเป็น ประสบการณ์ ชีวิตแก่ผู้อ่าน	42 (25.1)	66 (39.5)	55 (32.9)	3 (1.8)	1 (0.6)	3.87	0.83	สูง
ใช้ถ้อยคำตั้งชื่อเรื่อง สั้น กระชับ เข้าใจง่าย	55 (32.9)	80 (47.9)	28 (16.8)	4 (2.4)	0 (0.0)	4.11	0.76	สูง
ใช้ถ้อยคำตั้งชื่อเรื่องไม่หือหวา หยาบคายมีสีสัน เร้าอารมณ์ รุนแรง สะเทือนขวัญ	36 (21.6)	69 (41.3)	47 (28.1)	7 (4.2)	8 (4.8)	3.71	1.01	สูง
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่หือหวา มีสีสัน เร้าอารมณ์	30 (18.0)	69 (41.3)	47 (28.1)	18 (10.8)	3 (1.8)	3.63	0.96	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำลามก อนาจาร ทำลายศีลธรรม	71 (42.5)	52 (31.1)	37 (22.2)	3 (1.8)	4 (2.4)	4.10	0.96	สูง
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลหมิ่นประมาทหรือ ทำลายชื่อเสียง	67 (40.1)	59 (35.3)	34 (20.4)	5 (3.0)	2 (1.2)	4.10	0.91	สูง
ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริง คลาดเคลื่อนหรือเกินจริง	72 (43.1)	58 (34.7)	31 (18.6)	5 (3.0)	1 (0.6)	4.17	0.88	สูง
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจง / แสดงข้อเท็จจริงได้	67 (40.1)	59 (35.3)	34 (20.4)	6 (3.6)	1 (0.6)	4.11	0.89	สูง
บทบาทหน้าที่โดยรวม						4.01	0.58	สูง

จากตารางที่ 19 พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการเขียนสื่อบทข่าวหรือรายงานพิเศษมีภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนสื่อบทข่าวหรือรายงานพิเศษ โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม รองลงมาคือ มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว

ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ด้านการเขียนสื่อบทข่าวหรือรายงานพิเศษ อันดับสามคือ ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนหรือเกินจริง อันดับสี่มีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงใช้วิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม และลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมาอ่านแล้วเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ ลีลาการเขียนดึงดูดให้ติดตามเรื่องราว ตามลำดับ

2.3 มวลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ

ตารางที่ 20 มวลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

มูลเหตุการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นโยบายการนำเสนอข่าว	78	46.7	21	12.6	15	9.0
โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์	12	7.2	28	16.8	19	11.3
ยอดขายของหนังสือพิมพ์	27	16.2	32	19.2	38	22.8
การประเมินผลการทำงานของผู้สื่อข่าว	3	1.8	10	6.0	6	3.6
ภาวะด้านเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว	12	7.2	19	11.3	18	10.8
อามิสสินจ้างจากแหล่งข่าว	9	5.4	15	9.0	23	13.8
กระบวนการพิมพ์ผิดพลาด	6	3.6	6	3.6	10	6.0
ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ	12	7.2	16	9.6	21	12.6
การตัดสินใจของหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง	1	0.6	1	0.6	2	1.2
สามัญสำนึกส่วนบุคคล	3	1.8	0	0.0	0	0.0
อื่น ๆ	4	2.4	19	11.3	15	9.0
รวม	167	100.0	167	100.0	167	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่า มวลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยใน 3 อันดับแรก มีดังต่อไปนี้

3 อันดับแรกของอันดับที่ 1 คือ นโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่ คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 16.2 อันดับสามมีจำนวนเท่ากัน 3 เหตุผลคือ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะด้านเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 7.2

3 อันดับแรกของอันดับที่ 2 คือ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 19.2 รองลงมาคือ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 16.8 อันดับสามคือ นโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่ คิดเป็นร้อยละ 12.6

3 อันดับแรกของอันดับที่ 3 คือ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมาคือ อามิสสินจ้างจากแหล่งข่าว คิดเป็นร้อยละ 13.6 อันดับสามคือ ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 12.6

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน

ตารางที่ 21.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคาดหวังนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวม

ตัวแปร	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย				
	N	Mean	SD.	t	Sig
นักวิชาการ	49	3.95	0.71	2.341	0.020*
ประชาชน	351	3.73	0.59		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20.1 เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของความคาดหวังของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวม พบว่า ความคาดหวังของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 2.341 และค่า Sig เท่ากับ 0.020 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ประเภทของกลุ่มหรืออาชีพผู้อ่าน ทำให้ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 21.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคาดหวังนักวิชาการด้าน

สื่อสารมวลชน และประชาชนที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยรายด้าน

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ ของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสาร หน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย	นักวิชาการ		ประชาชน		t	Sig
	Mean	SD.	Mean	SD.		
ด้านการพาดหัวข่าว	3.75	0.71	3.62	0.52	1.235	0.222
ด้านการเขียนความนำข่าว	3.93	0.93	3.73	0.67	1.487	0.143
ด้านการการเขียนเนื้อข่าว	4.00	0.76	3.79	0.67	2.083	0.038*
ด้านการนำเสนอภาพข่าว	3.91	0.85	3.69	0.68	1.736	0.088
ด้านการเขียนบรรยายใต้ภาพข่าว	4.10	0.75	3.81	0.71	2.620	0.009*
ด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ	4.02	0.67	3.77	0.64	2.539	0.011*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20.2 เมื่อพิจารณาความคาดหวังนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแต่ละรายด้าน พบว่า

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการพาดหัวข่าวระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 1.235 และค่า Sig เท่ากับ 0.222 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนความนำข่าว ระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 1.487 และค่า Sig เท่ากับ 0.143 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนเนื้อข่าวระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 2.083 และค่า Sig เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการนำเสนอภาพข่าว ระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 1.736 และค่า Sig เท่ากับ 0.088 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพระหว่างนักวิชาการและกลุ่มประชาชน มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 2.620 และค่า Sig เท่ากับ 0.009 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพด้านการเขียนสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 2.539 และค่า Sig เท่ากับ 0.011 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หรืออาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแต่ละรายด้านระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน กับประชาชน จะมีเพียง 3 ด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว ด้านการเขียนบรรยายได้ภาพ และด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ เท่านั้น

ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านการพาดหัวข่าว ด้านการเขียนความนำข่าว และการนำเสนอภาพข่าว ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน กับประชาชนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง

ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวม โดยการใช้สถิติ One Sample T-test ที่ค่า Test Value เท่ากับ 3.68

ระดับความคาดหวัง	ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย				
	N	Mean	SD.	t	Sig
ความคาดหวังโดยรวม	400	3.76	0.61	2.756	0.006*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนโดยรวม พบว่า ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง โดยมีค่า t เท่ากับ 2.756 และค่า Sig เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า Test Value เท่ากับ 3.68 แสดงว่า ทั้งนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานที่ 3 นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร	บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ				
	N	Mean	SD.	F	Sig
ประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี	23	3.82	0.56	1.604	.176
ประสบการณ์ระหว่าง 3 – 6 ปี	17	3.68	0.51		
ประสบการณ์ระหว่าง 6 – 9 ปี	28	3.84	0.63		
ประสบการณ์ระหว่าง 9 – 12 ปี	43	4.02	0.52		
ประสบการณ์มากกว่า 12 ปี	56	3.98	0.56		
รวม	167	3.91	0.56		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 พบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า F เท่ากับ 1.604 และค่า Sig เท่ากับ 0.176 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แม้จะพิจารณาบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย แยกเป็นแต่ละช่วงประสบการณ์ คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ประสบการณ์ระหว่าง 3 – 6 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ประสบการณ์ระหว่าง 6 – 9 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 ประสบการณ์ระหว่าง 9 – 12 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 และประสบการณ์มากกว่า 12 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ก็ไม่พบความแตกต่าง

แสดงว่า ไม่ว่าจำนวนประสบการณ์ของนักหนังสือพิมพ์จะแตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานที่ 4 นักหนังสือพิมพ์สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำแนกตาม ประเภทของหนังสือพิมพ์

ตัวแปร	บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ				
	N	Mean	SD.	t	Sig
หนังสือพิมพ์ประชานิยม	69	3.95	0.56	0.683	0.496
หนังสือพิมพ์คุณภาพ	98	3.89	0.57		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 พบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน จะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า t เท่ากับ 0.683 และค่า Sig เท่ากับ 0.496 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ไม่ว่าจะนักหนังสือพิมพ์จะสังกัดอยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม หรือหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ก็ไม่ทำให้บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 25 ปัญหาด้านจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ปัญหาด้านจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่าน	จำนวน	ร้อยละ
การพาดหัวข่าวรุนแรง เกินจริง และละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	88	10.5
การนำเสนอภาพข่าวที่รุนแรง หวือหวา อุจาด อนาคต อนาคต และละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	179	21.4
การรายงานข่าวสารรุนแรง เกินจริง ชี้นำ กลุ่มเครือ คลาคเคลื่อน บิดเบือน ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง	269	32.1
การรายงานข่าวสารโดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูล	31	3.7
การรายงานข่าวสารที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด	45	5.4
การรายงานข่าวสารที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและพิพากษาผู้ที่ถูกเป็นข่าว	91	10.9
การรายงานข่าวสารในสิ่งที่ไร้สาระ และงมงาย	68	8.1
การรายงานข่าวสารที่ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบของเยาวชน	66	7.9
รวม	837	100.0

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมากที่สุดคือ ปัญหาการรายงานข่าวสารที่รุนแรง เกินจริง ชี้นำ กลุ่มเครือ คลาคเคลื่อน บิดเบือนและไม่ตรงกับข้อเท็จจริง คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาคือ ปัญหาการนำเสนอภาพข่าวที่รุนแรง หวือหวา อุจาด อนาคต อนาคต และละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 21.4

ส่วนอันดับสามคือ ปัญหาการรายงานข่าวสารที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและพิพากษาผู้ที่ถูกเป็นข่าว คิดเป็นร้อยละ 10.9

นอกจากนี้ยังแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาการพาดหัวรุนแรง เกินจริงและละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การรายงานข่าวสารในสิ่งที่ไร้สาระและงมงาย การรายงานข่าวสารที่ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบของเยาวชน การรายงานข่าวสารที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด รวมทั้งการรายงานข่าวสารโดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูล ตามลำดับ

ตารางที่ 26 แนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวทางในการรายงานข่าวสารอย่างมีความรับผิดชอบต่อ	จำนวน	ร้อยละ
การลดความรุนแรง หรือหยาบ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในการพาดหัว	34	5.2
การลดปริมาณภาพที่รุนแรง สยดสยอง หรือหยาบ ละเมิดสิทธิบุคคลก่อให้เกิดการเลียนแบบ	63	9.6
การรายงานข่าวสารชัดเจน ตรงกับข้อเท็จจริง ไม่คลาดเคลื่อน บิดเบือนและรุนแรง	176	26.9
การตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูลก่อนการนำเสนอต่อสาธารณชน	68	10.4
การรายงานข่าวโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือพิพากษาผู้ตกเป็นข่าว	29	4.4
การรายงานข่าวสารที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน	21	3.2
การรายงานข่าวสารอย่างสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อหาที่เร้าอารมณ์เพื่อการตลาด	129	19.7
การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาด	24	3.6
การอบรมและสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมทางวิชาชีพรวมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบเพื่อกำหนดบทลงโทษหรือฟ้องร้องได้	114	17.4
รวม	653	100.0

จากตารางที่ 26 พบว่า แนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์ได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ การรายงานข่าวสารชัดเจนตรงกับข้อเท็จจริง ไม่คลาดเคลื่อน บิดเบือนและรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงมาคือ การรายงานข่าวอย่างสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อหาที่เร้าอารมณ์เพื่อการตลาด คิดเป็นร้อยละ 19.7

ส่วนอันดับสามคือ การอบรมและสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบเพื่อกำหนดบทลงโทษหรือฟ้องร้องได้ คิดเป็นร้อยละ 17.4

นอกจากนี้ยังแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูลก่อนการนำเสนอต่อสาธารณชน การลดปริมาณปริมาณภาพที่รุนแรง สยดสยอง หรือหยาบ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก่อให้เกิดการเลียนแบบ การลดความรุนแรง หรือหยาบ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในการพาดหัว การรายงานข่าวโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือพิพากษาผู้ตกเป็นข่าว การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาด และการรายงานข่าวสารที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ” มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ในด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ต่อการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
4. เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง
5. เพื่อศึกษาแนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงจริยธรรมทางวิชาชีพ

ทั้งนี้ ได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง
3. นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน
4. นักหนังสือพิมพ์สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ที่ใช้การวัดความถี่เดียว (One-shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 3 กลุ่มคือ

1. นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อของนักวิชาการที่สังกัดอยู่ในสถาบันการศึกษามีการเรียนการสอนในด้านการเขียนข่าว ผลิตหนังสือพิมพ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 64 คน
2. ประชาชน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้นตอนจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางยามาเน่ จำนวน 400 คน
3. นักหนังสือพิมพ์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าว หรือ บรรณาธิการ ที่มี

ประสบการณ์ในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และสังกัดอยู่กับหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่มี การวางจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 260 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้อธิบาย ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ ระดับความคาดหวังของผู้อ่าน ต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสาร หน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักหนังสือพิมพ์ มูลเหตุจูงใจของนักหนังสือพิมพ์ในการละเมิด จริยธรรมทางวิชาชีพ ปัญหาและแนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ของทั้งผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์ ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้ T-test , One-Sample T-Test และ ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานที่ 1 - 4 โดยผ่านการประมวลผลการใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลทั่วไป

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นผู้อ่าน

1.1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้อ่าน

จากการศึกษากลุ่มผู้อ่านที่มีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักวิชาการด้าน สื่อสารมวลชน และประชาชน พบว่า เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้อ่านทั้งหมดเป็นเพศหญิง ซึ่ง 2 ใน 5 ของกลุ่มผู้อ่านมีอายุระหว่าง 20 – 25 ปี โดยเกินครึ่งหนึ่งของผู้อ่านทั้งหมดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เก็บข้อมูลจากสถาบันการศึกษา สถานที่ราชการ และบริษัทธุรกิจเอกชน อาจส่งผลต่อจำนวนของเพศที่เป็นผู้หญิงเสียส่วนใหญ่ รวมถึงระดับการศึกษาและอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ พบว่า มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีอาชีพเป็นนักศึกษาหรือนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

1.2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้อ่าน

จากการศึกษาพบว่า 3 ใน 5 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดจาก 3 อันดับแรกของอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็น 1 ใน 5 ของกลุ่มผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และไม่ถึง 1 ใน 10 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์มติชนเป็นอันดับที่สามของอันดับหนึ่ง

ผู้อ่านน้อยกว่า 2 ใน 5 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เดลินิวส์มากที่สุดจาก 3 อันดับของ อันดับสอง รองลงมาพบว่า ไม่ถึง 1 ใน 5 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และในจำนวน ใกล้เคียงกัน เลือกอ่านหนังสือพิมพ์คมชัดลึก เป็นอันดับสามของอันดับสอง

เกือบ 1 ใน 5 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์คมชัดลึกมากที่สุด จาก 3 อันดับของ อันดับสาม รองลงมาเป็น 1 ใน 10 ของผู้อ่านทั้งหมด เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ข่าวสด และเลือกอ่าน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์และหนังสือพิมพ์มติชนในจำนวนใกล้เคียงกัน

เกือบครึ่งหนึ่งของผู้อ่านเลือกอ่านส่วนแรกในหน้าหนึ่งคือ ภาพข่าว ขณะเดียวกันผู้อ่าน 3 ใน 5 ใช้ ระยะเวลาการอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละครั้ง คือ ประมาณ 11 - 30 นาที

ทั้งนี้จากพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้อ่านพบว่า หนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านเลือกอ่านมากที่สุดใน 3 อันดับแรกของทั้งอันดับหนึ่งถึงอันดับสาม คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์

คมชัดลึก ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า หนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน หากแบ่งตามหลักวารสารศาสตร์ (วิลาลินี พิพิชกุล, 2547:302-307) ด้วยเกณฑ์จำแนกเนื้อหา จัดแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Popular Newspaper) และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Quality Newspaper) ผู้อ่านจะให้ความสนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณมากกว่า เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหา และภาษามักใช้ความตื่นเต้น เร้าใจ อ่านแล้วเข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผู้อ่านนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ขณะเดียวหนังสือพิมพ์ทั้งสามฉบับก็จัดเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณด้วยกันทั้งสิ้น หรือหากพิจารณาจากเกณฑ์ผู้อ่านตามคุณลักษณะของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประจำที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ หนังสือพิมพ์มวลชน (Mass Newspaper) และหนังสือพิมพ์ผู้นำ (Elite Newspaper) โดยหนังสือพิมพ์มวลชนจะมุ่งเน้นเสนอเนื้อหาที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้อ่านจำนวนมาก ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้งสามฉบับที่กล่าวมาข้างต้นนอกเหนือจะเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณแล้วยังจัดเป็นหนังสือพิมพ์มวลชนอีกด้วย ในขณะที่หนังสือพิมพ์ผู้นำจะเสนอเนื้อหาเฉพาะด้าน เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ เพราะผู้อ่านเป็นระดับนักคิด ผู้บริหารหรือผู้นำทางความคิดของสังคม ซึ่งมีจำนวนน้อยสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้อ่านเลือกอ่านหนังสือพิมพ์มิตินเหมือนกัน แต่เลือกอ่านเป็นอันดับสามจากอันดับหนึ่ง

สำหรับการเลือกอ่านส่วนแรกในหน้าหนึ่งของผู้อ่านพบว่า เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้อ่านเลือกจะอ่านภาพข่าว ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากภาระหน้าที่สำคัญของหน้าหนึ่งซึ่งมีด้วยกัน 2 ประการคือ (สดศรี เผ่าอินจันทร์, 2537 :127) หน้าทีประการแรกในการนำเสนอเนื้อหาสาระ เช่น นำเสนอข่าว ภาพข่าวที่สำคัญและมีความน่าสนใจ บทความหรือสารบัญข่าว เพื่อบอกว่าถึงประเด็นใดที่น่าสนใจ ประการที่สองคือ ทำหน้าที่ด้านการตลาดเพื่อเชิญชวนให้คนอ่านหยุดสายตาและตัดสินใจซื้อ ในขณะที่ภาพข่าวที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนึ่งถือเป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายสื่อเรื่องราวให้ผู้อ่านได้ทราบ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการสื่อสารด้วยภาษาภาพและเรื่องราวที่ปรากฏ ภาพข่าวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในหน้าหนึ่ง ที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่านและบอกรายละเอียดเหตุการณ์และอารมณ์ของบุคคลในภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า "ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับคำพันคำ" นอกจากนี้ ธรรมยุทธิ จันทรทิพย์ (2548) ยังกล่าวว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่สามารถจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้มากขึ้นถ้าเรื่องนั้นมีภาพประกอบอยู่ด้วย ขณะที่เมื่อมองในแง่ธุรกิจ หน้าหนึ่งถือเป็นจุดขาย (Sell point) ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ที่จะสร้างเอกลักษณ์หรือวิธีการในการนำเสนอข่าวสารในหน้าหนึ่งให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะนำเสนอข่าวที่สำคัญเท่านั้น หลายครั้งการนำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่งก็ เพื่อมุ่งเน้นในการขายมากกว่าต้องการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริง

ส่วนระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละครั้งที่อยู่ในช่วงเวลาประมาณ 11-30 นาที นั้นอธิบายได้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยากเรียนรู้และสนใจแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชน ตามทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อสนองความต้องการของบุคคล ของแม็คคอมบส์ และเบคเกอร์ (McCombs and Becker ,1979 : 51 – 52) อ้างถึงในจันดารา อุดมสิน ,2541 :9) เพื่อต้องการรับทราบเหตุการณ์ว่ามีอะไรเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจ ช่วยในการตัดสินใจในบางเรื่องเพราะการเปิดรับสื่อทำให้สามารถกำหนดความคิดเห็นของตนเองต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อาจใช้เป็นข้อมูลในการพูดคุยสนทนากับผู้อื่น หรือรู้สึกมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ เสริมสร้างความคิดเห็นของตนเองให้มั่นคงและสนับสนุนการตัดสินใจที่ดำเนินไปแล้ว สุดท้ายก็เพื่อให้เกิดความบันเทิง ผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีลา เตชาภิวัฒน์พันธ์ (2524:178) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน วันละ 1

ฉบับ ใช้ระยะเวลาในการอ่านประมาณ 30 นาที โดยช่วงเวลาที่อ่านไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาส ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันที่บ้านพัก หรือที่พัก เหตุผลในการอ่านเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ โดยจะอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจก่อน แล้วจึงอ่านเรื่องอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาหลังจากการได้อ่านเรื่องที่สนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของชิงชัย รอดชนะ (2544: 54) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มีผลต่อปัญหาการเกิดอาชญากรรม พบว่าประชาชนอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน โดยอ่านวันละ 2 ฉบับ ใช้ระยะเวลาในการอ่านไม่เกิน 30 นาที และอ่านเฉพาะข่าวพาดหัวและข่าวบางเรื่อง

1.3 ความคาดหวังของกลุ่มผู้อ่านด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

จากการศึกษาความคาดหวังของกลุ่มผู้อ่านด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ความคาดหวังของผู้อ่านด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวพาดหัวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมากที่สุดคือ ด้านการเขียนคำบรรยายบรรยายได้ภาพ รองลงมาคือ ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสามคือ ด้านการนำเสนอสุกूपิเศษหรือรายงานพิเศษ อันดับสี่คือ ด้านการเขียนความนำข่าว และอันดับห้าคือ ด้านการนำเสนอภาพข่าว

ด้านพาดหัวข่าว ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 9 ประเด็นจากทั้งหมด 16 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้คือ อันดับหนึ่งมีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ การนำเสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ และสามารถบอกระยะความสำคัญของประเด็นข่าวได้ชัดเจน รองลงมาคือการสะท้อนความเป็นไปของสังคม อันดับสามคือ กระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกิดการแก้ไขปัญหา อันดับสี่คือ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าวว่าผิดก่อนการดำเนินการตามกฎหมาย อันดับห้าคือไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการตีความที่สับสน อันดับหกคือการใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา กระชับชัดเจน ส่วนอันดับที่เหลือ การไม่ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเจ็บปวดแก่ผู้ซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก และการไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือหมิ่นประมาท

ด้านความนำข่าว ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 7 ประเด็นจากทั้งหมด 8 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้คือ อันดับหนึ่งคือต้องสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือสรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ ชัดเจน อันดับสามคือสรุปและสะท้อนเฉพาะประเด็นสำคัญของเนื้อหา อันดับสี่คือลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวชัดเจนตรงไปตรงมา อันดับห้าคือข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้ และอันดับที่เหลือมีจำนวนเท่ากับ 2 ประเด็นคือไม่ใช่ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือหมิ่นประมาท และไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในการข้อเท็จจริงของเหตุการณ์

ด้านเนื้อหาข่าว ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย รวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 22 ประเด็นจากทั้งหมด 25 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่

คาดหวังในการเขียนเนื้อชวามากที่สุดคือ ต้องเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ ร่องลงมากคือ การเสนอข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผย ชัดเจน อันดับสามคือ สลีการเขียนบอกข้อเท็จจริงตรงไปตรงมาต่อเนื่องและเข้าใจง่าย อันดับสี่คือมีการใช้แหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ อันดับห้าคือไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงจนคลาดเคลื่อน หรือเกินจริง

ด้านภาพข่าว ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 9 ประเด็นจากทั้งหมด 10 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้คือ อันดับหนึ่งคือ การไม่ใช้เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง ร่องลงมากคือ เน้นการนำเสนอเหตุการณ์ให้ตรงกับข้อเท็จจริง อันดับสามคือไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และหมิ่นประมาท อันดับสี่ มี 2 ประเด็นคือ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาด หรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว และไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก อันดับห้าคือ เลือกสรรภาพข่าวที่เหมาะสมกับผู้อ่าน มีการปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็ก หรือเยาวชน ภาพข่าวต้องไม่ดูจืด ลามก อนาจาร รุนแรง หวาดเสียวสยดสยอง ตลอดจนองค์ประกอบของภาพข่าวครบถ้วน

ด้านคำบรรยายใต้ภาพ ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของกลุ่มผู้อ่าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 6 ประเด็นจากทั้งหมด 7 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้คือ อันดับหนึ่งคือ การให้รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริง ร่องลงมากคือ ใช้ลีการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับ เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย อันดับสามคือการใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง อันดับสี่คือ สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพ ได้ครบถ้วน อันดับห้าคือ ไม่ระบุชื่อ นามสกุลและที่อยู่ของเด็ก เยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา ตลอดจนไม่ใช้ถ้อยคำที่รุนแรง สะเทือนขวัญ

ด้านสื่ภาพข่าวหรือรายงานพิเศษ ผู้อ่านมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ประเด็นที่ผู้อ่านมีความคาดหวังในระดับสูง มี 15 ประเด็นจากทั้งหมด 18 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่คาดหวังในการนำเสนอสื่ภาพข่าวมากที่สุดคือ เสนอเรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม ร่องลงมากคือมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว อันดับสามคือ เรื่องราวต้องน่าสนใจ อันดับสี่มีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ ไม่แต่งเติมข้อมูลเท็จจริงจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจริง และลีการเขียนที่ตรงไปตรงมาเปิดเผยข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอ่านเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำลายชื่อเสียง

จากผลสรุปความคาดหวังของกลุ่มผู้อ่านต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ตามแนวคิดของฮันท์ (1977) ที่กล่าวว่าบุคคล นอกเหนือจากบทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์และหน้าที่กำหนดไว้แล้วนั้น ยังต้องมีบทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้อื่นอีกด้วย อย่างสื่อมวลชนนอกจากบทบาทในการให้ข่าวสารแล้ว ยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพด้วย ทั้งนี้เพราะจริยธรรมเป็นหลักการที่มนุษย์ในสังคมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในสังคม เมื่อมนุษย์นำจริยธรรมไปใช้กับการประกอบอาชีพในแต่ละสังคม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนดี

และคนเลว จึงควรต้องมีการวางกรอบให้ปฏิบัติเพื่อยึดถือเป็นหลักประพฤติปฏิบัติอันดีงาม เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ไว้ในหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความคาดหวังของประชาชน ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างศรัทธาให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย

อีกทั้งความคาดหวังยังเป็นผลมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ตามแนวคิดของไวท์ (White, 1950) ที่กล่าวว่าบรรณาธิการจะคัดเลือกข่าวโดยมองถึงความต้องการของผู้อ่าน และการแข่งขันของสื่อ

นอกจากนั้นในทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน ที่มีการศึกษาในระดับโครงสร้าง (Structure) ภาพรวมของความเป็นสื่อมวลชนนั้น ๆ และในระดับของการปฏิบัติงาน (Performance) ที่แสดงออกมาผ่านตัวบุคคล บรรทัดฐานจะเป็นตัวบอกถึงสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่สื่อมวลชนควรปฏิบัติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการควบคุม (Control) การปกป้อง (Protection) และการกำกับดูแล (Regulation) แม้ในความเป็นจริงจะไม่มีสื่อมวลชนใดที่จะทำตามหลักการตามอุดมคติของบรรทัดฐานได้อย่างครบถ้วน แต่บรรทัดฐานจะเป็นตัวที่คอยเหนี่ยวรั้งไม่ให้สื่อตกต่ำหรือผลักดันไปในทางที่เสียหาย

ดังนั้นผู้อ่านย่อมคาดหวังว่านักหนังสือพิมพ์นอกจากจะต้องทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารสู่ประชาชนแล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ตามจริยธรรมทางวิชาชีพของตนเองอย่างยิ่งอีกด้วย แม้ว่าในความเป็นจริงจะปฏิบัติไม่ได้ครบถ้วนตามหลักอุดมคติของบรรทัดฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้อ่านมีความคาดหวังต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย อยู่ในระดับสูง เริ่มตั้งแต่การพาดหัวข่าว ที่ผู้อ่านมีความคาดหวังคล้ายคลึงกันกับการเขียนเนื้อข่าว ว่าต้องนำเสนอข้อเท็จจริง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ และบอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวได้ชัดเจน การเขียนความนำข่าวที่คาดหวังว่า จะเป็นการสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การนำเสนอภาพข่าวที่คาดหวังว่าจะไม่ใช่เทคนิคการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง การเขียนคำบรรยายใต้ภาพที่คาดหวังว่าจะให้รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริง รวมทั้งสื่อบุคคลพิเศษที่คาดหวังว่าเรื่องราวที่นำเสนอจะสะท้อนปัญหากระตุกเตือนสังคมได้ ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นการคาดหวังของกลุ่มผู้อ่านที่มีต่อนักหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่เป็นผู้อ่าน

2.1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของนักหนังสือพิมพ์

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้งหมด 13 ชื่อฉบับ จำนวน 167 คน พบว่า เกินครึ่งของจำนวนนักหนังสือพิมพ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย เกือบ 2 ใน 5 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอายุระหว่าง 30-34 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 35-39 ปี ซึ่งมีไม่ถึง 1 ใน 5 ของจำนวนทั้งหมด

4 ใน 5 ของจำนวนนักหนังสือพิมพ์มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาคือ ปริญญาโท ซึ่งมีจำนวนไม่ถึง 1 ใน 5 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีตำแหน่งงานเป็นผู้สื่อข่าว รองลงมาเป็น หัวหน้าข่าว ซึ่งมีจำนวนไม่ถึง 1 ใน 5

เกือบ 2 ใน 5 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี รองลงมาคือ ระหว่าง 9-12 ปี คิดเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนทั้งหมด

2.2 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

จากการศึกษา บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91

สำหรับบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวัน แยกเป็นรายด้านโดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ รองลงมาคือ ด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ อันดับสามคือ ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว อันดับสี่คือ ด้านการเขียนความน่าข่าว อันดับห้าคือ ด้านการนำเสนอภาพข่าว

ด้านการพาดหัวข่าว นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ประเด็นที่นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูง มี 13 ประเด็นจากทั้งหมด 18 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่มีบทบาทหน้าที่มากที่สุดคือ ใช้ถ้อยคำที่เขียนบอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน รองลงมา มี 2 ประเด็นด้วยกันคือ เสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ และการเขียนพาดหัวต้องสั้น กระชับตรงความหมาย อันดับสามคือ สามารถสร้างเป็นประเด็นที่น่าสนใจ อันดับสี่คือ สะท้อนความเป็นไปของสังคม อันดับห้าคือ ถ้อยคำที่เขียนสามารถจัดลำดับความสำคัญของข่าวได้

ด้านการเขียนความน่าข่าว นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ประเด็นที่นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูง มี 6 ประเด็นจากทั้งหมด 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้คือ อันดับหนึ่ง เสนอเนื้อหาสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้ รองลงมาคือ สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อันดับสามคือ การเขียนความน่าข่าวด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้ อันดับสี่คือ ลีลาการเขียนที่บอกถึงเรื่องราวชัดเจนตรงไปตรงมา อันดับห้าคือ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือหมิ่นประมาท อันดับหกคือ ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในเรื่องข้อเท็จจริงของเหตุการณ์

ด้านการเขียนเนื้อหาข่าว นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูงโดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ทุกประเด็น นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูงทั้งหมด ซึ่งประเด็นที่มีบทบาทหน้าที่มากที่สุดคือ ข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ การนำเสนอข้อเท็จจริงที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ อันดับสามคือ การเขียนเนื้อหาข่าวเน้นประเด็นข่าวให้เป็นจุดสนใจของสังคม อันดับสี่คือ มีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ อันดับห้าคือ มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงข้อเท็จจริง ตามลำดับ

ด้านการนำเสนอภาพข่าว นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ประเด็นที่นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูง มี 10 ประเด็นจากทั้งหมด 11 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่มีบทบาทหน้าที่มากที่สุดคือ เน้นเสนอข้อเท็จจริงตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รองลงมาคือ ไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง อันดับสามคือ ภาพข่าวควรมีการปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็กหรือเยาวชน อันดับสี่คือ พิจารณาถึงองค์ประกอบภาพข่าวใน

หนังสือพิมพ์ว่าครบถ้วนก่อนนำเสนอต่อผู้อ่าน อันดับห้าคือ ภาพข่าวไม่อุจาด ลามากและอนาจาร ตามลำดับ

ด้านการเขียนคำบรรยายใต้ภาพ นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ทุกประเด็นนักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูงทั้งหมด ซึ่งประเด็นที่มีบทบาทหน้าที่มากที่สุดคือ รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว รองลงมาคือ ไม่ระบุชื่อและนามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็กเยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา อันดับสามคือ ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง อันดับสี่คือ ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน ตามลำดับ

ด้านการเขียนสรุปข่าวหรือรายงานพิเศษ นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งทุกประเด็นนักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในระดับสูงทั้งหมด โดยประเด็นนักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่มากที่สุด คือ เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม รองลงมาคือ มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว อันดับสามคือ ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนหรือเกินจริง อันดับสี่มีด้วยกัน 2 ประเด็นคือ แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงใช้วิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม และลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมาอ่านแล้วเข้าใจง่าย อันดับห้าคือ ลีลาการเขียนดึงดูดให้ติดตามเรื่องราว ตามลำดับ

จากผลสรุปบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง อธิบายได้จากจากการแสดงบทบาทของบุคคลตามแนวคิดของฮันท์ (1977) ที่กล่าวว่าบุคคลจะแสดงบทบาทแต่ละคนตามที่สังคมกำหนด ซึ่งตำแหน่งที่ได้รับจะมีการกำหนดหน้าที่ควบคู่ไปด้วย อย่างเช่น สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ในการรายงานข้อมูลข่าวสาร หนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อมวลชนก็ทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง ตามบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอันดับแรกของหนังสือพิมพ์ ที่สำคัญข้อมูลข้อเท็จจริงเหล่านั้นจะต้องถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นธรรม ปราศจากอคติหรือมุ่งผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องรัตน นุ่มไพศาล (2522) ที่กล่าวไว้ว่า หนังสือพิมพ์มีหน้าที่รวบรวมเหตุการณ์มาเสนอแก่ประชาชนและทำให้เข้าใจเรื่องราวเหล่านั้นอย่างแท้จริง เพราะหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่ในการให้รายละเอียดได้ดี ทั้งนี้ยังใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของนิธินา เมลิองนนท์ (2539) ที่ศึกษาถึงความตระหนักของผู้สื่อข่าวต่อจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อจริยธรรมทางวิชาชีพในระดับสูง แต่อาจจะยังมีปัจจัยแทรกในด้านเวลา การแข่งขันผลประโยชน์ขององค์กรและผลประโยชน์ส่วนตัว รวมทั้งงานวิจัยของวิโรจน์ ศรีหิรัญ (2541) ที่ผลการวิจัยระบุว่าจิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีจิตสำนึกมากที่สุดในเรื่องความรับผิดชอบในการนำเสนอภาพข่าวที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจริยธรรม และการตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรมโดยยึดถือค่านิยมผูกพันกับหน้าที่ ยึดหลักการเน้นการพูดความจริง เลือกรักดีต่อผู้อ่านหรือประชาชน อิงทั้งคุณค่าข่าวและจริยธรรม

นอกจากนั้นตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) มีหลักการที่สำคัญคือ แม้ว่าสื่อมวลชนจะได้รับการยืนยันหรือประกันในเสรีภาพของตนในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ก็ตาม แต่ต้องมีการเพิ่มในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมลงไปด้วย จึงกำหนดข้อปฏิบัติที่สื่อมวลชนพึงกระทำด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า สื่อมวลชนจะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความจริงอย่างละเอียด

รอบด้านและได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบโดยพิจารณาอุปบริบทที่เหตุการณ์เกิดขึ้น สื่อมวลชนจะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อันเป็นช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นสาธารณะ รวมถึงสื่อมวลชนควรจะมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2541 :102) เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ที่ต้องรายงานข่าวสารที่ตรงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการตรวจสอบและมีหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ข่าวสารที่น่าเสนอสามารถสร้างเป็นประเด็นพูดคุยระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสังคมเข้ามาตรวจสอบข้อมูลที่นำเสนอ ในขณะที่เดียวกันหนังสือพิมพ์ก็ต้องมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง โดยไม่ถูกกดขี่ ครอบงำจากกลุ่มบุคคลใดในสังคม รวมทั้งใช้สิทธิเสรีภาพอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย แม้ว่าในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้อาจจะไม่ครบถ้วนตามทฤษฎีความรับผิดชอบก็ตาม ดังจะเห็นจากผลการวิจัย พบว่านักหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในการพาดหัวข่าวโดยใช้ถ้อยคำที่เขียนบอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน การเขียนความนำข่าวโดยเสนอเนื้อหาสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้ การเขียนเนื้อข่าวและภาพข่าวโดยเน้นเสนอข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การเขียนคำบรรยายได้ภาพโดยเสนอรายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว และสุดท้ายด้านการเขียนสื่อกับข่าวหรือรายงานพิเศษที่เสนอเรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม นอกจากนี้บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งยังไปสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจริยธรรมที่สื่อมวลชนนำไปปฏิบัติ 2 แนวคิดคือ (สุกัญญา ติระวณิช, 2537 :821) แนวคิดที่มุ่งสู่บุคคลหรือบุคคลาธิปไตย (People Oriented) ที่จะคำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจของสื่อมวลชนจะใช้ความรู้สึกของตนเองที่มีลักษณะเป็นอัตวิสัยและความรู้สึกของผู้อื่นมาเป็นปัจจัยในการคัดเลือกข่าวและเลือกเน้นเนื้อหาในบางเรื่องหรือละเอียดที่จะเอ่ยในบางเรื่อง และแนวคิดที่มุ่งเน้นเหตุการณ์ (Event-Oriented) ที่ยึดถือข้อเท็จจริงเป็นหลักใหญ่ โดยสื่อมวลชนไม่สนใจถึงผลกระทบต่อผู้อื่นที่จะเกิดขึ้นว่ามากน้อยเพียงใด แต่จะใส่ใจในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง (Objective) รวมถึงไม่นำอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เหมือนกับนักหนังสือพิมพ์ที่ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในทุก ๆ ด้านตามความคาดหวังของผู้อ่าน นั่นคือ นักหนังสือพิมพ์ยึดทั้งสองแนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้านจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง

2.3 มूलเหตุจูงใจของนักหนังสือพิมพ์ในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ

จากการศึกษา พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์ทั้งหมด เห็นว่ามูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมากที่สุด 3 อันดับแรกของอันดับหนึ่งคือ นโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่ รองลงมาคือ ไม่ถึง 1 ใน 5 ของนักหนังสือพิมพ์ เห็นว่าเป็นเพราะยอดขายของหนังสือพิมพ์ และไม่ถึง 1 ใน 10 ของนักหนังสือพิมพ์ เห็นว่ามี 3 เหตุผลด้วยกันคือ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว และความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ

นักหนังสือพิมพ์ เกือบ 2 ใน 10 เห็นว่ามูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมากที่สุด 3 อันดับแรกของอันดับสองคือ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ ไม่ถึง 1 ใน 5 ของนักหนังสือพิมพ์ เห็นว่าเป็นเพราะโฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ และไม่ถึง 1 ใน 10 ของนักหนังสือพิมพ์ให้เหตุผลว่าเพราะนโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่

นักหนังสือพิมพ์ 1 ใน 5 เห็นว่ามูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งรายวันภาษาไทยมากที่สุดใน 3 อันดับแรกของอันดับสามคือ ยอดขายของหนังสือพิมพ์ และเกินกว่า 1 ใน 10 ของนักหนังสือพิมพ์ ให้เหตุผลว่าอันดับสองคือ อามิสสินจ้าง และอันดับสามคือ ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ

จากผลการวิจัยถึงมูลเหตุจูงใจของนักหนังสือพิมพ์ในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ อธิบายได้ว่า แม้ว่านักหนังสือพิมพ์จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ แต่บางครั้งก็อาจมีอิทธิพลทั้งภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ทำให้บางฉบับขาดความรับผิดชอบต่อผู้อ่านหรือสังคมไปบ้าง ขณะ บางครั้งก็หลีกเลี่ยงได้และหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยแซนแมนและแซคแมน (Sandman, Rubin and Sachsman, 1976: 82 อ้างในสิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2542: 67-75) กล่าวถึงอิทธิพลที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์ไว้ถึง 7 ประการ ได้แก่ อิทธิพลจากการโฆษณา อิทธิพลจากระบบการค้าผูกขาด อิทธิพลจากรัฐบาล อิทธิพลจากนโยบายของเจ้าของหนังสือพิมพ์ อิทธิพลจากสาธารณผู้อ่าน อิทธิพลจากหนังสือพิมพ์เอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า นโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่ เป็นมูลเหตุจูงใจให้ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพมากที่สุดใน 3 อันดับแรกของอันดับหนึ่ง เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร ส่วนหนึ่งถูกควบคุมจากเจ้าของหนังสือพิมพ์ที่จะกำหนดนโยบายในการนำเสนอข่าว โดยนักหนังสือพิมพ์ซึ่งสังกัดอยู่ต้องปฏิบัติตาม ยิ่งถ้าเจ้าของหนังสือพิมพ์ใช้อคติส่วนตัวในการสั่งการให้ปิดกั้นหรือเผยแพร่ไปยังผู้อ่าน หรือการทำให้ข่าวเกิดความเด่นโดยไม่คำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของผู้อ่าน รวมทั้งเจ้าของมีอิทธิพลควบคุมไปถึงการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อสนองความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองยิ่งอันตรายที่สุด เพราะทำให้ข่าวสารจะถูกบิดเบือนจนประชาชนไม่สามารถนำไปใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้

ขณะที่ผลการวิจัยอีกชุด ศักดิ์เศรษฐ์ (2544) เรื่อง ปัจจัยการเสนอข่าวผิดพลาดและการยอมรับของหนังสือพิมพ์ ก็พบว่าความผิดพลาดในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลักด้วยกัน 4 ประการ คือ นักข่าว แหล่งข่าว เงื่อนไขเวลา และนโยบายองค์กรของหนังสือพิมพ์ และจากการเสนอข่าวที่ผิดพลาดส่งผลให้มาตรฐานทางจริยธรรมของนักข่าวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และยังคงกล่าวถึงประเด็นกระบวนการทำข่าวและนโยบายการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ว่า นโยบายประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสู่สาธารณะ คือมุ่งแสวงหากำไร คือความต้องการที่จะขาย สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้น ต้องตกอยู่ภายใต้นโยบายองค์กรที่กำหนดอย่างเข้มแข็งจากนายทุนผู้คำนึงถึงประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก รวม

นอกจากนั้นยังพบว่า โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ก็เป็นมูลเหตุจูงใจ ใน 3 อันดับแรกของทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสองด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ต้องยอมรับว่า โฆษณาเป็นอิทธิพลที่ทรงพลังต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์อย่างไม่มีใครคาดคิด เพราะเป็นการเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์ในเชิงผลประโยชน์ทางการค้ามากกว่าผลประโยชน์ทางการเมือง ยิ่งในภาวะที่เกิดวิกฤตโฆษณาจะส่งผลกระทบต่อรายรับจากการโฆษณาที่ลดลงอย่างกะทันหัน ทำให้โฆษณาเข้าไปควบคุมปริมาณพื้นที่และการผลิตของหนังสือพิมพ์ ที่ยอมงดเสนอข่าวหรือยอมถอนข่าวที่กระทบต่อสินค้าที่ลงหรือกำลังจะลงโฆษณา เพราะกลัวถูกถอนไปลงหนังสือพิมพ์คู่แข่ง รวมไปถึงการเขียนโฆษณาเชิงประชาสัมพันธ์ในรูปข่าวหรือสารคดีแฝงอยู่ในหน้าต่าง ๆ โดยไม่มีสัญลักษณ์หรือระบุว่าเป็นเนื้อหาโฆษณา จนถูกตำหนิจากนักวิพากษ์สื่อว่าทำผิดจริยธรรม และเป็นการนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว

ขณะที่แนวคิดแม็ก เจอร์นัลลิซึม ที่กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ไทยกำลังย่างกรายเป็น McJournalism ในทิศทางเดียวกับยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งนำหลักการจัดการที่เรียกว่า แมคโดนัลด์ไนซ์ (Mcdonalization) มาใช้บริหารงานหนังสือพิมพ์ โดยเป็นหลักการจัดการร้านอาหารแบบฟาสต์ฟู้ด ประกอบด้วยหลัก 4 ประการคือ หลักเรื่องประสิทธิภาพ หลักการคำนวณได้ หลักการเรื่องคาดการณ์ได้ และหลักการเรื่องการควบคุม หนังสือพิมพ์ไทยมีความเปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องประสิทธิภาพ จนเข้าไปผลักดันกลไกทางการตลาด ด้วยเหตุนี้หนังสือพิมพ์ไทยต้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางการตลาด ทั้งในแง่การหา ผลิตภัณฑ์ และนำเสนอข่าวที่มีลักษณะเน้นทางธุรกิจมากขึ้น หนังสือพิมพ์กลายเป็นพื้นที่ของกลุ่มทุนที่คอยให้เงินอุดหนุนเพื่อสร้างอำนาจ และผลประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง อีกทั้งข่าวแปรสภาพเป็นสินค้าที่ตอบสนองผู้บริโภค เจ้าของหนังสือพิมพ์ใช้นโยบายการนำเสนอข่าวที่ให้ความสำคัญกับไลฟ์สไตล์ของดารารหรือผู้มีชื่อเสียง ความสัมพันธ์ทางเพศของไฮโซ จนหนังสือพิมพ์มีลักษณะเป็น Consumer Journalism โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่มีผู้บริโภคในตลาดล่าง ยิ่งกว่านั้นยังยึดหลักการคำนวณได้ ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ประเมินในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ ทำให้หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับยอดพิมพ์ ที่หมายถึงยอดการขายที่จะได้รับ เป็นดัชนีวัดความสำเร็จ ส่งผลให้นักหนังสือพิมพ์ในฐานะผู้เฝ้าประตู ต้องมองความต้องการของผู้อ่านเป็นหลัก คุณภาพและวิธีการเขียนข่าวเปลี่ยนไป และคำนึงถึงการแข่งขันของสื่อในเชิงธุรกิจมากขึ้น

การรับอามิสสินจ้างของนักหนังสือพิมพ์ ก็เป็นอีกมูลเหตุหนึ่งในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ทองธนากุล (2542) ที่พบว่า การที่นักหนังสือพิมพ์รับของขวัญหรืออามิสสินจ้าง ถือเป็นปัญหาด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพได้ แม้จะมีระบุในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์ในหมวด 3 ข้อที่ 22 ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่าหรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน ก็ตาม ทั้งนี้ นักหนังสือพิมพ์อาจมองว่าอามิสสินจ้างที่ได้รับเหล่านั้นมีมูลค่าไม่มากนัก และเป็นเพียงสินน้ำใจที่แหล่งข่าวให้เท่านั้น

สำหรับความไม่เข้มงวดของข้อบังคับจริยธรรมทางวิชาชีพ ที่ผลการวิจัยระบุว่าเป็นมูลเหตุในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพอีกประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒนา พัฒนพงศ์และคณะ (2539) ที่ศึกษาถึง สื่อมวลชนกับบทบาทด้านจริยธรรม พบว่า มาตรการควบคุมทางการปกครองจะถูกมาใช้ควบคุมหนังสือพิมพ์ แต่ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบอาจจะละเลยเพิกเฉย บางครั้งอาจเข้ามากดดันแต่เพียงชั่วคราว แล้วก็มีการปล่อยปละละเลยต่อไป ทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่เกรงกลัวที่จะถูกลงโทษหรืออาจกล่าวว่า แม้จะมีข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์จากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติหรือจรรยาบรรณของสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ที่ออกมาเพื่อเป็นขอบเขตสะกั้นรัฐบาลในการออกกฎหมายมาคุกคามเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ แต่องค์กรอิสระเหล่านี้ก็ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงใจคนไทย จนถูกมองเป็นสื่อกระดาษ (สุมิตร เหมสกุล, 2548: 259) ที่ไม่ทำให้นักหนังสือพิมพ์เกิดความเกรงกลัว อีกทั้งข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นการควบคุมตนเอง (Self-Control) ก็ไม่มีบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนที่เหมือนบทลงโทษตามกฎหมาย

ส่วนภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ เนื่องจากอาชีพผู้สื่อข่าว มีรายได้แต่ละเดือนไม่สูงนักในขณะที่ค่าครองชีพทุกวันนี้ที่นับวันจะเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง หากพิจารณาเฉพาะรายได้เพื่อเลี้ยงชีพโดยลำพังก็แทบพอดีหรือเกือบไม่พอเพียง ยิ่งรวมครอบครัวของผู้สื่อข่าวเข้าไปด้วย ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องยอมละเลยหรือบางครั้งละเมิดจริยธรรมเพื่อให้ตนเองและครอบครัวอยู่รอดให้ได้

สรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สมมติฐานที่ 1 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และประชาชนมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้งโดยรวม มีความแตกต่าง และรายด้านมีความแตกต่างบางส่วน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สำหรับนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความคาดหวังของด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันนั้น เป็นไปตามทฤษฎีของเดอเฟลอร์ (DeFleur, 1966) ที่อธิบายถึงทฤษฎีความแตกต่างทางปัจเจกชน (The Individual Difference Theory) ไว้ว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันด้านบุคลิกภาพ และสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม มีการเรียนรู้มาจากสังคมที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีทัศนคติ ความคิดเห็น ความคาดหวัง ความเชื่อ แตกต่างกัน และยังมีทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม (Social Categories Theory) ที่อธิบายถึงบุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น การศึกษา อาชีพ เพศ ภูมิภาค เป็นต้น จะมีพฤติกรรม การสื่อสารที่คล้ายคลึง จนทำให้สื่อมวลชนแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ตามลักษณะสังคมของบุคคลด้วย รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ศึกษาข้อมูลของผู้รับสารในเรื่องเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ ศาสนา เช่นกัน โดยกล่าวว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์ที่คล้ายคลึงน่าจะมีพฤติกรรมที่คล้ายกัน ส่วนบุคคลที่มีคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันก็ทำให้ความคิดและพฤติกรรม รวมถึงความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันด้วย ซึ่งทั้งสามทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น ยังเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการ หรือพฤติกรรมในการเลือกสรรข่าวสารของผู้รับสาร (Selective Process) ตามที่แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้อธิบายไว้ว่าผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากทางสื่อมวลชนแหล่งใดแหล่งหนึ่งตามความสนใจและความต้องการ และจะเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน ซึ่งแซรมบ์ (Scharamm, 1973) ก็กล่าวถึงองค์ประกอบที่ส่งผลให้การเลือกรับข่าวสารของผู้รับสารที่แตกต่างด้วย เช่น ประสบการณ์ ภูมิหลัง การศึกษา อาชีพ ตลอดจนทัศนคติ เช่น ประชาชนอาจเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะต้องการรู้เรื่องข่าวสารชาวบ้านซึ่งตรงกับสภาพแวดล้อม และจิตใจของตนเอง ในขณะที่นักวิชาการอาจเลือกหนังสือพิมพ์มติชน เพราะสนใจข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ หรือข่าวสังคม และเมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารอาจจะตีความของข่าวขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านทางสื่อมวลชนไม่ตรงกับกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือตีความ ตามความเข้าใจ ประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกายหรือแม้แต่สภาวะของอารมณ์ในขณะนั้นอีกด้วย

นอกจากนั้นทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (K-A-P) ก็สามารถนำมา อธิบายถึงความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งใน

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกันระหว่างนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนได้ด้วย จากทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมโดยมีหลักว่า ความรู้ความเข้าใจดี ทักษะคิดและพฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงตามมา นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนเมื่ออ่านข่าวสารในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ก็จะใช้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์จากอาชีพของตนเองในการตีความหมายในแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นการพาดหัวข่าว ด้านความนำข่าว ด้านการเขียนเนื้อข่าว ด้านภาพข่าว ด้านการเขียนบรรยายใต้ภาพ และด้านการนำเสนอสรุปพิเศษหรือรายงานพิเศษ ยิ่งกว่านั้นนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนยังมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานและวิธีในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของหนังสือพิมพ์อีกด้วย เช่น วิธีการเขียนพาดหัวข่าวจะต้องใช้ข้อความที่น่าสนใจดึงดูดผู้รับสารให้ชวนติดตามหรือตัดสินใจซื้อ การพาดหัวแต่ละครั้งของหนังสือพิมพ์ในฐานะผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (gatekeeper) ก็มีปัจจัยในการพิจารณาว่าต้องสนองความต้องการของผู้อ่านเป็นหลัก ภาพข่าวที่ปรากฏในหน้าหนึ่งเป็นการสื่อสารด้วยภาพที่ช่วยสร้างความสมบูรณ์ในการเข้าใจเนื้อหาได้ดีกว่าการเขียนหรือบอกเล่าด้วยวาจา การเขียนเนื้อข่าวควรให้รายละเอียดที่ครบถ้วน เทียบตรง ปราศจากอคติ การบรรยายใต้ภาพจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้อ่านมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักวิชาการมีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์เป็นไปตามความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของตนเอง แต่ขณะเดียวกันประชาชนในฐานะผู้รับสารก็มีวิธีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ ตามที่แคทซ์และคดะ (Katz and other, 1974) กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารมีการใช้สื่อมีด้วยกันหลายสาเหตุ เช่น ต้องการรับทราบเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น มีข้อมูลช่วยตัดสินใจ หรือจะใช้เป็นหัวข้อพูดคุยระหว่างกัน ประชาชนอ่านข่าวสารหน้าหนึ่งจากหนังสือพิมพ์ก็เพื่อรับทราบว่า มีเหตุการณ์ใดสำคัญหรือน่าสนใจ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน แม้จะใช้ความรู้ความเข้าใจที่สั่งสมผ่านจากประสบการณ์ตามที่คาร์เตอร์ กู๊ด (Carter Good, 1973:325) ได้กล่าวไว้ในความหมายของความรู้ว่าเป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้ แต่บลูม (Bloom, 1971) ก็จัดแบ่งพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้และความคิดไว้หลายระดับ กล่าวคือความรู้ความทรงจำของประชาชนมาจากสื่อมวลชน แต่นักวิชาการมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือตำราทางวิชาการ ซึ่งก็จะทำให้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินแตกต่างกัน เช่น ประชาชนอ่านพาดหัวข่าวเพราะต้องการรู้ว่ามีประเด็นเด่นหรือสำคัญอย่างไร ดูภาพข่าวเพราะน่าสนใจและเข้าใจง่าย อ่านคำบรรยายใต้ภาพเพราะต้องการรู้รายละเอียดของเหตุการณ์ ส่งผลให้ประชาชนคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์เป็นไปตามความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของตนเองเช่นกัน ส่วนนักวิชาการก็จะรู้การพาดหัวข่าวต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจจนอาจใช้คำที่หือหวาหรือเร้าใจ ส่วนภาพข่าวก็เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่ายกว่าการอธิบายด้วยลายลักษณ์อักษร ซึ่งคำกล่าวข้างต้นยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ทองธนากุล (2542) เรื่องปัญหาด้านจริยธรรมและบทบาทของสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์และผู้อ่านในด้านความตระหนักถึงจริยธรรมหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวมีความแตกต่างกัน โดยนักหนังสือพิมพ์มีความตระหนักในการนำเสนอข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้อ่านกลับเห็นว่านักหนังสือพิมพ์มีความตระหนักในการนำเสนอข่าวอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น หากนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนมีความแตกต่างทางปัจเจกชน อยู่ในการแบ่งกลุ่มทางสังคมและลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน รวมถึงความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในระดับสูง

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้งนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนอยู่ในระดับสูง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้คือ

ตามทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อของทีแคทซ์และคณะ (Katz and other, 1974) อธิบายว่า การบริโภคสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสาร ซึ่งแต่ละคนมีวัตถุประสงค์ และการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง เช่นเดียวกับนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชนต่างมีความต้องการอ่านข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เพื่อรับทราบเหตุการณ์ พุดคุยสนทนา หรือทำให้รู้สึกว่ายู่ในเหตุการณ์ทั้งนี้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมจะกระตุ้นให้บุคคลตระหนักถึงปัญหาทำให้ต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ แม้ว่าโอกาสที่จะได้รับการตอบสนองความพึงพอใจ ความต้องการ สถานการณ์ทางสังคมมีน้อยมาก เพราะฉะนั้นสื่อมวลชนจะต้องเป็นตัวเสริมหรือทดแทนเพื่อเสริมย้ำความเชื่อทางสังคม และสถานการณ์ทางสังคมจะจัดขอบเขตความคาดหวังและความคล้อยคลึงให้เกิดขึ้นกับตัวผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าความคาดหวังของกลุ่มผู้อ่านต่อจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีภาพรวมอยู่ในระดับสูง

นอกจากนั้นแนวคิดของฮันท์ (1977) ที่กล่าวว่าบุคคลนอกเหนือจากบทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และหน้าที่กำหนดไว้แล้วนั้น ยังมีบทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้อื่นอีกด้วย เช่นเดียวกับสื่อมวลชนนอกเหนือจากปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แล้วยังต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพควบคู่ไปด้วย หนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน มีบทบาทที่ได้รับความคาดหวังหลายประการ เช่น บทบาทในการให้ข่าวสาร มีหน้าที่แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อรายงานสู่ประชาชน ที่สำคัญข้อมูลข้อเท็จจริงที่รายงานเหล่านั้นจะต้องถูกต้อง สมบูรณ์ เทียบตรงและเป็นจริง เป็นธรรมโดยปราศจากอคติส่วนตนหรือมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัว บทบาทในการแสดงความคิดเห็นหรืออธิบายความหมายของข่าวในการเสนอข่าวต้องรายงานเฉพาะในส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น ส่วนการแสดงความคิดเห็น ต้องวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์โดยเชื่อมโยงกับทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องมีความเป็นกลาง และยุติธรรม มิฉะนั้นจะกลายเป็นดาบสองคม กลายเป็นการสร้างมติมหาชนหรือปลุกปั่นทำลายสังคม สอดคล้องกับงานเขียนของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2526) และยุทธีวัฒน์ ภัทรานุกัทร (2521) ที่ว่าหนังสือพิมพ์ต้องพยายามนำเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้านคือ ด้านที่เห็นพ้องและด้านที่คัดค้าน นักหนังสือพิมพ์ต้องรู้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและสามารถวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง พึงระมัดระวังในการอธิบายตีความข่าวและแสดงความคิดเห็นบนรากฐานของเหตุผลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะอาจส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้อ่านอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้มิกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมทางวิชาชีพของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยิ่งกว่านั้นคนจำนวนมากมักกล่าวว่าหนังสือพิมพ์เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลและอำนาจต่อผู้รับสาร ทั้งด้านความรู้ลึกความคิดเห็นท่าทีและพฤติกรรมการแสดงออก ด้วยการนำเสนอข่าวสารที่มีการหลั่งไหลอย่างต่อเนื่อง (Continuing flow of information) อีกทั้งจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรใช้เป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคม ซึ่งหนังสือพิมพ์นอกเหนือจะปฏิบัติหน้าที่ตามสังคม

กำหนดแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้อื่นซึ่งในที่นี้ก็คือนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน ในฐานะผู้รับสารด้วย

ดังนั้นจากการบริโภคข่าวสารในหน้าหนึ่งจากหนังสือพิมพ์ตามความต้องการและแรงจูงใจ ซึ่งแต่ละคนมีวัตถุประสงค์ และการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ตามบทบาทหน้าที่ทางสังคมและความคาดหวังของผู้อื่น ส่งผลให้ทั้งนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและประชาชน มีความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอยู่ในระดับสูง

สมมติฐานที่ 3 นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักหนังสือพิมพ์สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันจะมีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่แตกต่างกัน

จากผลวิจัยบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะมีความประสงค์หรือสังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันก็ตาม ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของอันท์ (1977) ที่กล่าวว่าบุคคลจะแสดงบทบาทแต่ละคนตามที่สังคมกำหนด ซึ่งตำแหน่งที่ได้รับจะมีการกำหนดหน้าที่ควบคู่ไปด้วย รวมทั้งเดนิส แม็คควอล (McQuail, 1994) ได้ระบุลักษณะสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนไว้ว่า ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสื่อจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานทางวิชาชีพ เพราะตามหลักการที่สำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น คือ แม้ว่าสื่อมวลชนจะได้รับการยืนยันหรือประกันในเสรีภาพของตนในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ก็ตาม แต่ต้องมีการเพิ่มในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมลงไปด้วย จึงกำหนดข้อปฏิบัติที่สื่อมวลชนพึงกระทำด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า สื่อมวลชนจะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความจริงอย่างละเอียด รอบด้านและได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบโดยพิจารณาดูบริบทที่เหตุการณ์เกิดขึ้น สื่อมวลชนจะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อันเป็นช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นสาธารณะ รวมถึงสื่อมวลชนควรมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2541 :102) โดยเสรีภาพในการแสดงออกไม่ใช่สิทธิสูงสุดเด็ดขาด แต่เป็นสิทธิถ่วงดุลกับสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลอื่น และผลประโยชน์ที่สำคัญของสาธารณะ โดยยึดหลักว่ามนุษย์ในฐานะเป็นสิ่งซึ่งดำรงอยู่ในสังคม ย่อมมีหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ของสังคม นั่นคือหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนในการดำรงบทบาทในด้านต่าง ๆ ย่อมมีภาระหน้าที่ต่อผู้รับสารเพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคม และจำเป็นต้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเพียงพอและมีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กันไปด้วย เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ที่ต้องรายงานข่าวสารที่ตรงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการตรวจสอบและมีหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ข่าวสารที่น่าเสนอสามารถสร้างเป็นประเด็นพูดคุยระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสังคมเข้ามาตรวจสอบข้อมูลที่น่าเสนอ ในขณะที่เดียวกันหนังสือพิมพ์ก็ต้องมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง โดยไม่ถูกกดขี่ ครอบงำจากกลุ่มบุคคลใดในสังคม รวมทั้งใช้สิทธิเสรีภาพอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

นอกจากนั้นสื่อหนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อมวลชน ก็มีบทบาทหน้าที่หลายประการด้วยกัน เช่น บทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ถือเป็นบทบาทหลักที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานหรือนำเสนอสู่ประชาชน ที่สำคัญข้อมูลข้อเท็จจริงเหล่านั้นจะต้องสมบูรณ์ เที่ยงตรง เป็นธรรม ปราศจากอคติส่วนตัวหรือมุ่งผลประโยชน์ โดยไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นลงไปเพื่อให้ประชาชน

สามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง เหมือนที่รัตน นุ่มไพศาล (2522) ระบุว่าหนังสือพิมพ์มีหน้าที่ในการรวบรวม เหตุการณ์มาเสนอประชาชนและทำให้เข้าใจเหตุการณ์นั้นอย่างแท้จริง เพราะหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่ในการให้ รายละเอียดได้ดีและเปิดเผยมากกว่า ทั้งนี้ยังใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของนิธินา เมลิ่งนนท์ (2539) ที่ศึกษา ถึงความตระหนักของผู้สื่อข่าวต่อจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อจริยธรรมทางวิชาชีพในระดับสูง แต่อาจจะมีปัจจัยแทรกในด้านเวลา การแข่งขัน ผลประโยชน์ขององค์กรและผลประโยชน์ส่วนตัว รวมทั้งงานวิจัยของวิโรจน์ ศรีหิรัญ (2541) ที่ผลการวิจัย ระบุว่าจิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีจิตสำนึกมากที่สุดในเรื่องความรับผิดชอบในการนำเสนอภาพข่าวที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อทาง กฎหมายและจริยธรรม และการตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรมโดยยึดถือค่านิยม ผูกพันกับหน้าที่ ยึดหลักการเน้นการพูดความจริง เลือกภักดีต่อผู้อ่านหรือประชาชน อิงทั้งคุณค่าข่าวและ จริยธรรม ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับผลวิจัยที่พบว่า บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมในการรายงานข่าวสาร หน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีภาพรวมอยู่ในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านกรวดไหว้ข่าวที่นัก หนังสือพิมพ์จะใช้ถ้อยคำที่เขียนบอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน เสนอข้อเท็จจริงถูกต้องครบถ้วน และการเขียนพาดหัวสั้น กระชับ ตรงความหมาย ด้านการเขียนความนำข่าว ก็เสนอเนื้อหาสะท้อนใจความ สำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้ โดยสรุปข้อเท็จจริงตรงตามของเหตุการณ์ ตอบสนองความอยากรู้อยาก เห็นของผู้อ่านได้ ด้านการเขียนเนื้อข่าวก็มุ่งเสนอข้อเท็จจริงตรงตามเหตุการณ์โดยมีการใช้แหล่งข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ ส่วนการนำเสนอภาพข่าวและคำบรรยายใต้ภาพ ก็จะเน้นนำเสนอภาพข่าวที่มีข้อเท็จจริงตรงตาม เหตุการณ์ ไม่ใช่เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมชื่อเสียง มีการปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคลในภาพที่เป็นเด็กและเยาวชน การเขียนคำบรรยายใต้ภาพจะไม่ระบุชื่อนามสกุล อายุและ ที่อยู่ของเด็ก เยาวชนที่ตกเป็นข่าวในคดีอาญา หรือใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือหมิ่นประมาท ทำให้เสียชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยศรีลักษณ์ ศิลป์ เรื่อง ปัญหาทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ใน การเสนอข่าวอาชญากรรมที่พบว่า การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายในคดีฆาตกรรมกระทำ ชำเราควรพิจารณาแนวทางใหม่โดยไม่ใช่เพียงแต่ละเว้นชื่อจริง นามสกุลของผู้เสียหายเท่านั้น แต่ควรพิจารณา ถึงรายละเอียดอื่นๆ ที่ทำให้ยับยั้งอายพอ ๆ กัน เช่น ที่อยู่ ที่ทำงาน หรือภาพที่สามารถเชื่อมโยงหรือส่งผลกระทบต่อจิตใจและอนาคต โดยเฉพาะอาชญากรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน บทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา ในฐานะผู้ให้ความรู้ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนนอกระบบโรงเรียน คือผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียนตาม ระบบการศึกษาของประเทศ แต่สามารถเรียนรู้ได้ตามหนังสือพิมพ์ทุกหนทุกแห่ง หนังสือพิมพ์จึงเปรียบเหมือนครู ดังที่สดศรี เผ่าอินจันทร์ (2530) กล่าวว่าหนังสือพิมพ์สามารถทำหน้าที่ครูได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยการนำ เสนอเรื่องราวต่อประชาชนและสังคม บทบาทหน้าที่ในด้านการแสดงความคิดเห็นหรืออธิบายข่าว โดยการนำ เสนอข่าวต้องรายงานเฉพาะส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น ส่วนการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์จะมีการเชื่อมโยงถึงทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ลงไป ซึ่งต้องมีความเป็นกลาง ยุติธรรม มิฉะนั้นจะกลายเป็นตาบสองคม เหมือนงานเขียนของสมาพันธ์หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและคณะวารสารศาสตร์สื่อสารมวลชน (2526) ที่กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ต้องพยายามนำเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้านคือ ด้านที่เห็นพ้องและด้านที่คัดค้าน มีข้อมูลครบถ้วนวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง พึงระมัดระวังการอธิบายตีความข่าวบนรากฐานของเหตุผล เพราะจะ ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้อ่าน

การปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย อย่างเต็มที่นั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของสื่อมวลชนในโลกเสรี (สุกัญญา ตีระวนิช, 2537 : 821) ที่ว่าในโลกเสรีสื่อมวลชนจะต้องเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนด้วยการปฏิบัติหน้าที่ที่กระจายความรู้ไปยังกลุ่มต่าง ๆ ในทุกหนทุกแห่ง และสื่อมวลชนก็พึงต้องปฏิบัติหน้าที่ไปพร้อมกับการคำนึงถึงจริยธรรม อันได้แก่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทของสื่อมวลชนในสังคมที่ประกอบด้วยปัจเจกชนที่เป็นเสรีที่เห็นว่าการกระทำของปัจเจกชนแต่ละคนย่อมมีผลต่อผู้อื่น ซึ่งความรับผิดชอบต่อปัจเจกชนจะมีความหมายเมื่อพิจารณามุมมองของพวกเขาในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคม เมื่อมีการกระทำดีหรือเลวเกิดขึ้น มนุษย์แต่ละคนต้องรับผิดชอบต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ รวมทั้งความรับผิดชอบยังสัมพันธ์กับสิ่งที่สาธารณชนจะต้องรู้และความสามารถของสื่อที่จะรายงานข้อมูลข่าวสารด้วย

ขณะที่ชรามม (Schramm, 1966) กล่าวว่ากลไกสังคมอาจมีส่วนสนับสนุนหรือกระตุ้นให้สื่อมวลชนปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อ ซึ่งกลไกแรกคือรัฐบาลและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมากควบคุมกลไกที่สอง สื่อมวลชน ซึ่งอาจจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางสื่อมวลชนเอง หรือสมาคม องค์กรที่สื่อมวลชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ก็กำหนดข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณไว้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดปฏิบัติ กลไกที่สามคือสาธารณชนผู้อ่าน อย่างไรก็ตามทั้งสามกลไกนี้ชรามมเห็นว่าการควบคุมที่ดีที่สุดคือ การควบคุมจากตัวสื่อเอง โดยสื่อจะต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสม ในขณะเดียวกันสาธารณชนต้องทำหน้าที่เป็นตัวจักรที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพราะสาธารณชนมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบของระบบและการตอบสนองของสื่อมวลชน ทำให้สื่อมวลชนสนองความต้องการของสังคมได้ สำหรับการควบคุมตนเองของสื่อมวลชนที่มีส่วนทำให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างรับผิดชอบนั้น วอร์เรน เอ็กและคณะ (Warren K Agee, 1983) อธิบายการควบคุมสื่อมวลชนเปรียบเหมือนวงกลม 5 วง ที่มีจุดศูนย์กลางเดียวกัน โดยวงกลมในสุดจะแสดงถึงมาตรฐานทางวิชาชีพและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าว บรรณาธิการ ตลอดจนฝ่ายบรรณาธิการที่ทำหน้าที่เป็นผู้กรองข่าวสารหรือนายทวารคัดเลือกข่าวสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านั้นต้องคำนึงถึง 4 วงกลมที่ล้อมอยู่ด้วยวงกลมที่สองจะแสดงถึงแนวทางในการปฏิบัติหรือการกำหนดจรรยาบรรณของสื่อแต่ละชนิด ซึ่งจะมีทั้งเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ยึดถือกันจนเป็นธรรมเนียมประเพณี วงกลมที่สามคือมาตรฐานทางวิชาชีพและการดำเนินการภายใต้ระบบธุรกิจมาตรฐานการผลิตที่ถูกรวบรวมขึ้นมาจากกลุ่มบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ วงกลมที่สี่จะแสดงถึงการควบคุมจากรัฐบาลที่อาจแตกต่างกันไปตามลักษณะการปกครอง และวงกลมนอกสุด จะแสดงถึงขอบเขตการยอมรับของบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นขอบเขตที่มีขีดความอดทนต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม เมื่อใดที่สื่อมวลชนละเมิดขอบเขตที่บุคคลในสังคมจะยอมรับได้ ก็จะต้องให้วงกลมทั้งสามวงแรกล้มเหลว ดังนั้นจะเห็นว่ากลไกทางสังคมและการควบคุมตนเองของสื่อมวลชนมีส่วนผลักดันให้สื่อมวลชนปฏิบัติบทบาทหน้าที่อย่างรับผิดชอบต่อ แม้แต่สุภา ศิริมานนท์ (2530) ได้กล่าวถึงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ว่า จะต้องเกี่ยวกับปัจจัย 4 ประการคือ สิทธิ (Right) เสรีภาพ (Freedom) หน้าที่ (Function) และความรับผิดชอบต่อ (Responsibility) โดยทั้งสี่ปัจจัยล้วน แต่เป็นพื้นฐานของจริยธรรมทั้งสิ้น โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มที่ใช้สิทธิก็จะต้องคู่กับเสรีภาพ และกลุ่มที่ใช้หน้าที่ก็จะเกี่ยวพันกับความรับผิดชอบต่อ ดังนั้นนักหนังสือพิมพ์ที่มีบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จึงไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานหรือสังกัดประเภทหนังสือพิมพ์ที่อยู่

สรุปและอภิปรายผลเพิ่มเติมปัญหาและแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านจริยธรรมที่ไม่เหมาะสม หรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้งผู้อ่าน และนักหนังสือพิมพ์แสดงความคิดเห็นไว้มากที่สุดคือ ปัญหาการรายงานข่าวสารที่รุนแรง เกินจริง ชี้นำ คลุมเครือ คลาดเคลื่อน บิดเบือน และไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ถัดมาคือ ปัญหาการนำเสนอภาพข่าวที่รุนแรง หรือหวา อุจาด อนาคต และละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และปัญหาการรายงานข่าวสารที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและพิพาทกษผู้ที่ถูกเป็นข่าว และการพาดหัวข่าวที่รุนแรง เกินจริงและละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สามารถอธิบายได้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แม้จะใช้จริยธรรมทางวิชาชีพควบคุมตนเองเพื่อกำหนดขอบเขตการใช้เสรีภาพตามสิทธิที่หนังสือพิมพ์มีอยู่ปฏิบัติภาระหน้าที่อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชน มิให้หนังสือพิมพ์ปฏิบัติตนเป็นที่ไม่พอใจของสาธารณชน หรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ที่ไร้จริยธรรมก็มักจะถูกดำเนิน วิพากษ์วิจารณ์ และประณามจากสาธารณชนทั่วไปรวมทั้งผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกันอยู่เสมอ อีกทั้งจริยธรรมก็ไม่มีบทลงโทษหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบไว้อย่างแจ่มชัด

สำหรับปัญหาจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำข่าว ที่พบตั้งแต่ความไม่เหมาะสมของวิธีการหาข่าวของผู้สื่อข่าว ความไม่เหมาะสมของอุปนิสัยที่คัดเลือกมาเสนอ บางเรื่องนำเสนอแต่เมื่อหนังสือพิมพ์รายงานเผยแพร่แล้วอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น การพาดหัว การใช้ภาพประกอบ การบรรยายภาพ การเขียนความนำข่าวและเนื้อข่าวที่ความรุนแรง หรือหวา เกินจริง อาจสร้างความเจ็บปวดซ้ำให้แก่ผู้เคราะห์ร้ายที่ถูกเป็นข่าว (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2542: 85) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์เป็นประเด็นที่พูดกันในวงกว้าง เนื่องจากส่วนหนึ่งในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ซึ่งมักปรากฏปัญหาทางจริยธรรมอยู่บ่อยครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์เองที่ต้องเด่นและมีลักษณะจูงใจให้ผู้อ่านเลือกซื้อ จากถ้อยคำและภาษาที่กระชับนั้เอง ทำให้หลายครั้งการพาดหัวข่าวปรากฏถ้อยคำที่หมิ่นเหม่ต่อความผิดเชิงจริยธรรมและสุ่มเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องเชิงกฎหมายอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอภาพ โดยการลงรูปภาพของผู้ที่ถูกพาดพิงในเนื้อข่าวและคำบรรยายประกอบนั้น ๆ ซึ่งบัญญัติ (2513) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาพข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นประมาทผู้อื่น มีทั้งการลงรูปภาพแล้วบรรยายได้รูปสั้น ๆ เพื่อไว้ใจ และความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทจะเด่นชัดมากขึ้นเมื่อภาพที่ลงแสดงให้เห็นบุคคลที่ถูกพาดพิงในข่าวอย่างชัดเจนและมีคำบรรยายประกอบภาพนั้นในลักษณะเสื่อมเสีย ขณะเดียวกันในผลการวิจัยของชินกมล สุวรรณโชติ (2540) ที่เสนอไว้ในงานวิจัยเรื่อง แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพ และภาคประชาชนเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์ ที่พบว่าประเด็นเรื่องการบิดเบือนข่าวสารของสื่อหนังสือพิมพ์เป็นปัญหาประการหนึ่ง เพราะการบิดเบือนข่าวสารหรือการเสนอข่าวไม่ตรงกับข้อเท็จจริง นอกจากจะเข้าข่ายผิดกฎหมายในลักษณะของการละเมิดหรือหมิ่นประมาทแล้ว ยังมีผลต่อระบบสังคม เนื่องจากข่าวสารที่บิดเบือนดังกล่าวจะถูกแพร่กระจายไปในสังคมวงกว้าง ซึ่งเป็นอันตรายต่อกระบวนการตัดสินใจ ทศนคติ การรับรู้ ตลอดจนจนถึงพฤติกรรมของผู้รับสารที่ได้บริโภคสารนั้นด้วย และงานวิจัยของนพวรรณ บุษหมั่น (2545) เรื่อง คดีหมิ่นประมาทกับปัญหาในกระบวนการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ ก็พบว่า การเสนอเนื้อหาลักษณะหมิ่นประมาทที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์มีทั้งการนำเสนอเป็นข่าว และ บทความแสดงความคิดเห็น โดยเนื้อหาที่นำเสนอส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะและการนำเสนอโดยไม่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม สำหรับความผิดลักษณะหมิ่นประมาทที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มี 2 ลักษณะคือ การเสนอเนื้อหาผิดไปจากข้อเท็จจริง และการ

เสนอความเห็นโดยมิชอบ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะความผิดดังกล่าว ได้แก่ การใช้แหล่งข่าว การนำเสนอข่าวไปล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์และการตีความและสรุปความประเด็นข่าว อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์ก็ได้เสนอแนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่องานคือ การรายงานข่าวสารในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ต้องชัดเจน ตรงกับข้อเท็จจริง ไม่คลาดเคลื่อน บิดเบือนและรุนแรง เสนอข่าวสารอย่างสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อหาที่เร้าอารมณ์เพื่อการตลาด และมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือแหล่งข้อมูลก่อนการนำเสนอต่อสาธารณชน ขณะเดียวกันก็เสนอให้มีการอบรมและสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจเพื่อกำหนดบทลงโทษหรือฟ้องร้องได้ ซึ่งจากข้อเสนอแนะข้างต้น พบว่าสอดคล้องกับคุณภาพของข่าวที่ดีว่า (วัณณิ ภูวทิศ, 2548: 18) ข่าวที่ดีควรจะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน (Accuracy) ในฐานะผู้สื่อข่าวจะต้องคำนึงถึงคุณภาพข่าวข้อนี้เป็นอันดับแรก โดยพยายามรายงานความเป็นจริงของเหตุการณ์อย่างถูกต้องครบถ้วน ยิ่งหากใช้วิธีการสังเกตการณ์โดยตรง (Direct Observation) ก็จะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะได้รับข่าวสารอย่างถูกต้อง โดยเนื้อหาข่าวที่ได้รับจะมีลักษณะที่เรียกว่า "Firsthand Account" รวมถึงงานวิจัยของอรนุช วาณิชทวีรัตน์ (2539) เรื่อง กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2539 ซึ่งให้เห็นว่า ปัจจุบันหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่พิมพ์จำหน่ายวันละหลายกรอบได้รับข่าวโตมาและเห็นว่ามีคุณภาพน่าสนใจ มีคุณค่าความเป็นข่าวก็จะนำเสนอทันทีโดยไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อน บางครั้งนำเสนอเพียงข่าวลือจนทำให้ข่าวใหญ่โต หรือการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ตกเป็นข่าวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการแสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์

นอกจากนั้น ตามแนวคิดแม็ค เจอร์นัลลิซึม ที่กล่าวว่า การบริการจัดการธุรกิจสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์มีความเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจสื่อมวลชนที่ให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิภาพ สื่อมวลชนจึงต้องสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาดด้วยการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภคในลักษณะ Consumer Journalism ที่ให้ความสำคัญของข่าวไลฟ์สไตล์ของเหล่าดารา ความสัมพันธ์ทางเพศของไฮโซ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทั้งผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์มองว่าเป็นเรื่องไร้สาระ ไม่สร้างสรรค์ แต่เน้นเพื่อการตลาดคือเน้นจุดขาย ควรเสนอเรื่องราวที่สร้างสรรค์ เช่น บุคคลในสังคมที่กระทำความดี เพื่อยกย่องและเป็นตัวอย่างที่ดีของคนในสังคม ดังนั้น เมื่อเห็นว่านักหนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อเฉพาะเกิดปัญหาจริยธรรมขึ้นจึงเสนอให้มีการอบรมและสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจเพื่อกำหนดบทลงโทษหรือฟ้องร้องได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับที่วอร์เรน เอ็กและคณะ (Warren K. Agee, 1983) กล่าวว่า สื่อก็ต้องมีการควบคุมจากมาตรฐานทางวิชาชีพและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ แนวทางในการปฏิบัติหรือการกำหนดจรรยาบรรณของกลุ่มหรือสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้ระบบธุรกิจ การควบคุมจากรัฐบาล ตลอดจนสาธารณชน แต่ชรัมม์ (Schramm, 1966) ได้กล่าวว่าการควบคุมที่ดีที่สุดคือ การควบคุมจากตัวสื่อเอง โดยสื่อต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสวัธน์ ทองธนากุล (2542) ที่ว่านักหนังสือพิมพ์เห็นว่ากลไกที่กำกับดูแลเรื่องปัญหาจริยธรรมได้มากที่สุด น่าจะเป็นการควบคุมจากต้นสังกัดกลไกทางสังคมและจารีตประเพณี โดยมีการประชุมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอโดยมีกฎลงโทษโดยเด็ดขาด ในขณะที่ผู้อ่านเห็นว่าสมาคมวิชาชีพเป็นกลไกที่ควบคุมได้ดีที่สุด และมีกฎหมายพิเศษที่ใช้กำกับจริยธรรม โดยควรมีการออกใบอนุญาตประกอบที่สามารถยึดคืนได้ มีกฎหมายรองรับการทำหน้าที่วินิจฉัยและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เชิงวิชาการ

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแต่เฉพาะนักหนังสือพิมพ์เท่านั้น หากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลกับสื่อมวลชนในแขนงอื่นๆ ด้วย เช่น ผู้สื่อข่าวตามสถานีวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อจะได้ทราบถึงความคาดหวังและบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสาร และสามารถเปรียบเทียบระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้

2. เนื่องจากในแบบสอบถามชุดทั้งชุดผู้อ่านและนักหนังสือพิมพ์ มิได้ระบุเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการปฏิบัติบทบาทหน้าที่จริงของนักหนังสือพิมพ์ไว้ ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังระหว่างกลุ่มผู้อ่านกับการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ได้

3. เนื่องจากการศึกษาเรื่องจริยธรรมทางวิชาชีพเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีผลกระทบต่อทั้งนักหนังสือพิมพ์และผู้เสียหายจากข่าว จึงควรมีการศึกษาในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกและเป็นประเด็นวิชาการที่น่าสนใจ รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

วิชาชีพหนังสือพิมพ์

1. นักหนังสือพิมพ์ควรได้รับการอบรมจากต้นสังกัดภายในเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าว รวมทั้งสอดแทรกถึงความรู้ทางกฎหมายสื่อมวลชนและจริยธรรมทางวิชาชีพ โดยการอบรมควรเน้นไปในเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงทฤษฎี

2. นักหนังสือพิมพ์ควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการรายงานข่าวสารตามที่สังคมกำหนดและสาธารณชนผู้อ่านคาดหวังในระดับสูง แม้ว่าอาจจะมีปัจจัยเรื่องการแข่งขัน ผลประโยชน์ขององค์กรและผลประโยชน์ส่วนตัวก็ตาม เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม

3. นักหนังสือพิมพ์ควรคำนึงถึงการรายงานข่าวสารที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านจริยธรรมและสร้างผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคม โดยเฉพาะการรายงานข่าวสารที่เกินจริง ชี้นำ บิดเบือนและไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธาในเกียรติภูมิวิชาชีพ และลดการถูกดำเนิน วิพากษ์วิจารณ์ และประณามจากสาธารณชนทั่วไปรวมทั้งผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน

4. นักหนังสือพิมพ์ควรลดการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของผู้อ่านในเชิงการตลาดเพื่อเน้นจุดขาย แต่ควรเพิ่มพื้นที่ในการเสนอเรื่องราวที่สร้างสรรค์ เช่น บุคคลในสังคมที่กระทำความดี เพื่อยกย่องและเป็นตัวอย่างที่ดีของคนในสังคม โดยเฉพาะผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชน

บรรณานุกรม

กองบรรณาธิการ,สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย."ปฏิกริยาฟ้าหลังฝน ได้เวลากวาดบ้านตัวเอง".

ใน ราชดำเนิน. ปีที่ 3 ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ, 2542.

กาญจนา แก้วเทพ.สื่อมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์ , 2541.

จันดารา อุดมสิน.การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชื่นกมล สุวรรณโชติ.แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพและภาคประชาชนเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ชิงชัย รอดชนะ.การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มีผลต่อปัญหาการเกิดอาชญากรรม.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

ธรรมยุทธิ จันท์ทิพย์.เอกสารประกอบการสอนวิชาการถ่ายภาพทางวารสารศาสตร์ , 2548.(เอกสารอัดสำเนา)

ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2540.

นพวรรณ บุชมั่น.คดีหมิ่นประมาทกับปัญหาในกระบวนการทำข่าวของหนังสือพิมพ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

นาดยา ศรีดี.การพิทักษ์สิทธิทางเพศของสตรีกับปัญหาการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

นัยดา พุททวงศ์ .จริยธรรมและกฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน.กรุงเทพมหานคร.คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534.

บัญญัติ สุชีวะ.หมิ่นประมาท.บทบัณฑิตย.ฉบับที่ 27, 2513.

บุบผา เมฆศรีทองคำ.การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจทางจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์สำหรับนักศึกษาวารสารศาสตร์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545

ประกาศรี สีหอำไพ.พื้นฐานทางศาสนาและจริยธรรม,พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

ภาวนา ทองศรี.การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและความพึงพอใจในการปฏิบัติ "การบริหารองค์กรวม" ของบุคคลในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พิญช์สินี พงษ์จงมิตร.การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2545.

พีระ จิโรสภณ. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.

ยุบล เบ็จรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทที่.พี.พรีนท์จำกัด, 2542
 ยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร. "หนังสือพิมพ์กับการก่อสร้างมติ". ใน นิเทศสาร ฉบับวันที่ 2 พฤศจิกายน
 , 2521.

รัตน์ นุ่มไพศาล. เอกสารประกอบการสัมมนาบทบาทของการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความ
 มั่นคงของประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย
 , 2522.

ลักขมี คงลาภ. การควบคุมการเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

วราภรณ์ เจริญพานิช . ทัศนะและพฤติกรรมการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ในกรณีการเลือกตั้ง
 ส.ส.2544: กรณีการหาเสียงในระบบห้วคะแนน .ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนา
 สังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544

วานิช พลุวังกาญจน์. การบริหารโรงพิมพ์และหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์,
 2529.

วริยา ชินวโรธ. จริยธรรมในวิชาชีพ. พระนคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

วิลาสินี พิพิธกุล. "หนังสือพิมพ์" ใน สื่อมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2547.

วิโรจน์ ศรีหิรัญ. จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพ
 หนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2541.

วัฒนา พัฒนพงศ์และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องสื่อมวลชนกับบทบาทด้านจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร
 :สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2540

วัฒน์ ภูวกิต. การสื่อข่าวและการเขียนข่าว. กรุงเทพมหานคร: แผนกตำราและคำสอน มหาวิทยาลัย
 กรุงเทพ, 2548.

วุฒิชัย จำนงค์. พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนส์โตร์, 2523.

ศรีลักษณ์ ศิลปี. ปัญหาทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534

สดศรี เผ่าอินจันทร์. หนังสือพิมพ์ สื่อเพื่อการศึกษา. เอกสารการสัมมนาเชิงวิชาการ. กรุงเทพ
 มหานคร.:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สภาการหนังสือพิมพ์. จดหมายข่าว. พฤษภาคม, 2548

สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร
 : สำนักพิมพ์สามัคคีสาร, 2539.

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. งานหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ธีรพงศ์การพิมพ์, 2542

- สุกัญญา สุตบรรทัดและคณะ. กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
สื่อมวลชนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุกัญญา ตีระวนิช. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับจริยธรรมของสื่อมวลชน. ใน เอกสารการสอนชุด
กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน หน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- สุภา ศิริमानนท์. จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2530.
- สุภาณี นิตย์เสมอ. หนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- สุภาพงษ์ ระวยทรง. การศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติต่อการเสนอข่าว
ต่างประเทศทางสื่อมวลชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุมิตร เหมสกล. ปฏิวัติแมลงวัน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์ประกกรกิจ, 2548.
- สุรพงษ์ โสรณะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุวัฒน์ ทองธนากุล. ปัญหาด้านจริยธรรมและบทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. รายงานวิจัย
ส่วนบุคคลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
, 2542.
- อรุณฯ วานิชทวีวัฒน์. กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปีพ.ศ.2537
ถึง พ.ศ. 2539 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.
- อภิชาติ ศรีม่วง. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการหมู่บ้านตามทัศนะ
ของคณะกรรมการหมู่บ้านและที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์. ปัจจัยการเสนอข่าวผิดพลาด และการยอมรับของหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- อุบลรัตน์ ศิริยุคศักดิ์และพิรกร รามสูต วัฒนันท์. "การสื่อสาร สื่อสารมวลชน และสื่อมวลชน"
ใน สื่อมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี. "รายงานข่าวเลือกตั้งอย่างไรให้การเมืองไทยปฏิรูป" ใน สื่อมวลชน
ปริทัศน์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2544.
- _____. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปินนักแสดง นักธุรกิจ
และประชาชนทั่วไป. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อัญชลี จารุสมบัติ. บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการพัฒนาแนวคิดใหม่ศึกษาเฉพาะกรณีการทำแท้ง
ถูกต้องตามกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันศุกร์ที่ 18 กรกฎาคม 2546 หน้า 5

ภาษาอังกฤษ

- Agee, W.K., P.H.Ault and E. Emery. Reporting and Writing the News. New York: Harper & Row, Publisher, 1983.
- Atkin, Charles K. News Model for Mass Communication Research. New York: The Free Press, 1973.
- Bloom S., Benjamin, J Thomas Hasting, and George F.Madaus. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill., 1971.
- DeFleur, M.L. Theories of Mass Communication. New York: David McKay, 1966.
- DeFleur, M.L. and E.E Dennis. Understanding Mass Communication. Boston: Houghton Mifflin Company., 1981.
- Ebbesen, Ebbe B and Zimbardo Philip. Influencing Attitude and Changing Behavior: A Basic Introduction to Relevant Methodology, Theory and Application. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing., 1970.
- Evertte Rogers M., Mass Media and Interpersonal Communication in Handbook of Communication. Chicago : Rand McNally College Publishing Company., 1969.
- Hiebert R.E., D.F. Unguriat and T.W.Bohn. Mass Media, An Introduction to Modern Communication. New York: David McKay Company, Inc., 1975.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hall Book Company, 1973.
- Katz E., J.G.Blumler and M. Gurevitch. The Uses of Mass Communication. Beverly Hill : Sage Publication., 1974.
- Klapper, Joseph T. The Effect of Mass Communication. New York: The Free Press, 1960.
- Lewin, Kurt. Channels of Group life. Human Relation I (March), 1947.
- McGuire ,W.J (Eds). Personality and Susceptibility to Social Influence in Handbook of Personality Theory and Research. Chicago: Rand McNally College Publishing., 1969.
- McQuail, D. Mass Communication Theory: An Introducton. 2nd ed. California: Sage Publication., 1987
- McQuail, D. Mass Communication Theory. 3rd ed. London: Sage Publications, Ltd., 1994.
- Sandman, P.M., D.M.Rubin and D.B. Sachman. Media: An Introductory Analysis of American Mass Communication. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc, 1976.
- Schramm, W. Channel and Audiences in Handbook of Communication. Chicago: Rand Mc.Nally College Publishing Company., 1973.
- White, David Manning. The Gate keeper: A Case Study in the Selection of News. Journalism Quarterly. Volume 27., 1950

บทความ

กองบรรณาธิการ,สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย."ปฏิกริยาฟ้าหลังฝน ได้เวลากวาดบ้านตัวเอง".

ใน ราชดำเนิน. ปีที่ 3 ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ, 2542.

อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี."รายงานข่าวเลือกตั้งอย่างไรให้การเมืองไทยปฏิรูป" ใน สื่อมวลชน
ปริทัศน์ปีที่ 2ฉบับที่ 3.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2544.

ยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร."หนังสือพิมพ์กับการก่อสาธารณติ".ใน นิเทศสาร ฉบับวันที่ 2 พฤศจิกายน
, 2521

เอกสารอื่น ๆ

ธรรมยุทธ์ จันทร์ทิพย์.เอกสารประกอบการสอนวิชาการถ่ายภาพทางวารสารศาสตร์
, 2548.(เอกสารอัดสำเนา)

สภาการหนังสือพิมพ์.จดหมายข่าว.พฤษภาคม, 2548.

หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันศุกร์ที่ 18 กรกฎาคม 2546 หน้า 5.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์

ตอนที่ 3 ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ตอนที่ 4 แนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์อย่างมีความรับผิดชอบ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20-25 ปี

26-30 ปี

31-35 ปี

36-40 ปี

41-45 ปี

46-50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี / เทียบเท่า

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. อาชีพ

นักเรียน / นักศึกษา

ครู / อาจารย์

ข้าราชการ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

อาชีพอิสระ / ค้าขาย

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามความเป็นจริง

5.ปกติท่านอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับใดบ้าง (3 อันดับแรก เรียงลำดับเป็นตัวเลข 1 ถึง 3)

☐ ไทยรัฐ	☐ เดลินิวส์
☐ ข่าวสด	☐ คมชัดลึก
☐ สยามรัฐ	☐ มติชน
☐ กรุงเทพธุรกิจ	☐ ผู้จัดการรายวัน
☐ โพสต์ทูเดย์	☐ บางกอกทูเดย์
☐ ไทยโพสต์	☐ แนวหน้า
☐ บ้านเมือง	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6.ท่านมักจะอ่านส่วนใดในหน้าหนึ่ง/ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์เป็นอันดับแรก

☐ ภาพข่าว	☐ คำบรรยายใต้ภาพข่าว
☐ ความนำข่าว (ส่วนของเนื้อหาที่อยู่หลังจากพาดหัวข่าว)	
☐ เนื้อข่าว	☐ โฆษณา
☐ สกู๊ปข่าว / รายงานพิเศษ	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

7.โดยปกติท่านใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์นานเพียงใด

☐ น้อยกว่า 10 นาที	☐ 11 -30 นาที
☐ 31- 50 นาที	☐ มากกว่า 50 นาที

ตอนที่ 3 ความคาดหวังด้านจริยธรรมวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

8. ท่านคิดว่าข้อความต่อไปนี้ ตรงกับระดับความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของท่านอย่างไร และโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคาดหวังของท่านมากที่สุด

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
พาดหัวข่าว					
เสนอข้อเท็จจริง ถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ					
บอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวได้ชัดเจน					
จัดลำดับความสำคัญของข่าว					
เน้นให้เกิดประเด็นถกเถียงกันในสังคม					
ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา กระชับชัดเจน					

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ใช้ถ้อยคำที่มีรุนแรง สะเทือนอารมณ์ มีสีสันทวีอหว่า เร้าความรู้สึก					
ใช้ถ้อยคำที่ดึงดูดความสนใจเพื่อการขาย					
สร้างเป็นประเด็นที่น่าสนใจในสังคม					
สะท้อนความเป็นไปของสังคม					
สะท้อนความทุกข์ยากของคนในสังคม					
กระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกิดการแก้ไขปัญหา					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าวว่าผิดก่อนการดำเนินการตามกฎหมาย					
ไม่เน้นการใช้ถ้อยคำที่เกินจริง					
ไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการตีความหมายสับสน					
ความน่าข่าว.....(ส่วนเนื้อหาที่อยู่หลังจากพาดหัวข่าว)					
สรุปและสะท้อนเฉพาะประเด็นสำคัญของเนื้อหาข่าว					
สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ ชัดเจน					
สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
ใช้ลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา					
ข้อมูลข้อเท็จจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้					
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่มีสีสันทวีอหว่า เร้าอารมณ์					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท					
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในข้อเท็จจริงของเหตุการณ์					
เนื้อหาข่าว.....					
นำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ					
นำเสนอข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยและกระจ่างชัด					
ใช้ลีลาการเขียนเพื่อบอกข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ต่อเนื่อง และเข้าใจง่าย					

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ใช้ลีลาการเขียนดึงดูดและน่าสนใจ					
สร้างเป็นประเด็นพูดคุยระหว่างบุคคลได้					
เน้นประเด็นที่เป็นจุดสนใจของสังคม					
สร้างเสริมแบบอย่างต่อผู้อ่านและสังคมได้					
สะท้อนความเป็นไปและกระตุ้นเตือนสังคม					
สร้างสรรค์และจรรโลงสังคม					
ไม่เอนเอียงเข้าข้างต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ					
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					
ปกปิดที่มาและชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อความปลอดภัย					
มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ /ผู้เชี่ยวชาญ / สำนักข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์					
แสดงหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือได้					
ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเสนอต้องไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ร้ายซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงหรือแสดงข้อเท็จจริง					
ตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของเหตุการณ์					
ข้อมูลข้อเท็จจริงไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหมิ่นประมาท					
ข้อเท็จจริงที่นำมาใช้มาจากวิธีการที่ซื่อสัตย์สุภาพ เหมาะสม					
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้สื่อข่าวลงไป					
ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงจนคลาดเคลื่อน หรือ เกินจริง					
เสนอข้อเท็จจริงอย่างเป็นกลาง					
แก้ไขข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้องทันทีที่ลงข่าวผิดพลาด					
เปิดโอกาสให้ผู้อ่านและสังคมตรวจสอบข้อเท็จจริงได้					
ภาพข่าว.....					
เลือกสรรภาพข่าวที่เหมาะสมกับผู้อ่าน					
เน้นตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน					
องค์ประกอบของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ครบถ้วน					
ปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคล กรณีที่บุคคลในภาพเป็นเด็กหรือเยาวชน					
แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาดหรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว					
ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง					
ไม่อุจาด ลามก อนาจาร รุนแรง หวาดเสียว สยดสยอง					

ความคาดหวังด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
ไม่ใช้เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง					
คำบรรยายภาพข่าว.....					
สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน					
รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว					
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับรัด เข้าใจ เรื่องราวได้ง่าย					
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่หวือหวา มีลีลา ร้าอารมณ์					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่รุนแรง สะเทือนขวัญ					
ไม่ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็ก เยาวชนที่ตก เป็นข่าวในคดีอาญา					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง					
สื่อบุคคล / รายงานพิเศษ.....					
ข้อมูลข้อเท็จจริงมาจากวิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม					
เสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ					
เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม					
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา เปิดเผยข้อเท็จจริงอย่าง ชัดเจน และอ่านแล้วเข้าใจง่าย					
ลีลาการเขียนที่ดึงดูดให้ติดตามเรื่องราว					
วิพากษ์วิจารณ์ / แสดงความคิดเห็นกับทุกฝ่ายอย่าง ยุติธรรม					
เนื้อหาที่นำเสนอสอดแทรกความบันเทิง					
เนื้อหาที่นำเสนอเสริมสร้างความรู้ทั่วไป					
เนื้อหาที่นำเสนอเสริมสร้างความรู้อันเป็นประสบการณ์ชีวิต แก่ผู้อ่าน					
ชื่อเรื่องไม่หวือหวา มีลีลา ร้าอารมณ์ รุนแรง หยาดคาย สะเทือนขวัญ					
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่หวือหวา มีลีลา ร้าอารมณ์					
ไม่ใช้ถ้อยคำลามก อนาจาร หรือทำลายศีลธรรมอันดีงาม ในสังคม					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำลายชื่อเสียง					

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยต่อไป

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
- ตอนที่ 3 แนวทางในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์อย่างมีความรับผิดชอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลข้อเท็จจริงด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 25 - 29 ปี 30 - 34 ปี
 35 - 39 ปี 40 - 44 ปี
 45 - 49 ปี 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี / เทียบเท่า
 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก

4. สังกัดหนังสือพิมพ์

1. ไทยรัฐ 2. เดลินิวส์ 3. คมชัดลึก
 4. ข่าวสด 5. บ้านเมือง 6. แนวหน้า
 7. กรุงเทพธุรกิจ 8. ผู้จัดการรายวัน 9. โพสต์ทูเดย์
 10. สยามรัฐ 11. ไทยโพสต์ 12. มติชน
 13. บางกอกทูเดย์

5. ตำแหน่ง.....

6. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
พาดหัวข่าว					
เสนอข้อเท็จจริงถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ					
ถ้อยคำที่ใช้เขียนบอกสาระสำคัญของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน					
ถ้อยคำที่ใช้เขียนสามารถจัดลำดับความสำคัญของข่าว					
สร้างให้เกิดประเด็นการถกเถียงกันในสังคมขึ้น					
สั้น กระชับ ตรงความหมาย					
ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา					
ใช้ถ้อยคำที่บอกเรื่องราวอย่างกระจ่างชัด					
ใช้ถ้อยคำที่มีรุนแรง สะเทือนอารมณ์ มีสีสัน หรือหาเร้าความรู้สึก					
ใช้ถ้อยคำที่ดึงดูดความสนใจเพื่อการขาย					
สร้างเป็นประเด็นที่น่าสนใจในสังคม					
สะท้อนความเป็นไปของสังคม					
สะท้อนความทุกข์ยากของคนในสังคม					
กระตุ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกิดการแก้ไขปัญหา					
ไม่ใช่ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท					
ไม่ใช่ถ้อยคำที่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
ไม่ใช่ถ้อยคำที่ตัดสินบุคคลในข่าวว่าผิดก่อนการดำเนินการตามกฎหมาย					
ไม่เน้นการใช้ถ้อยคำที่เกินจริง					
ไม่ใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดการตีความหมายสับสน					
ความน่าข่าว					
เสนอเนื้อหาสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าวได้					
สรุปข้อเท็จจริงตรงตามความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
ลีลาการเขียนที่บอกเรื่องราวอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา					

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ข้อมูลข้อเท็จจริงที่นำเสนอตอบสนองความอยากรู้ อยากเห็นของผู้อ่านต่อเหตุการณ์ได้					
ไม่ใช้ลีลาการเขียนที่มีสีสัน หวือหวา เร้าอารมณ์					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท					
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในข้อเท็จจริง ของเหตุการณ์					
เนื้อหาข่าว.....					
ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แม่นยำ					
ข้อเท็จจริงตรงกับความจริงของเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น					
ลีลาการเขียนเพื่อบอกข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา และกระชับชัดเจนแก่ผู้อ่าน					
ลีลาการเขียนดึงดูดและน่าสนใจ					
ลีลาการเขียนที่ต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย					
สร้างเป็นประเด็นพุดคุยระหว่างบุคคลได้					
เน้นประเด็นข่าวให้เป็นจุดสนใจของสังคม					
สร้างเสริมแบบอย่างต่อผู้อ่านและสังคมได้					
สะท้อนความเป็นไปและกระตุ้นเตือนสังคม					
สร้างสรรค์และจรรโลงสังคม					
ไม่เอนเอียงเข้าข้างต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					
มีการใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ					
มีการใช้ แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					
นำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเปิดเผยชัดเจน					
ปกปิดที่มาและชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อความปลอดภัย					
มีการอ้างอิงคำพูดนักวิชาการ /ผู้เชี่ยวชาญ / สำนัก ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์					
แสดงหลักฐานข้อมูลข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือได้					
ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่นำเสนอต้องไม่สร้างความเจ็บปวด แก่ผู้เคราะห์ร้ายซึ่งตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจงหรือแสดงข้อเท็จจริง					
มีความตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของเหตุการณ์					
ข้อมูลข้อเท็จจริงที่นำเสนอไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของผู้ที่ตก เป็นข่าว					
ข้อเท็จจริงที่เขียนใช้วิธีการที่ข้อสันติ สุภาพ เหมาะสม					

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่ง	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของ ผู้สื่อข่าวลงไป					
ไม่แต่งเติมข้อมูลข้อเท็จจริงจนคลาดเคลื่อน หรือ เกินจริง					
เสนอข้อเท็จจริงอย่างเป็นกลาง					
แก้ไขข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้องทันทีที่ลงข่าวผิดพลาด					
เปิดโอกาสให้ผู้อ่านและสังคมตรวจสอบข้อเท็จจริงได้					
ภาพข่าว.....					
เลือกสรรภาพข่าวที่เหมาะสมกับผู้อ่าน					
เน้นตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน					
พิจารณาถึงองค์ประกอบภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ว่า ครบถ้วนก่อนนำเสนอต่อผู้อ่าน					
เน้นเสนอข้อเท็จจริงตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
ปกปิดรายละเอียดส่วนบุคคล กรณีที่บุคคลในภาพเป็นเด็ก หรือเยาวชน					
แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภาพข่าวทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาด หรือส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว					
ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาทหรือทำให้เสื่อม เสียชื่อเสียง					
ไม่อุจาด ลามก อนาจาร					
ไม่แสดงความรุนแรง หวาดเสียว สยดสยอง					
ไม่สร้างความเจ็บปวดให้ผู้เคราะห์ที่ตกเป็นข่าวซ้ำอีก					
ไม่ใช้เทคนิคทางการพิมพ์เพื่อตัดต่อภาพให้เกิดความ เสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง					
คำบรรยายภาพข่าว.....					
สรุปรายละเอียดข้อเท็จจริงจากภาพได้ครบถ้วน					
ใช้ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับรัด เข้าใจง่าย					
รายละเอียดข้อเท็จจริงตรงกับความจริงในภาพข่าว					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่รุนแรง สะเทือนขวัญ					
ไม่ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ และที่อยู่ของเด็ก เยาวชน ที่ตก เป็นข่าวในคดีอาญา					
ไม่ใช้ถ้อยคำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง					
สื่อบุคคล / รายงานพิเศษ.....					
แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงจากวิธีการที่ซื่อสัตย์ สุภาพ เหมาะสม					
ตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องราว					

บทบาทหน้าที่ด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงาน ข่าวสารหน้าหนึ่ง	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
เรื่องราวที่สะท้อนปัญหาและกระตุ้นเตือนสังคม					
ลีลาการเขียนที่ตรงไปตรงมา อ่านแล้วเข้าใจง่าย					
ลีลาการเขียนที่ดึงดูดให้ติดตามเรื่องราว					
วิพากษ์วิจารณ์ / แสดงความคิดเห็นกับทุกฝ่ายอย่าง ยุติธรรม					
เนื้อหาที่สอดแทรกความบันเทิง					
เนื้อหาที่เสริมสร้างความรู้ทั่วไป					
เนื้อหาที่เสริมสร้างความรู้อันเป็นประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้อ่าน					
ใช้ถ้อยคำตั้งชื่อเรื่อง สั้น กระชับ เข้าใจง่าย					
ใช้ถ้อยคำตั้งชื่อเรื่องไม่หวือหวา หยาดคาย มีสีสัน ไร้อารมณ์ รุนแรง สะเทือนขวัญ					
ไม่ใช่ลีลาการเขียนที่หวือหวา มีสีสัน ไร้อารมณ์					
ไม่ใช่ถ้อยคำลามก อนาจาร หรือทำลายศีลธรรม					
ไม่ใช่ถ้อยคำที่ลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือทำลายชื่อเสียง					
ไม่แต่งเติมข้อมูลเท็จจริงคลาดเคลื่อน / เกินจริง					
เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายชี้แจง / แสดงข้อเท็จจริงได้					

ตอนที่ 3 แนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของหนังสือพิมพ์อย่าง
มีความรับผิดชอบ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทยอย่างมีความรับผิดชอบ (กรุณาตอบทุกข้อ)

1. ท่านคิดว่า การรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาด้าน
จริยธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคม อย่างไรบ้าง

2. ท่านคิดว่ามูลเหตุใดต่อไปนี่ที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์มักละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปถึน้อยที่สุด 3 อันดับ)

- นโยบายการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่ตนสังกัดอยู่
- โฆษณา
- ยอดขายหนังสือพิมพ์
- การประเมินผลงานของผู้สื่อข่าว
- ภาวะด้านเศรษฐกิจการเงินของผู้สื่อข่าว (กิเลสภายในของผู้สื่อข่าว)
- อามิสสินจ้างของแหล่งข่าว
- กระบวนการพิมพ์ที่ผิดพลาด
- ข้อบังคับทางด้านจริยธรรมทางวิชาชีพขององค์กรกลางของหนังสือพิมพ์ไม่เด็ดขาด
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยให้มีความรับผิดชอบต่องสังคมอย่างไรบ้าง

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือดตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้